ПОЛИТИКИН
ЗАБАВНИК
23. 7. 1982 • ИЗЛАЗИ ПЕТКОМ • ГОДИНА XLIII • 20 ДИН
БРОЈ 1595

ПАМПЛОНА:
НАЈВЕЋА
КОРИДА НА
СВЕТУ!

Ђирдеф

Веровали или не!

ГЕНЕРАЛ АБД-ЕЛ МОУМЕН

(1101-1163)

ИЗАБРАН ЈЕ ЗА КАЛИФА ЦАРСТВА КОЈЕ ЈЕ ОБУХВАТАЛО ЧИТАВУ СЕВЕРНУ АФРИКУ И ЈУЖНУ ШПАНИЈУ ЗАХВАЉУЈУЋИ ПАПАГАЈУ. НАИМЕ, У ТОКУ ЗАСЕДАЊА СКУПШТИНЕ, КОЈА НИКАКО НИЈЕ МОГЛА ДА ИЗАБЕРЕ НОВОГ ВЛАДАРА, УЛЕТЕО ЈЕ ПАПАГАЈ И ЗАКРЕШТАО:

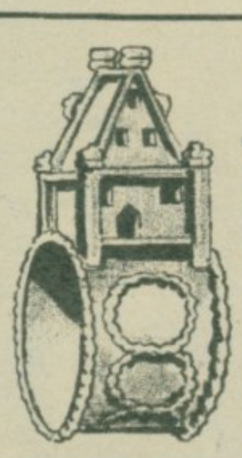
„СЛАВА КАЛИФУ АБД-ЕЛ МОУМЕНУ!"

СКУПШТИНА ЈЕ БЕЗ ДВОУМЉЕЊА ПРИХВАТИЛА АБД-ЕЛ МОУМЕНА КОЈИ ЈЕ ВЛАДАО СЛЕДЕЋИХ 11 ГОДИНА.

НАЈНЕУСТРАШИВИЈИ ВОЈНИК У ИСТОРИЈИ

ГЕНЕРАЛ ЖАН БАТИСТ СУР (1775-1849) СТАО ЈЕ НА ЧЕЛО СВОЈЕ ТРУПЕ У БИЦИ КОД ВАТЕРЛОА (1815) САМО ЧАС ПОШТО МУ ЈЕ АМПУТИРАНА ДЕСНА РУКА.

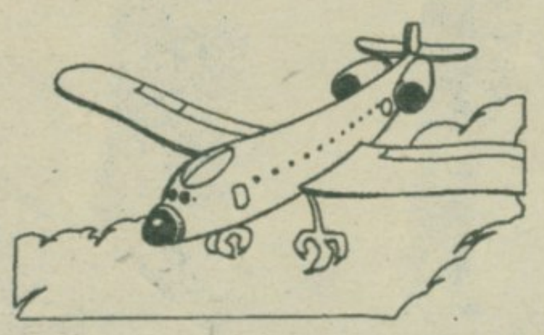

Златно венчано прстење

ЗА КОЈЕ СЕ ТВРДИЛО ДА ИМА ОБЛИК ХРАМА ИЗ ЈЕРУСАЛИМА, ПРАВИО ЈЕ ЈЕДАН ВЕНЕЦИЈАНСКИ ЗЛАТАР И СИЛНО СЕ ОБОГАТИО. ЗЛАТАР ЈЕ ПАО У НЕМИЛОСТ КАД ЈЕ ОТКРИВЕНО ДА ПРСТЕЊЕ НИЈЕ НИ НАЛИК НА ХРАМ.

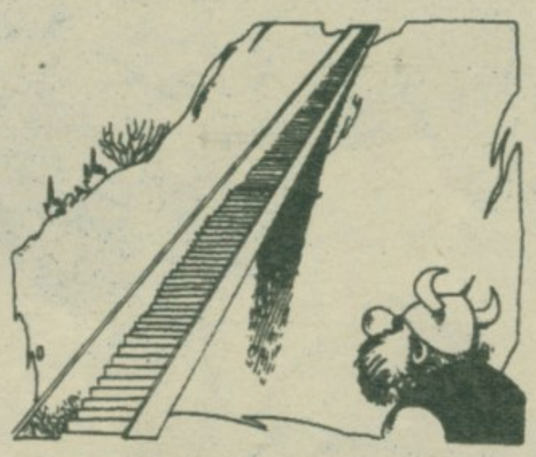
ЈЕСТЕ ЛИ ВЕЋ ЧУЛИ ДА ●●●

●●● према подацима Међународног удружења за ваздушни саобраћај, авиони су најбезбедније превозно средство. Године 1979. на милион летова догодила се 1,5 авионска несрећа. Двадесет година раније тај број био је четири пута већи.

●●● од свих биљака најдубљи корен има акација која расте у југозападној Африци — допире чак до дубине од 88 метара.

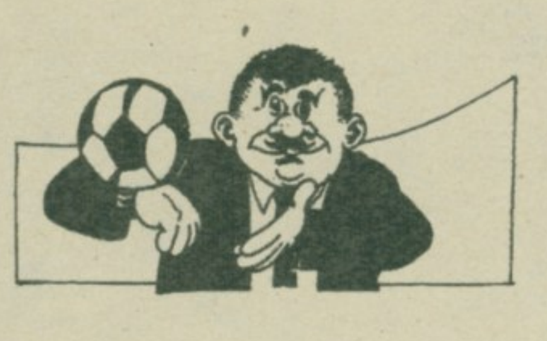

●●● најдуже дрвене степенице налазе се у Норвешкој. Направљене су 1955. године и састоје се од 3175 басамака.

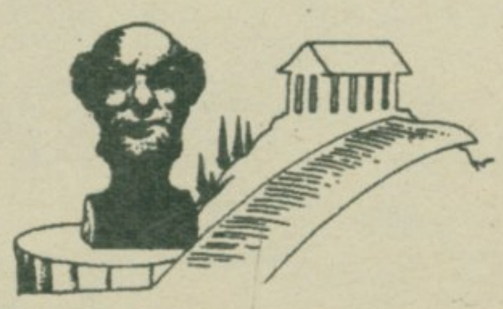

●●● Американац Харолд Хасенфелд изумео је оловку са врхом који је немогуће поломити. Уместо графита омотаног дрветом читава оловка је од пластике, у ствари, пластика је прожета графитом.

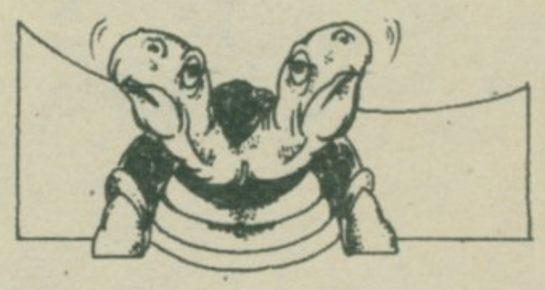
●●● један проналазач из Есена, СР Немачка, направио је часовник намењен љубитељима фудбала. Има облик фудбалске лопте, а на бројкама су портрети омиљених фудбалера. У средини часовника може да се залепи амблем тима за који загрижени љубитељ фудбала навија.

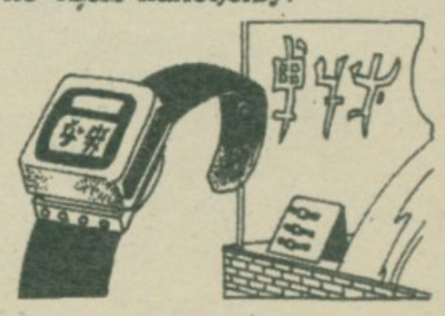
●●● најдужа реч на свету састоји се од 184 слова. То је грчка реч и налази се у једном од Аристофанових књижевних дела.

●●● једна јапанска фирма конструисала је „ручни часовник 21. века". У њему се налази микрокомпјутер који може на даје разне информације, укључујући возни ред и ред летења авиона. Часовник има и минијатурни радио и екран за гледање телевизије.

●●● у једној лондонској продавници животиња може да се види необична корњача — с једним телом и једним оклопом, али са две главе. Свака глава храни се независно од оне друге и настоји да управља телом по свом нахођењу.

НЕКИ НОВИ КЛИНЦИ

ЧУДО ОД МИЛОША

Средњошколац Милош Копривица има само 16 година а већ је патентирао 8 проналазака. До краја године још ће неки добити свој број у Савезном заводу за патенте.

Ових дана многи грађани муку муче са својим становима. Ништа необично, сезона је годишњих одмора, а, зна се, тада су провалници најактивнији. Носе све што може да се изнесе јер, како кажу надлежни из службе унутрашњих послова, знају „1001" начин да отворе безмало сваку браву. Људи се довијају на разне начине да им доскоче, али ни лопови не седе скрштених руку. И тако тај „тихи рат" траје ли траје, с променљивим резултатима, рекло би се без коначног победника.

Е, није баш тако! Стан једног инжењера у Новом Београду је, засад, сто посто безбедан, провалници ће морати да смисле „1002" начин да отворе ту браву. Разлог је једноставан: уграђена је светлосна електронска брава, једина таква у свету! Није претеривање из једноставног разлога што је патент пријављен, и регистрован, Савезном заводу за патенте, број 494/81. Испод приказа проналаска уписано је да је аутор Милош Копривица, ученик, син горепоменутог инжењера.

И водом и копном

Светлосна електронска брава само је један у низу проналазака које је још голобради Милош Копривица пријавио Савезном заводу за патенте — засад их је укупно осам. Први патент конструисао је у шестом разреду.

— Био је то један микропрекидач — каже данас шеснаестогодишњи свршени ученик II разреда усмереног образовања. —У то време волео сам да правим моделе малих аутомобила на даљинско управљање, тада сам још био дете па су ми аутомобилчићи били део игре. А тај прекидач за амфибију заиста сам једноставно решио, и данас мислим да је то најједноставнија ствар коју сам измислио. Има пловак и кад амфибија наиђе на воду, подиже се пловак и укључују се мотори за воду, а кад изиђе из воде укључе се мотори за копно...

А да овај дечак-проналазач каквих је ретко у нас (рецимо само да је наша земља по броју иновација на неславном 29. месту у Европи!?) чврсто стоји на тлу, речито говори податак да је све што је смислио и измислио врло функционално и — јевтино. Конструкција светлосне електронске браве је једноставна, а без оригиналног кључа не постоји могућност да буде отворена. А уколико неко покуша насилно да је отвори, неодговарајућим кључем, аутоматски се укључује аларм. И, што је врло важно у овој нашој девизној беспарици, сви делови браве су домаће производње, израда није скупа, а брава троши енергију само за време отварања.

Овом бравом Милош Копривица је прошле године успео да „откључа" врата до највиших признања које се у Југославији дају за стваралаштво младих: Октобарска награда Београда, Награда Седам секретара СКОЈ-а, Теслина награда...

— Претерују кад ме називају генијем ,вундеркиндом, кад говоре да сам некакав наследник Тесле — помало узбуђено говори један од најактивнијих чланова Савеза проналазача Југославије. — Тесла је један, и непоновљив! Ја технику јако волим и све што радим, радим пре свега за своју душу! Јер, ја нисам роб овог свог хобија, не разликујем се од својих вршњака, забављам се, играм тенис, идем на концерте. Мислим да је у свему најважније волети оно што радиш јер, прочитао сам негде, љубав најсигурније мења свет...

Сунце, хладно ми је!

Милош је реч „прочитао сам" вероватно механички изговорио јер он ретко чита, он углавном — слуша. Једноставно, кад се замори од рада и школе, а потребно је за сутра прочитати нешто из лектире, убаци у погон свој уређај за читање текста — легне и слуша оно што други углавном читају.

— Проблем је једино у томе што је брзина апарата мала — не без поноса прича шеснаестогодишњи Копривица. — То још нисам сасвим средио, јер мени фотоћелија прати свако слово, сваку реч, сваки ред. Сад, на пример, има брзину мог читања, а ја не читам брзо. Но и то ћу да средим, кад стигнем... Хеј, умало да заборавим! Имам нешто и за тебе, за вас новинаре, назвао сам га дактилофон. Лепо седнеш пред микрофон, причаш шта треба или са ким треба, а текст ти се сам откуцава. Једини је проблем што је тај мој дактилофон прилично гломазан, није за џеп...

Ако та повећа апаратура и није за џеп, сасвим је сигурно да један други Милошев проналазак може да се удене у било какав џеп. Реч је о џепном радио-телефону (пријављен Заводу под бројем 493/ 81) који се, како каже аутор, састоји се из два дела: мобилног (преносног) који се налази уз корисника и стационарног, лоцираног у стану, на репетитору или негде другде. О начину преноса сигнала даје две основне варијанте не заборављајући ни тзв. подваријанте, али овде простор не дозвољава да се о њима нешто више каже.

Конструктори су, кажу, посебно млађи, углавном залуђени неким фикс-идејама, многи хоће одмах, без чекања, да направе perpetuum mobile. На срећу, Милош Копривица није такав, он решава свакодневне проблеме. Један од таквих је и патент под бројем 871/80 — капа за завртањ. У опису намене овог проналаска стоји: „На местима где је, због скученог или неприступачног простора, немогуће користити кључ за завијање-одвијање навртке на завртњу, може се користити капа за завртањ, израђена од једног елемента од челика или неког другог материјала одговарајућег квалитета. Доњи део „капе" је издубљен-обликован према облику и величини навртке, а горњи део са прорезима да би се у прорезе могао увући одвијач-шрафцигер. Завијање-одвијање навртке помоћу капе за завртањ се врши на тај начин што се „капа" натакне на навртку и помоћу одвијача-шрафцигера врши се окретање „капе", односно завијање-одвијање навртке".

Истог дана кад и „капу" — 28. марта 1980. — домишљати проналазач патентирао је (број патента 870/80) и амортизер у ланцу за псе. Ко би се тога још досетио?! У патентном захтеву пише да је „амортизер назначен тиме што се у везама паса (ланац, каиш и др.) ставља еластичан уложак-амортизер који може бити израђен од гуме, с опругом, са федером и сл. а у циљу ублажавања трзајне силе која делује на ланац и друге врсте везе паса".

Но, да неко не помисли да се Копривица бави „неозбиљним" стварима треба рећи да је у своју несвакидашњу збирку патената уврстио и сунчев колектор, енергетску куглу, хидрогрејалицу, као и претакач течности са сигнализатором. Сад са друговима ради на роботу програмираном да се креће и обавља неке једноставније радње. Кибернетика га, каже, тренутно највише окупира, то ће и да студира.

Пре две године је, истиче то, био проглашен за најбољег младог техничара Југославије. Истиче зато што сматра да су му баш ти клубови младих техничара и народне технике омогућили да свој несумњив стваралачки потенцијал усмери правим путем. А како то и шта данас млади стварају најбоље се могло видети на недавно одржаној Смотри техничког стваралаштва младих Југославије. О томе, у слици и речи, наредне две стране.

— Многи паметни проналасци леже у фиокама Завода за патенте, мало се ко за њих интересује. Лакше је, изгледа, купити лиценцу напоље — каже шеснаестогодишњи проналазач.

Кад у кући нестане струје, врло лако може да се искористи овај проналазак наставника из Зенице Хусе Хусеиновића, јер минијатурна кућна хидроелектрана за рад користи притисак воде у водоводној инсталацији. А по потреби може да се употреби и као брусилица и циркулар.

НЕКИ НОВИ КЛИНЦИ

Петогодишњи дечак из села Смиљана, на обронцима Велебита, једног сутона далеке 1861. уплашено се тргао: помиловао је мачку по леђима и изазвао прави пљусак варница. Занемелом дечаку отац је објаснио да је то електрицитет. Тај догађај је, написао је Тесла пред крај живота, утицао технолошком револуцијом јер, како рече народни херој и члан Савета Федерације Вицко Крстуловић, један од оснивача Народне технике Југославије, „наука и техника немају застоја. Техника нас прати од рођења до смрти, од стана до радног места. Свакодневно се и на сваком месту сусрећемо с њом...".

На жалост, и на овој смотри многи су се пожалили да се сусрећу и са проблемом простора, алата, материјала, новца. Али, млади се не предају лако, за свој изум често користе и материјале са отпада. Дамир Подорешки из Осијека је, рецимо, за свој модел електране на ветар користио, и искористио, делове расходованог аутомобила, точак бицикла и штошта друго што су старији бацили. Слично је учинио, он из радио-технике, и осамнаестогодишњи ученик из Тивта Арман Бурул, као и група младих техничара Основне школе Поникве из Словеније...

Ти „неки нови клинци" из школа и клубова младих техничара и народне технике, занимљиво је, и врло рационално мисле, стварају мале али неопходне свакодневне ствари. Зеничанка Елба Мујбеговић, на пример, успела је да начини колектор који помоћу сунчеве топлоте загрејава воду која се по-

РАЧУНАЈТЕ НА НАС!

Ученик из Боке которске Арман Бурул на једну „гомилу" донео је три ствари: атом-3, врсту радио-станице, дигитални лајт-шоу и исправљач. За следећу смотру спремам нешто много боље, каже...

да почне себи да поставља низ других питања на која је целог живота тражио одговор. Ако миловање изазива тако чудесне појаве, није ли природа једна огромна мачка, и ако јесте, ко њу милује по леђима? Тесла је на многа младалачка питања успео да нађе одговор.

Триста двадесет два ученика основних и средњих школа из свих република и покрајина на недавној Смотри техничког стваралаштва младих Југославије, 18. по реду, одржаној почетком јуна у Пули, тражили су, неки и налазили, одговоре на многа питања. Млади техничари су демонстрирали своја достигнућа у областима: архитектуре — грађевинарства, ауто-мото технике, бродомоделарства, електронике, аутоматике и кибернетике, електронике, фототехнике, кино технике, пољопривредне технике, радио тенике и оператерства, ракетне технике, ракетног моделарства, машинске технике, ваздухопловног моделарства и општег конструкторства.

Чега све ту није било, од ауто-робота до једноставног и врло функционалног уређаја за пречишћавање отпадних вода, од сунчевог колектора до минијатурних ракета и торпедних чамаца. Млади обилазе једни друге, показују, објашњавају, озбиљна лица слушају нове пријатеље. У великој хали Дома младости „Саво Вукелић" права кошница, ту су смештени столови за практичан рад, пред жиријем медаље, а свако би хтео ону најсјајнију.

Старији, не без поноса, истичу да је априла 1946, кад је створена Народна техника Југославије, било тек неколико хиљада чланова секција, клубова и друштава, данас је то већ масовна друштвена организација са преко милион и осамсто хиљада чланова. Преко милион су деца и омладина. Права сила! Сила која треба да нам омогући да не каскамо за том може користити на свим местима у једном стану. А њен наставник Хусо Хусеиновић, овог пута су се и педагози техничке културе надметали, смислио је и справио праву малу кућну хидроелектрану која може да напаја сијалична места у једном читавом стану. Кад затреба, може да се употреби и као бушилица или циркулар.

Сличних примера има доста, сваки ученик уложио је све што је могао, а то није мало. За крај да оставимо наду да ће бар неки од изложених модела успети да нађе пут до масовније примене, до патента који неће остати само у фиоци Савезног завода за патенте.

Петар Милатовић

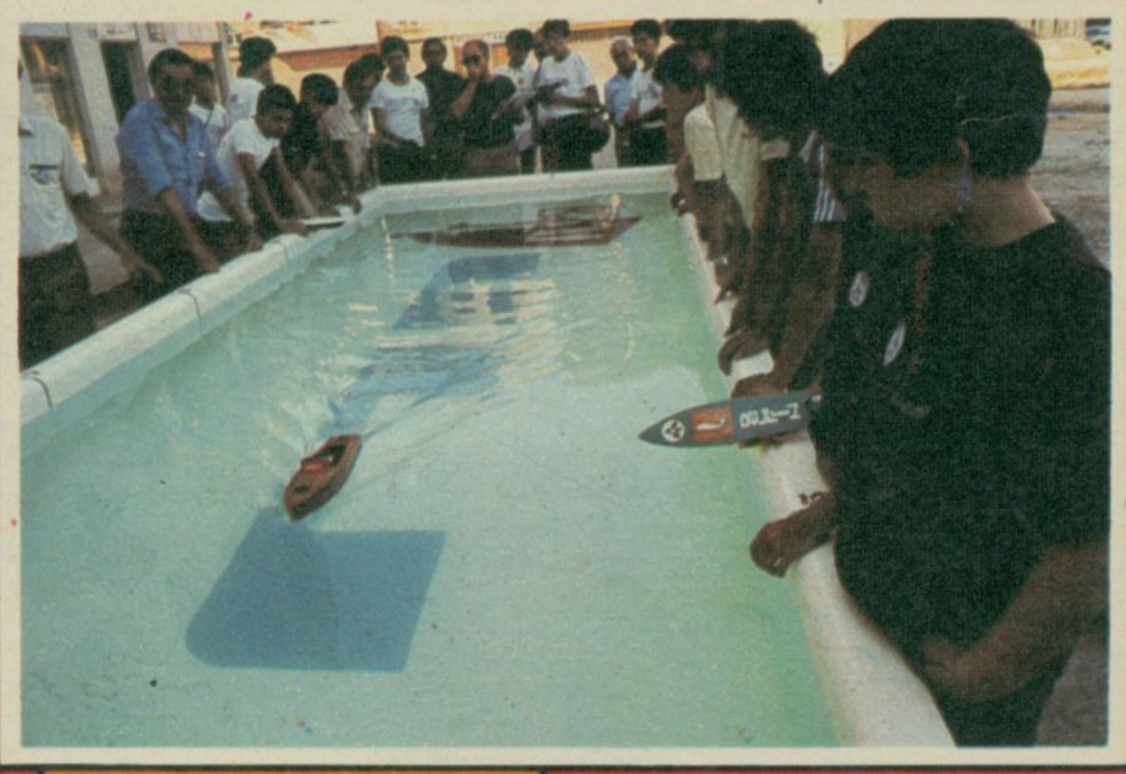
Снимио:
Милинко Стефановић

Ову својеврсну ветрењачу, дело петнаестогодишњег ученика из Осијека Дамира Подорешког, могу да користе викендаши јер у току недеље, како ветар дува, пуни се акумулатор и суботом и недељом породица не мора да брине бар о осветљењу.

Шеснаестогодишњи Београђанин Братислав Арсић обожава кибернетику и после годину дана рада успео је да смисли и направи ауто-робота, програмираног помоћу филмске траке коју покреће редуктор старог сата.

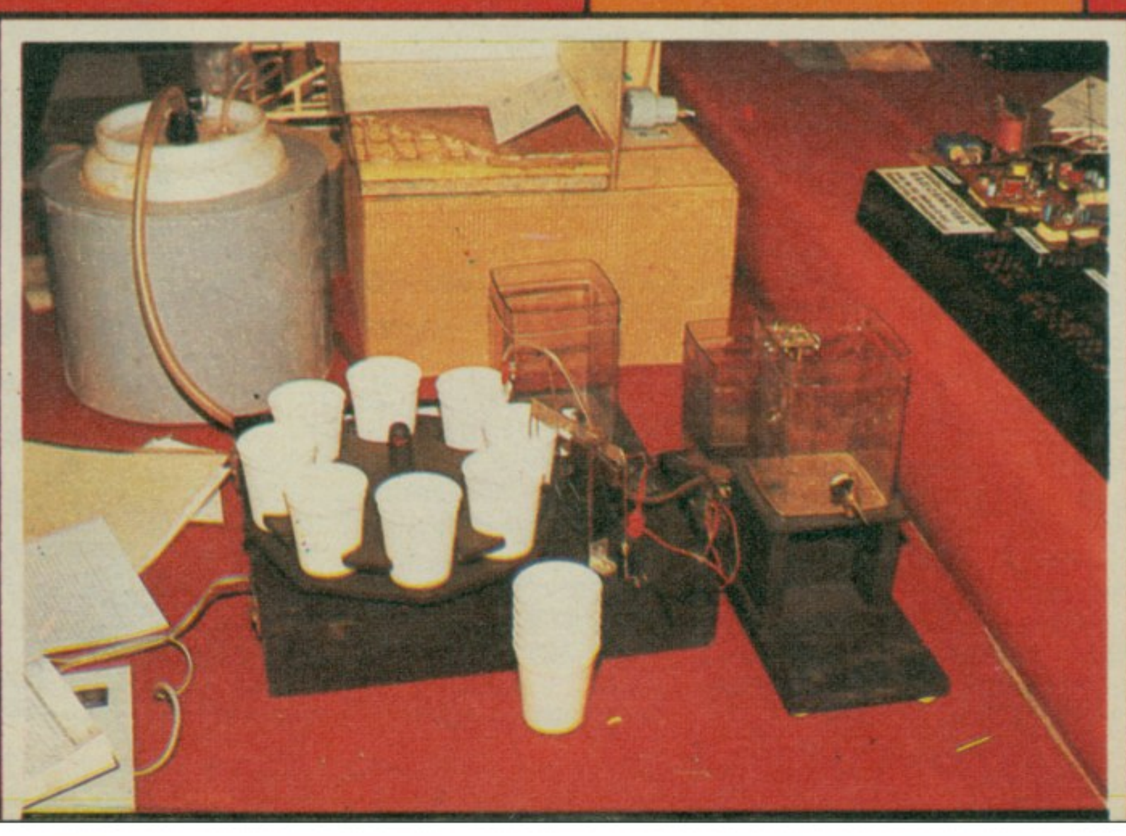
МЛАДИ ТЕХНИЧАРИ ЈУГОСЛАВИЈЕ ОДУШЕВИЛИ СУ НА НЕДАВНОЈ СМОТРИ У ПУЛИ. ОДГОВОРИЛИ СУ НА МНОГА ПИТАЊА ОКО КОЈИХ СТАРИЈИ ЛУПАЈУ ГЛАВУ.

Борба против загађења околине, посебно река, нашла је присталице и међу младима. Амре Бејтић из Зенице је за ту прилику конструисао врло једноставан уређај за пречишћавање околине. Нама преостаје да позовемо фабрике да покажу мало више интересовања за овај и сличне проналаске.

Бродомоделарство је једна од најмасовнијих дисциплина у којима се огледају млађи техничари. Јер, кажу, нема ништа лепше него кад торпедни чамац или разарач са даљинским управљачима засече воду неког базена.

Осјечанин Синиша Бркић смислио је духовит и оригиналан начин да течношћу аутоматски пуни чаше. Тзв. сензори влаге уроњени су у чашу која се пуни водом све док се њен ниво не попне до сензора, остало је препуштено електроници.

УЗ 27. ЈУЛ — ДАН УСТАНКА НАРОДА БИХ

КАД ГРУНУ КРАЈИШНИЦИ

Двадесет четворогодишњи политкомесар Младен Марин

ТРИДЕСЕТ И ШЕСТ ГОДИНА ПОСЛЕ ЈЕСЕНИ 1942, КАД ЈЕ МЛАДЕН МАРИН ПОСТАО НАЈМЛАЂИ ПОЛИТИЧКИ КОМЕСАР У ПАРТИЗАНСКИМ ОДРЕДИМА, ДРУГ ТИТО ГА ЈЕ, УЗ ОСМЕХ, УПИТАО: „МАРИНЕ, ДА ЛИ СЕ ЈОШ ПЛАШИШ“? А ТЕ ДАВНЕ, СТРАШНЕ ГОДИНЕ СТРАХ ХРАБРОГ ПОЛИТКОМЕСАРА СЛАВНЕ 1. КРАЈИШКЕ ПРОЛЕТЕРСКЕ БРИГАДЕ БИО ЈЕ И ГОЛЕМ И — НЕОБИЧАН.

Авион са усташким ознакама на крилима изненада се појавио иза планинских висова злогласне Мањаче и устремио ка кући где се налазио штаб Прве крајишке пролетерске бригаде. Борци, по неустрашивости чувене јединице, све „љути Крајишници“, у кратком затишју између битака. У штабу, над мапама, наднесени командант Ивица Марушић — Ратко, политички комесар Илија Матарић и другови. Разрађује се план за следећу акцију, једну од многих које је Прва крајишка имала на свом путу у НОБ дугачком преко 21 хиљаду километара.

Пре него што су уморни и изненађени пролетери успели да се организују усташки пилот тепихом бомби разноси ту трагичну сеоску кућу у којој је био смештен штаб. Све је разорено до темеља, претворено у згариште. Други дан септембра 1942. године.

— Био сам око пет стотина метара удаљен од те куће — сећа се Младен Млађо Марин. — Трчао сам ка рушевинама у диму колико су ме ноге носиле. Знао сам да је тамо мој командант Ивица Марушић, изузетан човек и комуниста. Толико сам желео да му помогнем, толико сам страховао да му се нешто није догодило у том мучком нападу. А када сам стигао, угледао сам га беспомоћног, у крви, са великим ранама од гелера на глави и слабинама. Није му било помоћи. Ни политичком комесару Илији Матарићу. И као да је било суђено да политички комесари, другови чији су задаци и одговорност били изузетни и од огромне важности за живот и акције наших јединица, у нашој бригади брзо гину: прво Вељо Стојнић, па Илија Матарић — све херој до хероја...

Али, Младен Марин не памти тај давни, а тако свежи други дан септембра године 1942. само по уништењу целог штаба неуништиве Прве крајишке. Спознао је тада колико зла може да нанесе само један издајник који је тајно отишао у Бањалуку и известио непријатеља где је штаб смештен. Успео је да спасе главу, али само до пред ослобођење. Стрељан је негде у Словенији.

— Све је то револуција — каже Млађо Марин. — Болно је изгубити такве другове, болно је уверити се да те може издати човек који је рођен на истој земљи. Поносно је и људски победити све то.

С песмом у смрт

Међутим, тај други дан септембра страшне 1942. године није остао у сећању првоборца Марина само по томе што је његова бригада, славна Прва крајишка, у једном часу остала обезглављена. У ствари, тако је само изгледало...

Разјарени Крајишници силовито разбију усташе, четнике и Немце, тада, на Мањачи. Увређене, љутите и поносне, није могла да их задржи никаква сила. Гинуло се певајући, гинуло се за друга који није смео да остане на положају, рањен, немоћан. Уместо Ивице Марушића, за команданта је постављен Милинко Кушић, предратни комуниста и искусни партизан, родом из Србије.

— Позове ме Милинко два дана после оног бомбардовања на Мањачи. Ништа не слутим. А изненађење је било огромно — сећа се Млађо. Тада је имао само 22 године. Истина, био је члан СКОЈ-а од 1939. а КПЈ од 1941. године, у борбама се показао као неустрашив, другови су га поштовали и волели, али пред оним што му је саопштио командант Кушић остао је затечен, узбуђен и — поколебан. Одговорност и поштовање према старијим и, по њему, храбријим друговима била је већа од могуће радости због изненадног признања.

Милинко га је дочекао са осмехом. Били су другови, ратни, па им је то дозвољавало да се не ословљавају по чину. Једноставно, партизански, комунистички: ти, Милинко, ти, Млађо.

Дакле, сећа се Младен Марин, каже њему Милинко:

— Млађо, би ли ти могао да будеш политички комесар наше бригаде?

Двадесет двогодишњи борац на те речи остане забезекнут. Одједном из њега проговори крајишка речитост и искреност:

— 'Ајде, болан, Милинко, то се ти шалиш, а нити је време нити место за нешто тако. Где да политкомесар будем баш ја, овако млад? Па како да се појавим пред оним мојим крајишким бркајлијама, људима који већ имају увелико децу, а, богме, бољи су борци од мене и чланови су Партије. И плашим се, брате, велика је то одговорност — узвратио је Млађо.

Разумем!

Опет се насмеје командант Милинко:

— Нема друге, Млађо: од данас си политички комесар Прве крајишке пролетерске бригаде. Наређење...

— Па ко то тако нареди?

— Из Млиништа Врховни штаб. И Врховни командант, лично — кроз осмех одговара Кушић.

— Па баш ја — не предаје се младић.

— Баш ти. Тако је наредио друг Тито.

Првоборац Младен Марин тада се још више уозбиљи, стаде мирно и војнички поздрави:

— Разумем!

Тако је постао најмлађи политички комесар у нашој народноослободилачкој војсци. Каже да су му то међу најтежим и најлепшим тренуцима у његовом „славном војевању“. Јер, дужности политичког комесара, и то у пролетерској јединици, биле су вишеструке и врло одговорне: морао је да буде међу најхрабријим, требало је да га другови воле и поштују, да се беспрекорно понаша, да буде члан КПЈ. Свака грешка скупо се плаћала, понекад и животом, дисци-

Овако је комесар говорио народу: Марин на збору у Срему 1944. године

плина је била строга, а најстрожа за команданте и комесаре. С друге стране, млади Млађо био је, дубоко у себи, радостан и поносан: њему је Партија указала такву част и такву обавезу, а иза свега је стајао Врховни командант — лично. Ко се не би поносио?

А ускоро је дошао и сам Тито — лично. Тада га је млађани политички комесар славне Прве крајишке пролетерске бригаде први пут видео у животу. И не само то.

Сусрет у Јајцу

Двадесетак дана пошто је Младен примио дужност њеног политкомесара, његова бригада напада и ослобађа Јајце. То је прво ослобођење града који ће бити тако значајан за нашу револуцију.

Прва крајишка пролетерска бригада имала је тада у својим редовима већ 1200 искусних, добро наоружаних и чудесно храбрих бораца. Сваком од њих био је понос борити се са таквим друговима, а свима бити политкомесар значило је нешто још више.

У штаб бригаде, смештен у бившем јајачком соколском дому, здању где је доцније одржано знаменито Друго заседање АВНОЈ-а, а које је данас музеј овог историјског догађаја, требало је да дође друг Тито. Команданти Коста Нађ и Милинко Кушић већ су се сусретали са генералним секретаром КПЈ и Врховним командантом. Међутим, Младен Марин није, и сада је осећао необично узбуђење.

Друг Тито је стигао заједно са Мошом Пијаде, Лолом Рибаром и Иваном Милутиновићем. Руковао се са свим присутним командантима и комесарима, срдачан и насмејан. Сви су сели за сто, Млађо врло близу Врховног команданта.

— Јеси ли ти Марин? — упитао га је друг Тито.

— Јесам, друже Тито — спремно одговара младић. (Млађо напомиње да се при свим ратним и доцнијим сусретима обраћао Врховном команданту, са „ти".)

— Чујем да си се опирао да примиш дужност?

— Јесам, друже Тито

На то се друг Тито насмеје и потапше га по рамену:

— Ништа ти не брини, ја имам повјерења у младе људе.

Неколико дана касније Милинку Кушићу стигла је депеша у којој је, између осталог, стајало:

„ЦК КПЈ

Другу Кушићу,

..Другу Младену Марину треба помоћи у вршењу дужности политкомесара, јер је врло згодно што је он као човјек из овог краја полит. комесар. Он познаје борце и они њега, увијек ће се прије зближити с њим него што ће успјети неки нови друг без обзира на његове способности...

Смрт фашизму — слобода народу!

Тито"

Копију овог писма Младен Марин чува данас као светињу. С другом Титом разговарао је још више пута у току рата и касније. А године 1978, када је Врховни командант примио делегацију наших оружаних снага у којој се налазио и генерал-пуковник Младен Марин, друг Тито се, кроз онај свој особити осмех, обрати бившем политичком комесару прве крајишке пролетерске бригаде:

— Марине, да ли се још плашиш?

Од оног давног разговора у Јајцу — 1942. године прошло је толико времена и Тито није заборавио необични страх младог комесара.

Међутим, тај први сусрет са Врховним командантом био је и почетак једног искреног и великог пријатељства. Млађо је, наиме, тада упознао Лолу Рибара.

Кад плачу хероји

Данас шездесет двогодишњи младолики генерал у пензији Младен Марин застаје у причању и уздахне:

— Не могу рећи шта је најтеже било у нашој револуцији... Губитак блиског и драгог друга све нас је много погађао, било је и тренутака да као челик тврди и наоко на све огуглали Крајишници плачу као деца кад би сахрањивали друга који је до малочас с њима јуришао, певао, делио последњу мрву хлеба. Али, то је давало свима чудесну снагу. Сећам се: када изгубисмо на Мањачи Ивицу Марушића и Илију Матарића ништа нас није могло зауставити. Са Лолом сам се спријатељио без великих речи, једноставно и брзо. Раније смо чули један за другог, па је изгледало као да се знамо врло дуго. Он је знао да сам најмлађи комесар и помагао је кад год је могао. И можете замислити како се осећа човек, младић, комуниста, кад одједном изгуби таквог друга као што је био Лола? Али, није Лола једини са којим сам био близак, с којим сам ратовао и који је погинуо. Борио сам се са славним Шошом, Вељом Стојничем, Славком Родићем, Ивицом Марушићем. Сви су јуначки погинули и сви су народни хероји. Поносан сам и данас што сам их познавао. Ти губици су нас истовремено и сиромашили и на свој начин богатили. Ето, Бранка Ћопића упознао сам још 1942. године. Знао сам да нешто пише. Јер, мене, предратног несвршеног гимназијалца, испод Козаре, трговачког помоћника и рудара више је интересовала напредна литература и СКОЈ него она „фина" књижевност. Нисам ни слутио да ће тај плави, насмејани момак Бранко постати после ослобођења један од наших водећих писаца. И не само то: и мој први комшија!

Кад ми је било најтеже?

— присећа се Млађо Марин. — Можда у оним првим, устаничким данима на Козари.

Пуцати или не?

Преко партијских веза козарачка новљанско-љешљанска чета добила је из Сиска обавештење да одређеног датума и часа пругом Загреб — Бањалука треба да наиђе немачки воз пун муниције и ратне опреме. У штабу чете, чији је први командант био Ивица Марушић — Ратко, одмах је створен план за акцију: партизани ће минирати пругу и мост на Уни који је био под усташком стражом и на препад отети терет у возу. Оружје и муниција сваким даном су све потребнији, а сада им се указала изузетна прилика да се њима снабдеју.

Командир Ратко одређује Млађу Марина са Жарком Бујићем и Младеном Обрадовићем у патролу. Требало је добро да осмотре предео око моста између Босанског Новог и Босанске Костајнице. Али, строго наређење Партије је гласило: осматрати цео дан и не открити се ни по коју цену. Запрећено је и казном, јер је планирана акција била од изузетне важности.

Три партизана су се ноћу, кроз шуму, привукли на око две стотине метара од моста. Ту су се завукли у грмље, умирили и чекали.

Већ у свануће угледали су усташког стражара на мосту. Могли су да га смакну без пуцња, прикрадањем, али сваки је имао на уму наређење да се не смеју открити.

Међутим, пред само подне нашли су се у искушењу које Млађо Марин сања и данас.

На петнаестак метара испод њиховог положаја пролазио је сеоски пут. Зачули су плач, псовке, ударце. Прену се и истуре пушке.

Призор који су угледали био је страшан: двојица усташа терала су пред собом четири сељака и три сељанке. Били су везани и већ крвави од батина. Необична поворка кретала се споро од Добрљинка Босанској Костајници.

Тројица скривених партизана знали су да сељацима нема спаса усташе су дивљале српским селима у Поткозарју.

— Дигнем пушку, хоћу да гађам, али ме за руку ухвати Жарко Бујић. „Не!", прошапће. Када је то покушао Младен Обрадовић, спречио сам га ја. Мучили смо се као никад: врло лако смо могли да ослободимо невине жртве, али сви смо истовремено на уму имали наређење из штаба. Јер, пуцамо ли, бићемо откривени и пропашће цела акција заузимања воза. То нам штаб, односно Партија, не би опростили — прича Млађо Марин.

И тако, изживљавајући се, усташе одведоше недужне сељаке. Својим кућама сигурно се више никада нису вратили, а били су тако близу спаса.

А акција на воз? Она је — пропала: воз, ко зна зашто, није стигао.

— Те људе као да сада видим. Сањам их често, заиста. Колико пута се прекоревам што онда нисам пуцао на усташе. Али, и те жртве су — револуција — тихо говори Млађо.

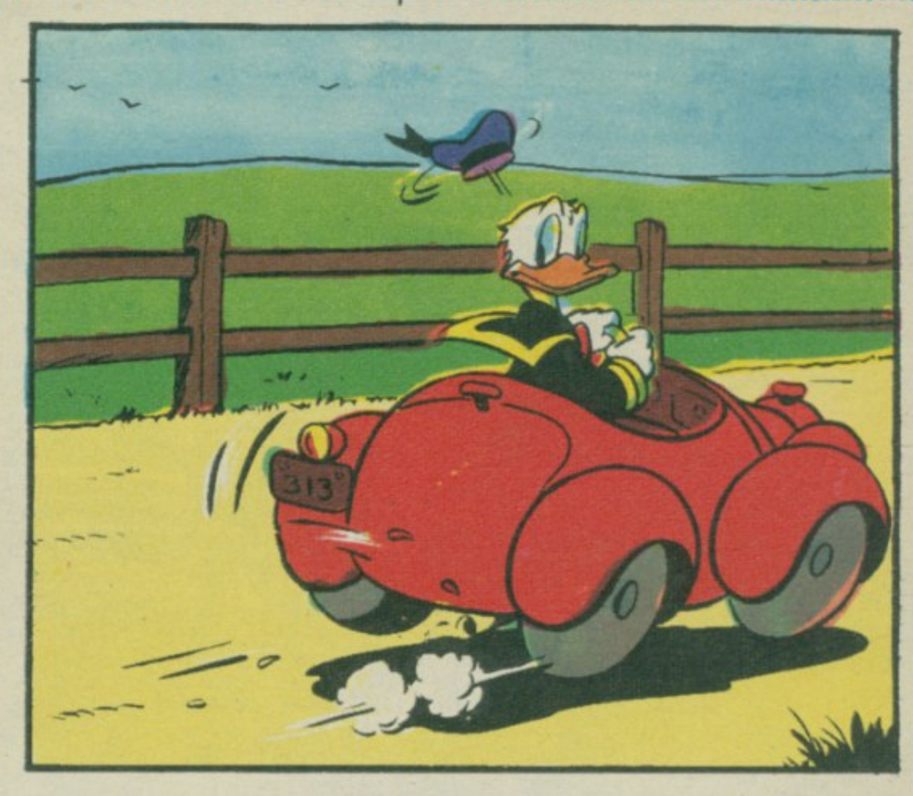
Његова Прва крајишка пролетерска бригада, после прве и друге пролетерске, трећа са тим називом у Југославији и прва у Босни и Херцеговини, ратовала је у свим крајевима домовине, сем у Македонији. Млађо је као комесар познате 21. српске дивизије учествовао у бици за Београд и пробоју сремског фронта. Победио трбушни тифус. Изборио се пушком и радом за дванаест високих одликовања, међу којима је и Орден за храброст. И оно писмо друга Тита Милинку Кушићу.

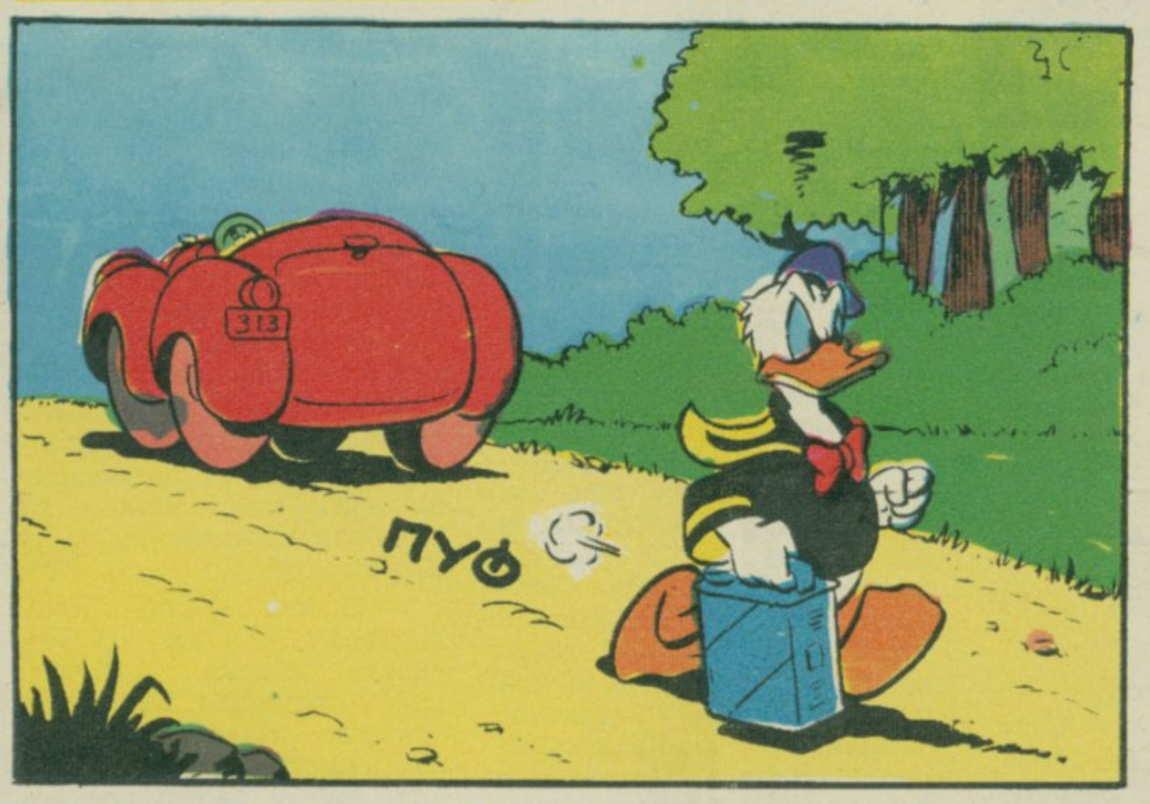
Иван Лончар

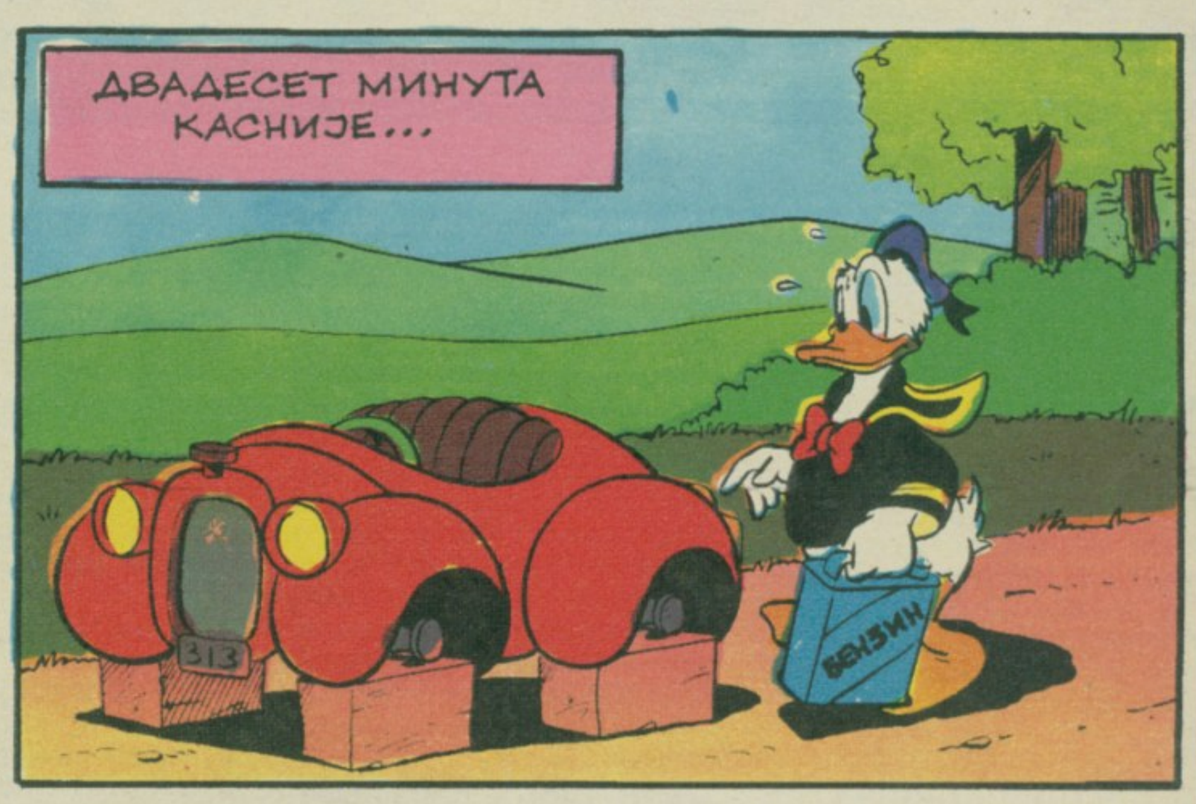
Walt Disney

ПАЈА ПАТАК

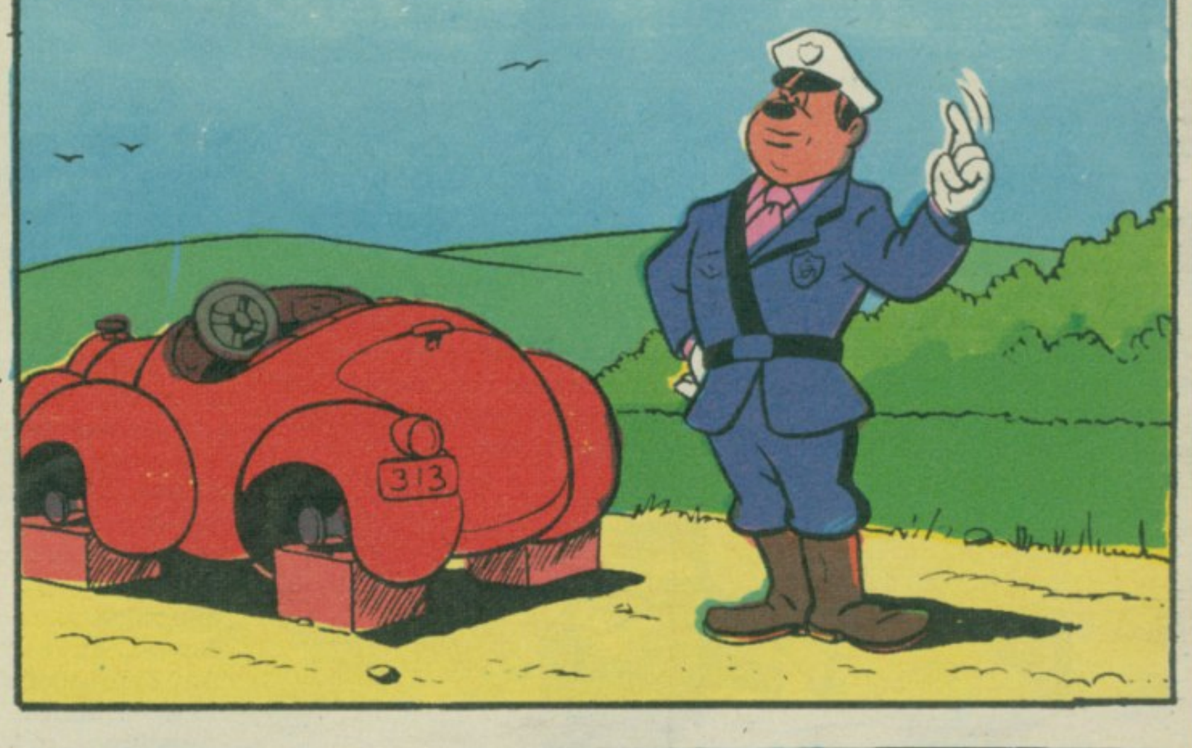

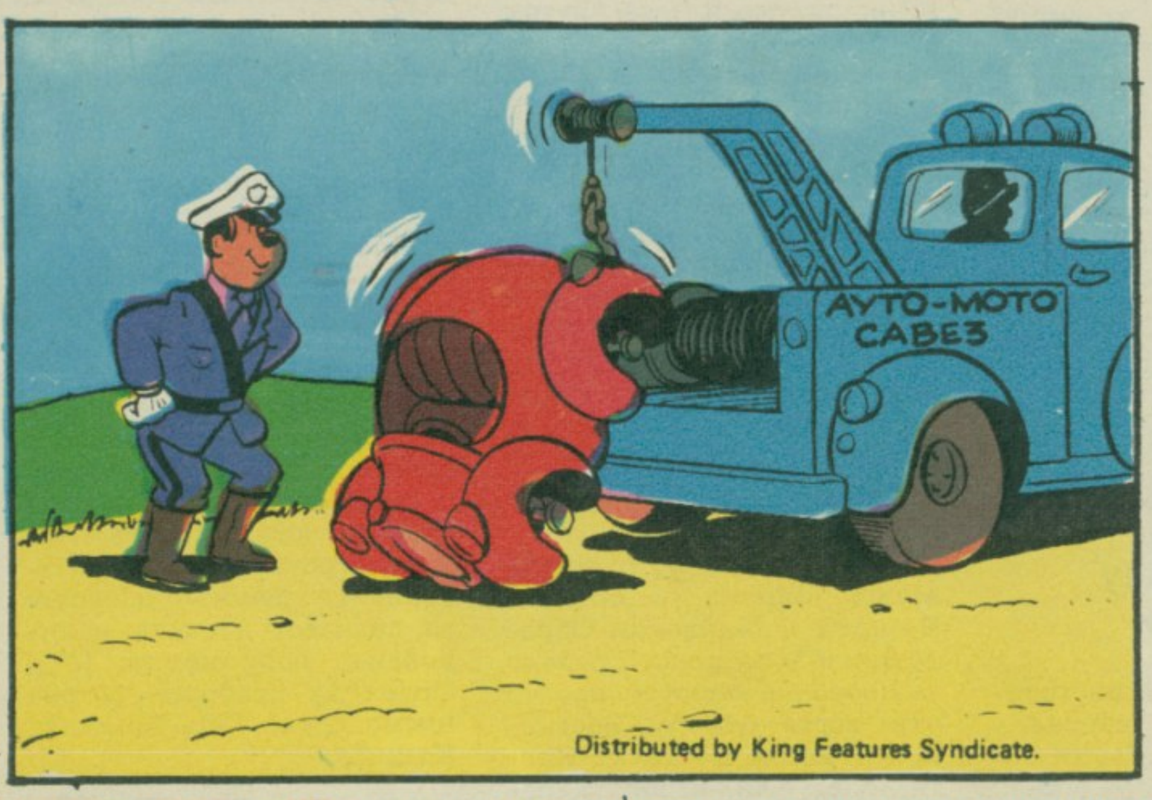

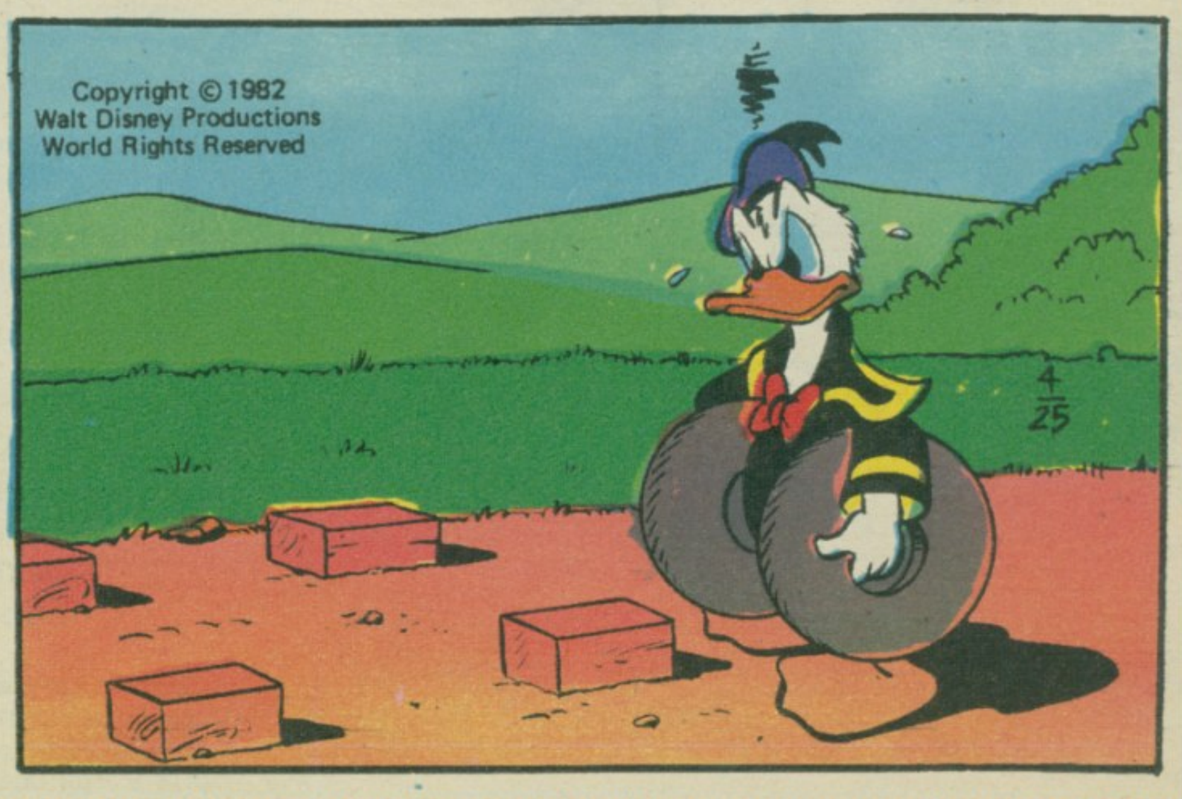

Distributed by King Features Syndicate.

ПРИЧА ИЗ ЖИВОТА

ПОДМУКЛИ НЕПРИЈАТЕЉ

КАД СУ МЕ ПРИВУКЛИ ЈАХТИ, СА ИВИЦЕ ПАЛУБЕ ЗАЧУО СЕ КРИК. ЈЕДНИМ ЗАМАХОМ ЧОВЕК ЈЕ ПРЕСЕКАО УЖЕ КОЈЕ ЈЕ БИЛО МОЈ СПАС.

У време епидемије великих богиња 1972. године ишао сам у осми разред основне школе. Два дана после обавезне вакцинације по телу су ми избиле оспе. У историјату болести на Интерној Б клиници стајала је дијагноза: „Алергија на физички напор... натицање целог тела уз оспе и главобољу".

Девет година касније отишао сам у армију, али... „Прекида се служење војног рока у ЈНА Костадиновић Мирољубу... дијагноза: Urticaria cholinergica chr. recidivans«.

Тако сам се, после двадесет два дана проведена у Вировитици у војсци, вратио у Београд. Још је било лето па сам са супругом отишао на море у Макарску. А знао сам да то не бих смео.

Одсели смо код старих пријатеља, породице Прибисалић — тетка Неде, њене кћерке Иванке и синова Гоје и Анте. Првих неколико дана све је било како треба — сунчано, забавно, лепо. Шестог дана мало се наоблачило, море се нешто узнемирило, све у свему ништа страшно. По договору требало је да чамцем одем по Гоју који је претходног дана отишао тамо неким послом. Гојина супруга Едита забринула се за мене — опоминьала ме је да сечем таласе. Упозорење је било излишно. Поздравио сам се са супругом и ушао у чамац. Полако сам одмицао од обале.

Ликове супруге, Иванке и Едите које су ми махале нисам више могао да разаберем.

Тада су ме пренуле ледене капи мора, осећао сам да ми се као чиоде забадају у тело. Било ми је веома хладно, ветар као да је почео много јаче да дува. Насмејао сам се: чим сам се нашао сам у том плавом пространству, недокучива силина природе утерала ми је страх у кости. Али, на жалост, бура је све више беснела, сунце се изгубило за тешким, оловносивим облацима. Тешио сам себе како нема чега да се плашим, брзо ћу стићи на Брач. А онда сам схватио да се у оваквим ситуацијама драме не догађају само на филму: угасио ми се мотор! Покушао сам да га упалим. Крклање, моја краткотрајна радост и — готово.

Нисам имао времена за губљење. Обазрео сам се око себе, али да је на хоризонту и била нека бродица не бих је видео од таласа. Тада сам схватио да сам, поред тога што сам се по оваквом времену отиснуо на море, починио још једну грешку. Само континенталац може да крене без весала, она ми ни на памет нису пала кад сам пошао.

Чамац је почео да се окреће око своје осе и умало га један талас није преврнуо. У паници и страху дохватио сам једну од дасака за седење и покушао да њом исправим чамац. Успео сам. Мору се то није свидело, сасвим је подивљало. Почели су да наилазе „мртви таласи", они који покламају. Док сам их гледао како наилазе, све већи и силнији, изгубио сам сваку наду али сам се и даље борио.

Не знам колико је времена прошло кад сам зачуо брујање мотора а затим, неколико метара даље, угледао луксузну јахту. Као сумануг почео сам да урлам и млатарам рукама сасвим заборављајући на опрезност. Моја срећа трајала је кратко — прекинуо ју је огроман талас који ме је као од шале бацио у море. Да нисам знао да ми долази спас, онако изнурен сигурно не бих успео да испливам. Дочепао сам се чамца чак врло брзо, а и јахта је већ била десетак метара од мене. Нешто су ми довикивали, нисам разумео шта јер су били странци, али сам по њиховим покретима схватио шта хоће. Брзо су ми бацили уже којим је требало да привежем свој чамац. Тек из четвртог покушаја успео сам да га ухватим. Одмах затим бацили су ми појас за спасавање. Скочио сам у воду...

Тек тада сам постао свестан главобоље — била је све јача али нисам марио. Само што су ме привукли јахти, са палубе се зачуо крик. Једна млада девојка вриштећи је показивала на мене и покушавала да осталима нешто објасни. Они што су ме привлачили слеђено ме погледаше. Један од њих извади нож, замахну и једним јединим покретом пресече уже које је било мој спас.

Поново сам био у мору беспомоћан и сам. Ништа нисам осећао, ништа схватао. Осећао сам невероватну празнину. Организам није био способан да реагује на још један шок. Дохватио сам некако друго уже, оно којим је мој чамац био привезан за јахту. Док сам прилазио чамцу, личио ми је на подивљалог коња. Последње што сам видео било је његово дно. Покушавао сам да га се дочепам. И пре него што сам се онесвестио, учинило ми се да сам све схватио — Немци су, од моје алергије, помислили да су богиње и зато пресекли уже.

Срећом, наишао је један чамац. На уласку у макарску луку дошао сам к свести. Лежао сам и гледао своје руке. Знао сам да ми је лице још страшније. У дугогодишњој борби са алергијом ово је био њен најстрашнији напад. Лекари су ме једва успели спасти и од тада ми море, сунчане плаже и чамци, више не падају на памет.

Мирољуб Костадиновић
Ул. пилота Михајла Петровића 7
11090 Београд
(хонорар 1.500,00 дин)

НЕСЛАВАН КРАЈ НАЈВЕЋЕГ БРОДА НА СВЕТУ

КРАЉИЦА У ПЕНЗИЈИ

ДУЖИ ОД ТРИ ФУДБАЛСКА ИГРАЛИШТА И ВИШИ ОД НИЈАГАРИНИХ ВОДОПАДА, НАЈВЕЋИ „ЖИВИ“ БРОД НА СВЕТУ „КВИН МЕРИ“ УКОТВЉЕН ЈЕ У ЛУЦИ ЛОНГ БИЧ У КАЛИФОРНИЈИ, ГДЕ СВЕДОЧИ О ВРЕМЕНИМА ЛУКСУЗНИХ ПРЕКООКЕАНСКИХ ПЛОВИДБИ КОЈА ВЕЋ ПРИПАДАЈУ ПРОШЛОСТИ.

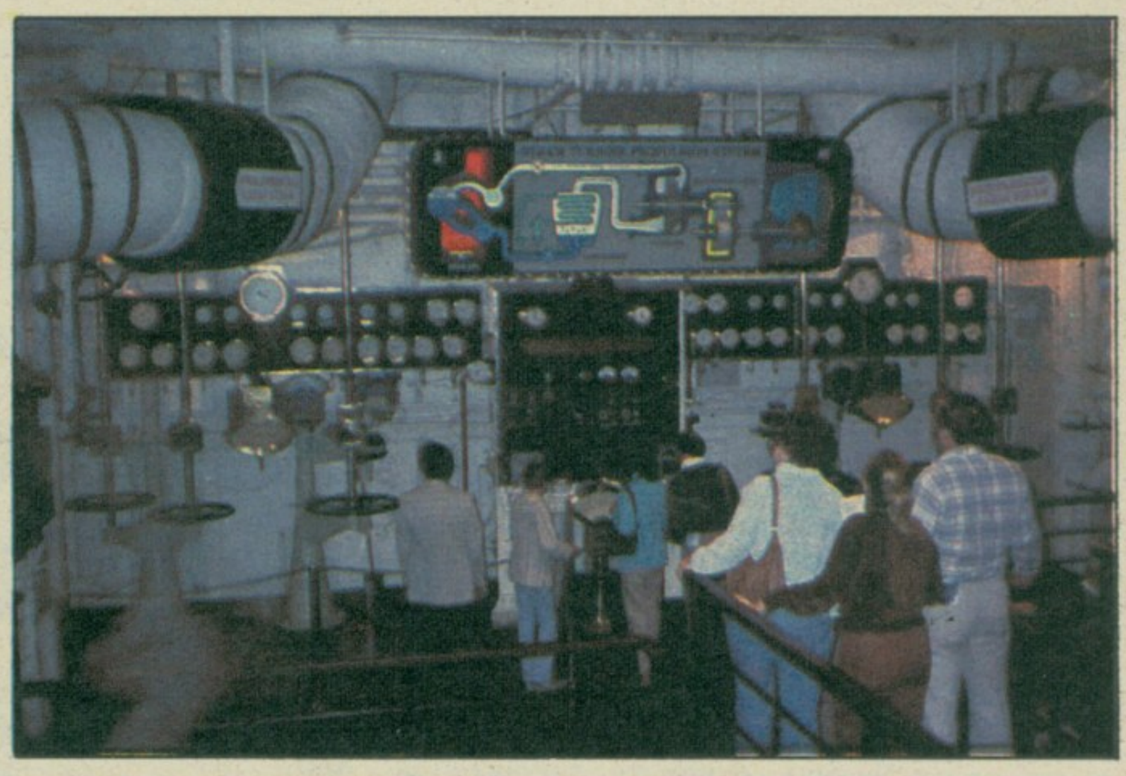
Од „Квин Мери“ било је и већих бродова. Али „Титаник“ је давно потонуо, а „Квин Елизабет“ је изгорела на отвореном мору, баш када су је попут њене „сестре-близнакиње“ „Квин Мери“ послали у пензију. Тако је остала само једна „краљица“, да сведочи људима о времену великих бродова кад се преко океана путовало уз шампањац и музику биг-бенда. „Квин Мери“ је још лепа и моћна, али је дебелим ужадима заувек везана за док Лонг Бича, предграђа Лос Анђелеса, у коме је претворена у хотел, музеј и туристичку атракцију.

Пре него што је отишла у пензију „Квин Мери“ је била понос енглеске прекоокеанске пловидбе. Овај брод превозио је путнике преко Атлантика за свега четири дана, готово невероватном брзином за такву грдосију — 75 километара на час. Али то није било довољно да се издржи трка са све бржим, јевтинијим и сигурнијим авионским превозом. Тако је пре 15 година „Конрад компанија“, власник бродова „Квин Елизабет“ и „Квин Мери“, одлучила да своје две „краљице“ због нерентабилности повуче из саобраћаја. Пошто је и пуко одржавање овако великих бродова изузетно скупо, власници су морали да их продају, покушавајући истовремено да извуку довољно новца и обезбеде достојанствени крај за славне пловеће лепотице. А то није било лако: „Квин Елизабет“ је доживела хаварију на свом последњем путовању према Хонгконгу, где је требало да постане пловећи универзитет, а њена „сестра“ била је нешто срећније судбине: стигла је у Лонг Бич са плановима својих нових власника

Поглед са надвожњака на Лонг Бич у коме доминира „Квин Мери“. У позадини је купола под којом ће бити изложен највећи авион на свету, дело ексцентричног милионера Хауарда Хјуза.

Командни уређаји у машинском одељењу били су 1936. године, када је „Квин Мери“ изграђена, последња реч технике.

Пропелер са „Квин Мери“, пречника 6 метара, тежак је 35 тона.

Пловећом грдосијом од око сто хиљада тона командовало се из огромне капетанске кабине којој се данас диве многобројни туристи.

да од ње начине велику атракцију америчке Западне обале, нешто налик на Дизниленд. Мада је купљена за свега 3,5 милиона долара, у „Квин Мери" је у наредних неколико година морало да буде уложено још око 50 милиона долара (!), пре него што је започела своју нову каријеру хотела, музеја и највећег „живог" брода на свету.

Прво путовање „Квин Мери" записано је златним словима у историји британског прекоокеанског саобраћаја: 27. мај 1936. године. На жалост, „краљица" није дуго пловила у миру. За време рата претворена је у брод за превоз трупа. Отуд на њеним палубама још стоје велики, четвороцевни противавионски топови и митраљези. У пензију је морала да оде у пуној младости, 19. септембра 1967. године, после 1001 преласка Атлантског океана. Дужа од три фудбалска игралишта и виша него Нијагарини водопади, „Квин Мери" данас сведочи о поморској слави која већ припада давно прошлим временима.

„Квин Мери" смо први пут угледали када смо још били на ауто-путу, са једног надвожњака којим смо се спуштали ка Лонг Бичу. Већ тада нас је изненадила својом величином. Овај брод висок као десетоспратница, надвисује све околне лучке зграде и дрвеће. За један од бродских пропелера, изложен на обали, никада не бисмо поверовали да је оно што јесте, али морамо, јер чим окренемо главу угледамо брод какав би мањи тешко могао да покрене. Тај пропелер изливен од једног комада бронзе, тежак је 35 тона, а у пречнику има готово шест метара! „Квин Мери" је некада имала четири таква пропелера. Два су још под водом, могу се видети из специјалних просторија, један је на обали, а последњи се налази у специјалној одаји на броду, где сведочи о великој прецизности којом је начињен, јер га је могуће покренути око осовине само уз помоћ једног прста! Уосталом, на овом броду од готово сто хиљада тона има много ствари чијој се величини и тежини може дивити: од сидра тешког 16 тона, па до 65 тона тешког кормила које покреће специјални хидраулични механизам.

Да би се „Квин Мери" обишла од потпалубља до 30 метара високог осматрачког гнезда потребан је готово цео дан. Туристи који обилазе брод углавном издржавају напорни обилазак, одмарајући се у многобројним ресторанима смештеним на његових шест палуба. Такозвани „Гранд салон" је највећи салон икада направљен на палуби неког брода. У њему биг-бенд још свира музику Глена Милера, али се шампањац не точи као у славна „краљичина" времена, туристима некако боље пристају сендвичи и кока-кола.

Све је на овом броду невероватно и необично: димњаци велики као куће, дрвене палубе које се пружају унедоглед, поглед на залив као с облакодера, чак и дебела ужад која „краљицу" заувек везују за обалу. „Квин Мери" више неће пловити, али људи ће јој се још дуго дивити. Она то и заслужује...

Док одлазимо са величанственог брода, у проспекту који смо добили видимо да је његов главни спонзор данас компанија „Кока-кола". Помало тужан крај за „краљицу" која остаје везана у вечито мирној луци, као да жали за судбином „Титаника" или своје „сестре" „Квин Елизабет", који уместо да их свакодневно лицкају и гланцају, труну негде на дну океана — као прави бродови...

Текст и снимци:

Д. Штрбац

Димњаци брода „Квин Мери" надвисују околне зграде и дрвеће, а у поређењу са људима изгледају као четвороспратнице.

„Гранд салон" је највећи салон икада начињен на једном броду, у коме су у златна времена „Квин Мери" путници уз музику Глена Милера за четири дана стизали с краја на крај Атлантика.

Да би се прешло с краја на крај палубе највећег брода на свету потребно је добро пешачење.

ДЕСЕТ НАЈГОРИХ ГЕНЕРАЛА

СКАЧИ У КРАТЕР!

— САМО БАРНСАЈД ЈЕ У СТАЊУ ДА ИЗ ЧЕЉУСТИ ПОБЕДЕ ИШЧУПА СПЕКТАКУЛАРАН ПОРАЗ — ПРОГУНЂАО ЈЕ ПРЕДСЕДНИК АБРАХАМ ЛИНКОЛН КАД ЈЕ ЧУО ШТА СЕ ОДИГРАЛО У БИЦИ КОД ПЕТЕРСБУРГА.

Током америчког грађанског рата између Севера и Југа „заблистао" је северњачки генерал Амброуз Барнсајд (1824 — 1881) и то у безброј различитих прилика. У бици код Антиетама 1862. Барнсајд је послао своје чете преко узаног моста и док су се војници тискали да га пређу, Јужњаци су отворили ватру и десетковали их. Да је генерал неким случајем испитао терен, лако би установио да је речица испод тог истог моста дубока једва до појаса и да су његови војници могли као од шале да је прегазе и дочепају се суседне обале без непотребних жртви на убитачном мосту. Исте године у бици код Фредериксбурга Барнсајд је наредио самоубилачки напад у коме су страдала хиљаду двеста осамдесет четири његова војника. Приликом опсаде Петерсбурга 1865. овај генијални стратег наредио је да се испод непријатељских ровова ископа тунел и напуни експлозивом. Кад је експлозив детониран, на месту где се налазио остао је дубок кратер. Баш то је и био Барнсајдов циљ и он је издао наређење да војници поскачу у њега. Идеја је можда и била добра, али никако за ту прилику јер су се јужњачки војници лепо окупили на ивицама кратера и побили оне који су били унутра. Кад је чуо шта се догодило у бици код Петерсбурга, председник Абрахам Линколн је рекао: „Само Барнсајд је у стању да из чељусти победе ишчупа спектакуларан пораз".

Онај исти Марко Крас

Док се 54. године пре наше ере римски тријумвир Марко Лициније Крас (друга двојица били су Цезар и Помпеј) богатио скупљајући натенане у Сирији дажбине у новцу, опасни ривали и непријатељи Римског Царства Парти, антички ирански народ у снажном територијалном и економском успону, прикупљали су јаку војску за борбу. Крас је најзад 53. године пре н. е. на челу педесет хиљада људи умарширао у Парту и с пуно поверења ангажовао једног водича да му показује пут. Водич га је одвео усред Месопотамске пустиње где га је очекивала моћна парћанска војска. Парти су на коњима окружили римљанску пешадију и осули по њој кишу смртоносних стрела. Краса је збунио такав „непрописан начин ратовања и, чим се прибрао, несмотрено је послао своје људе у трк за парћанском коњицом која се једноставно повукла намамивши Римљане у клопку. Резултат је био један од највећих пораза у историји Римског Царства. Крас је убијен, а свега две петине његових војника извукло је живе главе. То је онај исти Крас који је као претор победио 71. године пре н. е. код Петелије чувеног Спартака, вођу устанка робова.

Гејтс седи под шатором

У бици код Саратоге заповедник америчких трупа генерал Хорацио Гејтс (1728 — 1806) више времена је утрошио на свађе са својим замеником Бенедиктом Арнолдом него на борбу с непријатељима Британцима. Главнокомандујућем Гејтсу, који није имао готово никаквог војничког искуства и постављен је на чело трупа захваљујући политичким интригама у Конгресу, није било баш сасвим јасно шта треба да предузме. Док се битка распламсавала, Гејтс је једноставно одбио да напусти своје безбедно склониште у утврђеном логору и наредио људима да не мичу. Бенедикт Арнолд му је отказао послушност и улетео у битку. У току одлучујуће борбе код Бенис Хајтса Гејтс је спокојно седео под својим шатором и нашироко излагао оправданост америчке револуције једном заробљеном британском официру. За то време Бенедикт Арнолд однео је победу над Британцима. Хорацио Гејтс је касније изгубио битку код Камдена 1780. и отпуштен је из војске као потпуно неспособан.

Навали на савезнине!

За време битке код Кресија 1346. године француски краљ Филип VI послао је четири хиљаде ђеновљанских плаћеника наоружаних самострелима против британских борбених линија. Захваљујући непобедивом велшком (или дугачком) луку Британци су их сместа посекли и преживели су морали да одступе. Видевши како су поражени Ђеновљани повлаче Филип VI је помахнитао од беса и заповедио својим витезовима да им похитају у сусрет и побију их. И док су се Французи разрачунавали са сопственим савезницима, Британци су осули пальбу из дугачких лукова и на једне и на друге. Краљ избезумљен од јарости тада је на Енглезе послао петнаест чета витезова на коњима, цвет француског племства, али су и њих стигле стреле из велшког лука. Тако је краљ Филип VI уништио сопствену војску — на измаку дана видело се да је владар изгубио трећину Француске.

У ЛОНЦУ И КАРИКАТУРИ

ПУЊЕНА РИБЉА КОЖА

Пред крај трећег миленијума пре нове ере настала је једна нова цивилизација различита од осталих — јеврејска. Јевреји воде порекло од семитских племена која су лутала пространствима Блиског истока. Почетком другог миленијума пре нове ере Јевреји су из своје прве домовине Месопотамије прешли у Ха́нан (Палестина, Феникија). Историја јеврејског народа предмет је библијских повести: по Библији, Јевреји су потомци Аврама, под чијим вођством и напуштају Месопотамију. Мучени немаштином и глађу селе се у Египат предвођени Јаковом (Израиљем), али су тамо, после кратког периода просперитета, изгубили слободу и били претворени у робове. Око 1250. године пре нове ере међу Јеврејима у Египту појавио се нови верски вођа — Мојсије. Човек необично мудар и строгих моралних принципа, успео је да од фараона Рамзеса II добије дозволу да из Египта одведе сав свој народ. После дугог лутања по пустињи Јевреји се враћају у Палестину под заповедништвом Исуса Навина. На овом изузетно тешком путу многи су помрли од напора а међу њима и сам Мојсије. Ова сеоба Јевреја назад у Палестину назива се Егзодус, овај догађај је од изванредног значаја за религи-

ћину армије — око четири хиљаде људи — а успео је да побије једва стотину Енглеза.

На жалост, брзо је ослобођен

У америчко-британском рату 1812. године амерички генерал Виљем Х. Виндер (1775 — 1824) имао је дивну прилику да прикаже сву своју неспособност плаћену хиљадама људских живота. Године 1813. генерал је изгубио битку код Стоуни Крика мада је имао трипут више војника него Британци. Он сам допао је ропства али су га Енглези, на несрећу по Американце, убрзо ослободили. Тако му се дала прилика да 1814. командује трупама које су браниле Вашингтон. Један једини напад непријатеља поразио је Виндерову армију, Виндер је успео да побегне, а Британци су ушли у Вашингтон и запалили га.

Амерички Наполеон на делу

Мексички генерал, политичар и председник републике од 1833. до 1836. године Антонио Лопес де Санта Ана (1795—1876), који је себе називао Наполеоном Америке, изгубио је два за Мексико важна рата. Године 1836. у тексашком рату Санта Ана је потрашио силно време и људство форсирајући Аламо. Затим је одмарширао на север и улогорио се на реци Сан Хасинто и не сањајући да се снаге Тексаса налазе на свега неколико километара одатле, из чега произлази да му ни на ум није пало да извиди терен. Тексашани су извршили напад док су Санта Ана и његови људи ужривали у сијести. Мексичка армија је уништена, а њен главнокомандујући заробљен. Ово као да није било довољно. За време мексичко-америчког рата од 1846. до 1848. године Санта Ана се поново нашао на челу армије и изгубио је сваку битку у којој је учествовао. После рата на власт су га довеле конзервативне снаге и Санта Ана је владао диктаторски до 1855. када је оборен народним устанком који су предводили либерали.

А над се пренуо...

У првом светском рату савезници су извели напад на Галипољско полуострво у Турској априла 1915. године у нади да ће успети да заузму Истанбул. Али, енглески и француски војници који су се искрцали на полуострву нису се ни померили с обале и евакуисани су тек јануара 1916. Главнокомандујући савезничких снага на том делу фронта генерал сер Иан Хамилтон (1853 — 1947) шеткао се по грчким острвима и гостио на британским војним бродовима. Он је упропастио читаву ту операцију остављајући својим подређеним официрима да командују како знају и умеју. Ако је и давао било каква упутства, сер Хамилтон никад није био јасан и директан, а редовно контрадикторан. Када се августа 1915. пренуо из летаргије, генерал Хамилтон је смислио напад, али га је тако често мењао и преиначавао да је на крају испао крајње конфузан и осуђен на пропаст. План да се заузме Галипољско полуострво коштао је савезнике двеста педесет хиљада побијених и рањених војника.

Избила је побуна

Године 1917. у првом светском рату генерал Робер Нивел (1856—1924) именован је за заповедника француске армије и одмах је испланирао јаку офанзиву. Француска влада покушала је да га уразуми и одврати с обзиром да је недавна битка код Вердена готово уништила француске војне снаге, али Нивел није хтео ни да чује и кренуо је у велики напад. Убрзо се показало да је ова офанзива велики промашај. Генерал Нивел остао је слеп и глув на све опомене и наставио је да шаље људе на бојно поље не обраћајући пажњу на извештаје о губицима и одбијајући да прихвати очигледан пораз. Генерал је тако својски навалио да је и обичним војницима најзад свега било доста — у читавој армији избила је побуна: Робер Нивел је смењен никад не схвативши због чега.

Једно ретко самоубиство

Почетком првог светског рата руском генералу Александру Самсонову (1859 — 1914) поверена је команда над Другом руском армијом. На несрећу, генерал Самсонов никад није био заповедник у борбеним линијама већ је служио у позадинским штабовима. То се одмах и осетило. Ушавши с војском у Источну Пруску Самсонов није имао ни најблажу идеју где се Немци налазе, а још мање шта се од њега очекује да предузме. Самсонов се толико збунио и спетљао да је потпуно изгубио контролу над својом војском која је тако постала лак немачки плен: у бици код Таненберга 1914. Немци су просто растурили Другу руску армију. Самсонов није био добар заповедник, али је био храбар и частан војник. Видевши шта се догодило он је похитао на фронт да да живот за отаџбину. Када му ни то није успело, извршио је самоубиство.

Спокојно иза линије Мажино

Генерал Морис Гамелен (1872 — 1958) био је 1940. године, у другом светском рату, главни заповедник француске армије и у том својству држао је своје трупе у безбедности иза линије Мажино. Кад су Немци извели у Белгији свој блицкриг, Гамелен је био дубоко уверен да се ради о обичном нападу. Како није послао трупе у арденски сектор белгијског фронта, поприлично је допринео успеху немачког освајања Белгије. Пошто су Немци упали и у Француску, Гамелен је смењен, Енглези су евакуисали своје трупе у Денкерк, а Париз и цела Француска пали су Хитлеру у руке.

Б. Д.

ју и историју Јевреја јер су први пут имали осећање јединства.

И поред свих недаћа Јевреји су се одржали у животу, захваљујући вери. Били су у то време једини народ у свету који је веровао само у једног бога. Њихова вера је била важна не само због својих јединствених карактеристика већ и због тога што је довела до настанка хришћанства. Основу њихове религије чини Тора (пет књига чији наслов значи Наук). У њима се налазе сви прописи и поуке од којих су сатканн животни принципи Јевреја. Међу тим прописима налазе се и прописи о припремању хране (за свакодневне обеде као и за празничне). По пропису из Торе, за предвечерје Сабата припрема се само кошер храна: блинцеси палачинке — деликатес јеврејске кухиње, пита од резанаца или од кромпира и, као главно јело, пуњена риба. Од рибљег меса и разних додатака припреми се надев којим се напуни рибља кожа. Онима којима овакав начин припремања изгледа веома компликован и тежак стоји на располагању друга варијанта по којој се од припремљеног надева обликују куглице које се затим скувају у рибљем буљону. За припрему овог деликатеса потребно је: 2 сома (или 2 мања шарана), со, лимунов сок, зелен за супу, 80 грама маслаца, 1 кашика сецканог першуна, 2 кашике презли, 1 главица лука, бибер, мушкат, 50 грама сецканих бадема, 4 жуманцета, 10 грама гриза.

Рибе очистимо од крљушти, па им пажљиво извадимо утробу и потом добро оперемо хладном водом. Из коже пажљиво извадимо месо и кости при чему кожа, глава и реп морају остати читави и повезани. Месо скинемо с костију и самељемо у машини за месо. Кости кувамо заједно са очишћеном зелени, лимуновим соком и сољу отприлике 25 минута а затим супу процедимо. Маслац загрејемо у тигању, ставимо у њега месо, додамо першун и презлу, па све добро издинстамо. Скинемо са ватре и оставимо да се добро охлади, онда му додамо танко сецкани лук и бадем. На крају додамо два жуманцета и зачине и потом добро промешамо. Овим надевом напунимо рибљу кожу коју затим зашијемо белим концем. Тако напуњене рибе ставимо у кључалу рибљу чорбу и полако их поширамо. Када су рибе готове, пажљиво их извадимо. Од супе, гриза и два преостала жуманцета направимо умак по класичном рецепту који зна свака домаћица. Овим умаком прелијемо напуњене рибе. На сто се ово јело износи гарнирано кришкама лимуна.

Црта и пише:
Бошко Стаматовић

МОЈ КУЋНИ ЉУБИМАЦ

РИЂОКОСА

Ово што ћу сад да вам испричам догодило се пре три године. Једног јесењег дана вратио сам се из школе мало раније него обично. Нисам ни стигао да оставим торбу, кад чух татин глас како ме зове. Он је обично тако звао кад је дељио поклоне. Био сам изненађен, јер сам знао да није баш никакав празник, а камоли мој рођендан. Још више сам се изненадио кад сам у његовој руци угледао сићушну животињицу са танким крзном, из кога је по негде штрчала риђа длака. Ја сам одувек желео да имам неког љубимца, а сад ми се сан остварио. Брзо сам пољубио тату, узео веверицу и почео да је милујем. Већ сам видео себе како се шетам улицом са риђом веверицом на рамену... Сви ми завиде, сви ми се диве, а веверица само мене воли и послушно извршава сва моја наређења. Тата ме прекиде у заносу и рече да треба прво да је нахраним. У почетку није хтела да узима храну, али доцније, кад је схватила да не може без ње, почела је да једе. Дао сам јој име Риђокоса. Тако сам ја добио веверицу, али са њом и велику обавезу.

Тада ми ни на памет није падало да ме са њом очекују многа изненађења. У почетку је била мирна, али касније, кад се привикла, није било дана да неко не открије њену нову враголију. Или би брат нашао неку изгрицкану књигу, или би се испод кревета нашао комад колача, или би били разбацани ораси по соби. Колико сам прекора чуо због ње, боље да не помињем. Тако су дани пролазили а Риђокоса је била све немирнија. Мада је стално била у стану, ипак је предосећала пролеће. Стално је скакутала по жицама кавеза, а довољно је било да само одшкринем вратанца приликом стављања суда са млеком или јелом, па да једним скоком излети на слободу и растрчи се као луда по соби. Једне недеље, кад смо обично шетали парком, понео сам и веверицу. Кад смо стигли у парк, било је мало људи који су уживали на свежем ваздуху. Велика, дуга стаза са старим дрвећем била је пуста. Завукао сам руку у џеп и полако извукао Риђокосу. Срце ми је јако куцало док сам је стављао на грану оближњег дрвета. Бојао сам се да ће побећи. Она је прво мало стајала на грани, а онда је муњевито шмугнула увис, међу гране.

Побеже, прохуја ми кроз главу. Међутим, она се брзо појави и на мој позив муњевитом брзином нађе се на мом рамену. Био сам задовољан и поносан што Риђокоса није побегла.

После ове успешно завршене пробе, шетње по парку на које смо водили и Риђокосу понављале су се сваке недеље. У шетњи смо се смејали разним несташлуцима моје љубимице. Међутим 3. јун никад нећу да заборавим. Била је недеља и ми смо, као и обично, били у парку. После шетње родитељи су сели на отворену терасу посластичарнице, а ја сам отишао да се играм са веверицом. Родитељи су јели сладолед, гледали нас и смејали се нашим играма. Остали гости нису нас ни примећивали. Кад сам се уморио од игре, позвао сам Риђокосу и она је послушно стала на моје раме. Наградио сам је орахом и пошао према посластичарници.

— Погледај, погледај! — разлегли су се гласови за суседним столовима. — Онај дечак је ухватио веверицу!

Ја на то нисам обраћао пажњу и потрчах према родитељима који су у међувремену полако кренули према излазу. Изненада, неки одраслији дечак препречи ми пут.

— Је ли, мали, што си узео веверицу? — рече љутито. — Хтео си да је однесеш кући, а? Знаш ли ти да је то забрањено? Пусти је!

Ја сам почео да му објашњавам да је то моја веверица, али без успеха — он то није хтео ни да чује. Са оближњих столова чуло се негодовање. Сузе су ми наврле на очи. Отац је то све чуо и брже дође поред мене. Поче да објашњава дечаку да је то моја веверица али без успеха. Дечак је ћутао, али се видело да није убеђен. Свет унаоколо је расправљао о томе: једни су били на дечаковој страни, а други на мојој. Одједанпут отац рече:

— Ако не верујеш, сад ћемо да те уверимо!

Онда ми приђе и шапну: — Пусти веверицу!

Послушао сам га. Она је, ослободивши се мог загрљаја, као стрела скочила у зелени густиш и за трен ока се изгубила. После краћег времена отац ми рече:

— Хајде, позови своју мезимицу, треба да идемо кући.

— Риђокоса, Риђокоса, дођи овамо! — викао сам.

Поновио сам још неко-

ПЛАВИ МИКА

Папагаја сам купила марта 1980. Мој супруг обожава животиње па сам хтела да га обрадујем, а истовремено да покушам да савладам свој страх. Никада нисам била баш од оних што на сав глас критикују људе који у тесним становима чувају своје љубимце, али откако знам за себе плашим се свих животиња. Неколико пута сам покушала да држим у крилу мачку или да помилујем пса. Првих неколико тренутака било би у реду, све док се животиња не би померила, а онда бих панично склањала руку једва суздржавајући врисак.

Одлучила сам да купим папагаја после разговора са једном пријатељицом. Све најлепше причала ми је о генерацијама ових лепих птица које су гајили њени родитељи. Она ми је позајмила стари дрвени кавез, пажљиво сам га очистила и ја сам се већ следећег јутра вратила са пијаце носећи плавог папагаја у папирној кеси.

Кад се мој супруг вратио са пута, веома се обрадовао и одмах је преузео сву бригу о Мики, како смо га спонтано назвали. За то име смо се одлучили и због тога што нам се учинило једноставно да и папагај може да га изговори. У то време становали смо у изнајмљеној соби у којој смо спремали храну, спавали, примали пријатеље и учили. Микин кавез је добио почасно место на писаћем столу. Газдарица није баш била одушевљена кад је сазнала да смо купили „тамо неку птицу која само прља по кући".

Првих дана је мрко гледала, а после се некако привикла. У првом тренутку, признајем, нисам много размишљала о томе какве ће бити наше обавезе према папагају. Било ми је сасвим разумљиво да ће Мика стално бити у кавезу, редовно ћемо га хранити и чекати да проговори.

Мој супруг се није сложио са мном. Тврдио је да је довољно мучење што ће бити у кавезу док смо на послу. Чим бисмо стигли кући пуштао га је напоље да истражује по соби. Мика као да је разумео наш разговор.

Пошто сам прва долазила са посла, дочекао би ме узнемирен и изводио своју игру која је требало да ми стави до знања да је нестрпљив да изађе напоље. Стао би испод врата кавеза и скакао лево и десно.

Наша соба је била претрпана намештајем, књигама и часописима. Ми-

лико пута, али веверице није било.

— Па зар сад да ме изда? — рекох у себи.

Почех још јаче да дозивам, кад из зеленила изрони моја мезимица. Сад већ са олакшањем и радошћу викнух још једном:

— Рибокоса!

Она се за трен ока нађе на мом длану и ја је са олакшањем пољубих. Кад дечак то виде, само промрмља:

— Погрешио сам, извините! — и оде. Пођосмо и ми.

Колико је уз пут и за ручком било разговора о догађају са Рибокосом, тешко је сад поновити. Идуће недеље кад смо дошли у парк, ја сам пустио веверицу заувек. Мада тешка срца, схватио сам да човек има обавезу да се стара о беспомоћним, слабим, али те бриге треба да се прихвата ради њиховог добра, а не ради сопствене забаве и задовољства.

И после тога, свако недељно преподне проводио сам у парку.

Шетао сам полако познатим стазама и дозивао Рибокосу. Често се јављала једна, понекад две, па чак и три веверице, и све радо узимале моје понуде. Био сам дубоко уверен да је међу њима и моја Рибокоса, да ме се сећа, да ме познаје и да на мој позив долази по омиљене посластице.

Горан Стојановић
Партизанска 35/4
11000 Београд
Видиковац

(хонорар 1.500,00 дин)

кино истраживање је подразумевало да мора да иситни сваки папирић који би пронашао и то у тако ситне комадиће да нам је остајало само да се надамо да није упропашћено нешто важно. Његово плаво перје налазила сам и на немогућим местима због чега сам се понекад и добро наљутила.

Док се са мојим супругом од првог тренутка одлично слагао, према мени се понашао доста чудно. Као да је осетио мој страх. Кад смо били сами, обично би се попео на горњи део кавеза и као да је чекао да се занесем читањем или неким другим послом. У тренутку кад бих се најмање надала, у бришућем лету кренуо би према мени. Као да га је забављало што се ја панично бацам у страну и покривам главу рукама.

Како су дани пролазили, ја сам се плашила све мање. Мирно бих стајала док се Мика гнездио на мојој глави и нежно ми чупкао косу. За време ручка седео је на ивици тањира и вешто вадио резанце из супе или испитивао садржину чаша. Највише времена проводио је на рамену мог супруга који му је неуморно причао. Надали смо се да ће сваког тренутка проговорити и упорно тумачили његове гласове и цвркут, а он нас је само гледао својим сјајним очима, као да се питао зашто изигравамо папагаје неуморно понављајући његово име.

Кад би нам дошли гости, Мика је изводио праве представе. Умиљавао се, слетао на руку, изводио враголије на љуљашци у кавезу. Био је центар пажње. Сви су му нудили сок и задовољно се смешили ако би баш њима слетео на главу.

Кад би газдарица ушла примирио би се као да је осећао да због њега водимо тихи рат.

Пажљиво смо га чували од промаје и угађали му слушајући савете пријатеља. Неосетно је дошло и лето. Прозор је био стално отворен, само смо водили рачуна да завеса буде навучена. Опоминьала сам супруга да затвара улазна врата јер Мика може да одлети. Он је тврдио да је наш љубимац сасвим припитомљен и да неће отићи од нас.

У ходнику испред наше собе, поред самих врата, био је велики фикус. Чим би неко од нас двоје кренуо до купатила, Мика би кренуо за нама и чекао на фикусу да се вратимо.

Те суботе у августу Мика је, као и обично, био ван кавеза. Мој супруг је кренуо у двориште да опере ауто. Мика је кренуо за њим и слетео на фикус. Не знам тачно колико је времена прошло и ко је први приметио да га нема. Цело поподне смо га дозивали и погледима претраживали крошњу ораха пред кућом. Мике није било. Нисмо могли да поверујемо да не уме да се врати. Пар дана смо држали отворена улазна врата и прозор, чак смо и његов кавез изнели у двориште. Узалуд.

После месец дана добили смо од газдарице отказ и одселили се. Микин кавез оставили смо у шупи у дворишту. Нисмо могли да га понесемо јер нам је било тешко. У том кавезу могао је да буде једино наш љубимац Мика.

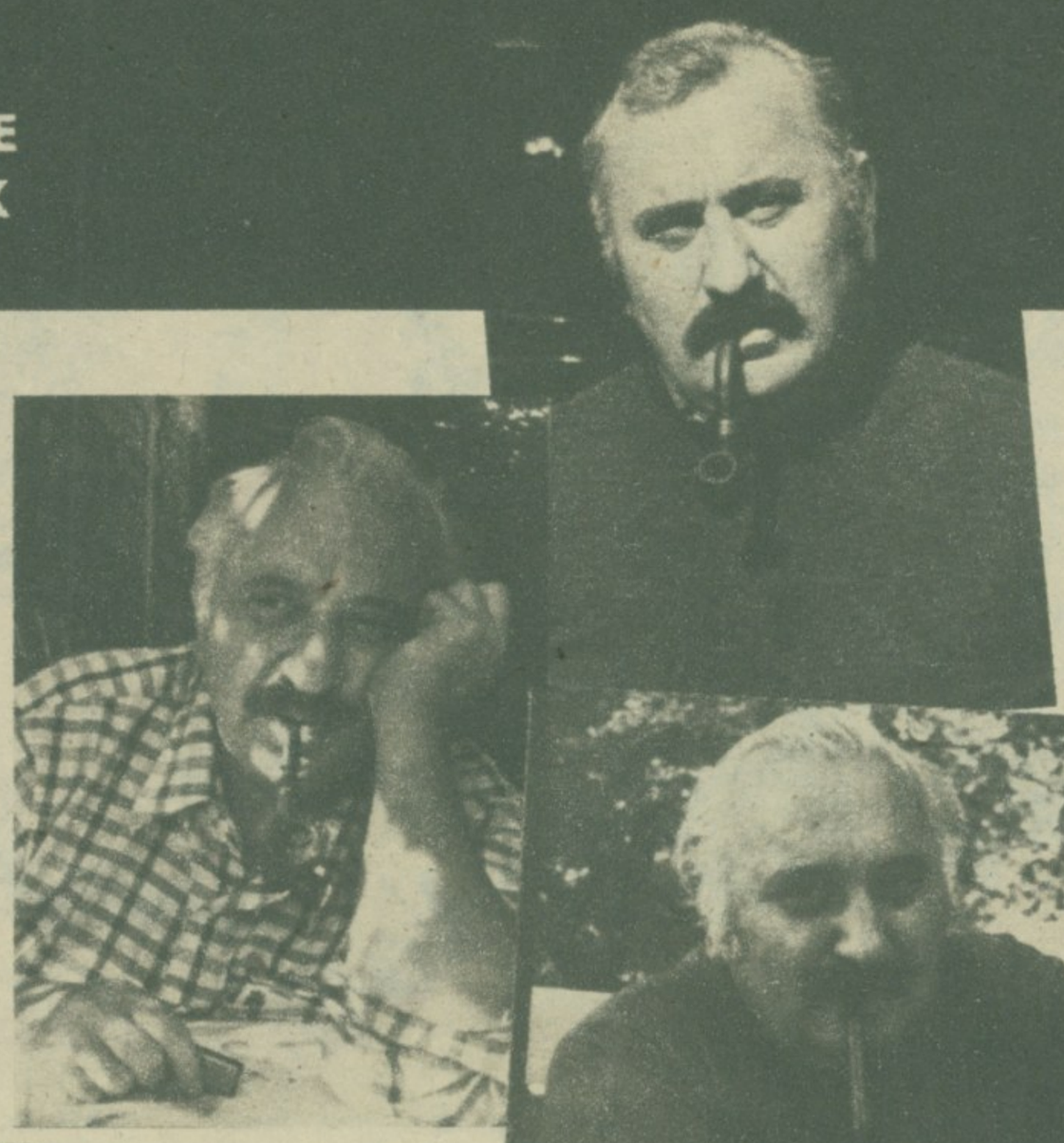
Сада имамо свој стан и често говоримо о томе да би било лепо да опет купимо папагаја или неку другу животињу. Договоримо се, а никако да се одлучимо. Тада се обично присећамо Микиних враголија. Био нам је привржен, онако сав плав и умиљат, са сјајним очима које као да су знале да нам читају мисли. Он ми је помогао да се ослободим страха од животиња, па данас више не обилазим људе који шетају своје љубимце.

С. Перишић

(хонорар 1500,00 дин.)

СМЕШНЕ (НЕ) ЗГОДЕ ПОЗНАТИХ

БОНЖ

— грмнула је људина са једног балкона у Бриселу. Само, у том тренутку није му било нимало смешно. О том и другим догађајима за наш лист говори познати новинар и сатиричар Влада Булатовић Виб.

Владимир Булатовић ВИБ објавио је пет књига: „Будилник", „Мењачница идеала", „Велико спремање", „Корак назад" и „Шта је писац хтео да каже". „Будилник" је изведен 276 пута у Југословенском драмском позоришту! Он се налазио и на репертоару 43 позоришта, а сада се још даје у Кругу 101 под насловом „Окретне и друге игре". Недавно је изишла и ЛП плоча „Корак назад" на којој сам ВИБ говори своје афоризме.

Једног лета затекао сам се у Белгији. Требало је да пишем за „Политику" о тој земљи и после је заиста изишла серија „Белег о Белгији". Да не бих седео само у Бриселу јер Белгија није Брисел, отишао сам у Остенде који је једна лука на Северном мору да видим ту варош. Чудна је, пуна неког света који једе готово живу усољену рибу, а море је тамо тако црно да сам неким пријатељима написао на карти да је море толико прљаво да ми се чини како ће се беле лађе упрљати.

Пошто ми се ипак путовало лађом, ја видим да фериботи иду у Енглеску, а онда је таман почело да се остварује наше право да можемо у сваку земљу без виза, и ја сам решио да одем на један дан у Енглеску. На фериботу ме је британски службеник — они то зову имигрантски официр, за оне који улазе у Енглеску — питао колико имам пара, ја му кажем колико имам пара, он каже то је мало за Енглеску и врати ме.

Тако се поново нађем у Остендеу, и почнем да скитам. Најзад уђем у воз мртав уморан. Одмах сам заспао. Буди ме неко, видим да је то кондуктер који ми каже:

— Господине, ми смо стигли, овај воз не иде даље.

ТАЈАНСТВЕН, МЕТАЛНИ ЗВУК

— Где смо ми? — питам га, а он каже:

— У Бриселу.

— !!!

Кад сам се тако вратио тамо одакле сам и пошао, одем на спавање. Било је касно, сигурно после поноћи, и од умора, нервирања што ме тај осрамотио и свега, заспао сам једним од оних тешких болесних снова, кошмарних како се већ каже.

У неко доба чујем један резак звук који као да се понавља. У прво време, док сам био још буновни мислио сам да се то сече неки метал, да је то нека радња, јер се звук непрестано понављао истим ритмом. Пошто је постајао све гласнији и јачи, а мој сан све слабији и слабији, ја се полако пробудим, устанем из кревета и изиђем на балкон, а како је то кућа у којој се балкони такорећи додирују и спајају, ја сам им на суседном једног балкона који нема више од осам — девет година и њену мајку која у ствари представља откриће тајне, јер њој припада тај метални глас. Она говори, на француском:

— Ди бонжур а папа! (Кажи тати добар дан)

А отац, у целој тој комедији са тужним завршетком изиграва „принца" коме његов син треба да се јави са балкона јер он иначе неће да уђе на ручак. Док му се не каже са балкона „добар дан тата" — он неће да уђе у кућу! А син као и сва деца кад их нешто тераш даураде у том тренутку запну и мали неће да каже, не може да каже, ја видим да дечко није глуп и да уме да говори али у том тренутку не може, језик му се везао...

Тада ја, онако рашчупан, дебео и масан, са балкона, погледам тог његовог оца који је пристао на ту незавидну и бедну улогу да мора да буде поздрављен са балкона, викнем:

— Бонжур папа!

Одједанпут одозго угледа мене огромног, с брковима, који сам можда и старији од њега и схвати да ја не могу да му будем син и да је он у некој глупој ситуацији и он се повуче, госпођа ухвати малишана за руку, цимне га унутра.

Ни госпођа ни господин више се нису тога дана указивали на балкону, али увече кад сам излазио затекнем дечка у великом мермерном предворју те зграде. Мали се играо и кад ме је видео, са таквом се неком милошћу мени јавио са „Бонжур мсје" (добар дан господине). Само што ме није пољубио...

ЛЕК ПРОТИВ ЉУТЕ БАБЕ

Да сам дебео то није ново, али да сам био много болестан то је можда за неке ново. Био сам у болници, имао сам много килограма и нису ми дозвољавали да се много крећем. Морао сам да идем са штапом. Због те своје „опширности" заузимао сам доста места у лифту болнице Радон у Нишкој Бањи. То је једна лепа нова болница која има два улаза: можеш да уђеш с друге стране парка, то значи да ухватиш лифт у приземљу, а можеш да уђеш из парка, на четврти спрат. Пошто сам ја становао на деветом спрату, а никада нисам имао потребу да силазим у приземље, ја сам у лифт улазио са четвртог спрата.

Тако сам једнога дана ушао у лифт, већ је било три-четири особе у њему и како сам ја ушао он се попунио пошто је велики. Али, неко га је био позвао доле пре него што сам ја притиснуо дугме за девети. На трећем спрату лифт се заустави, отварају се врата, једна жустра бакица за коју би баш могло да важи оно да се отрови чувају у малим флашама, хоће да уђе. Ја јој кажем (пошто сам први ту и видим да она мала црвена светиљка која упозорава да је лифт преоптерећен помало свитка):

— Госпођо, немојте да улазите већ смо на граници оптерећења.

Она љутито затвори врата, али ми силазимо и даље у приземље. На повратку горе, знам да ће се врата опет отворити на трећем, а у међувремену нико није изишао јер су и остали као и ја ишли на више спратове, и знам да ће баба чекати јер она мисли да ми излазимо доле. И стварно, на трећем се отварају врата, баба види да нико није изашао из лифта и каже:

— А, ви се возите лифтом!

Пошто сам ја био први и заузимао сам највише простора и пошто сам био челни борац из лифта пред једном страшном силом која се зове накострешена баба, а видео сам по сакривању иза мојих леђа да се моји сапутници играју неке скривалице, морао сам да се обрачунам са њом. Шта може један дебео човек са штапом, болестан, да уради са једном бабом? Кад је она рекла ви се шетате, ја сам одговорио:

— Да, госпођо, ми се шетамо, нама је лекар предвидео терапију шетње лифтом од девет до девет и петнаест. Је л имате ви плаву листу? (сви ми болесници имали смо плаве листе у које се бележе терапије). Погледајте кад вама пише „вожња лифтом".

Госпођа је, наравно, мене

УР, ПАПА!

послушала, ставила је наочаре да види кад има вожњу лифтом, за то време сам ја затворио врата и ми смо отишли сваки на свој спрат. Ја сам се после распитивао да видим да ли је долазила једна баба да пита зашто нема вожњу лифтом. Иако су те терапије досадне, отавне, понављају се свакога дана, у људској природи је да имају сви свега више него други, па макар то биле и терапије. Сазнао сам да је баба заиста била код лекара да тражи плави картон...

СВЕ ЗБОГ ПРЕКИДАЧА

Трећа прича је везана за моју мајку Ружицу.

Ја сам једне ноћи радио, требало је да предам рукопис ујутру, био сам што кажу „под уговором" — то звучи као коњ под бичем и јармом — али и писац има неке јармове на глави и ја сам тај рукопис морао да предам сутрадан у осам. Али, пошто као и већина људи нешто што је важно радим у последњем тренутку, остала ми је била још та ноћ да рукопис довршим. Моја деца су спавала, били смо будни само моја мајка и ја, и ја сам у једном тренутку био запањен, видим — нестало је светла. Чујем онда глас моје мајке:

— Владимире, ајде на спавање, немој да квариш очи!

— Мајко, ја вечерас морам да кварим очи, кажем јој, а и не могу за једну ноћ да их покварим, исто тако сам их доста кварио кад ти ниси била ту.

Међутим, она је и даље гасила светлост, ја сам палио и тако се водио мали рат око прекидача. То је почело мене да узнемирава и, не знам шта ми је било, никад нисам груб са својом мајком, да јој кажем једну реченицу коју би обично човек упутио некоме од другара кад ради неки узалудни посао:

— Немој да дрндаш вуну!

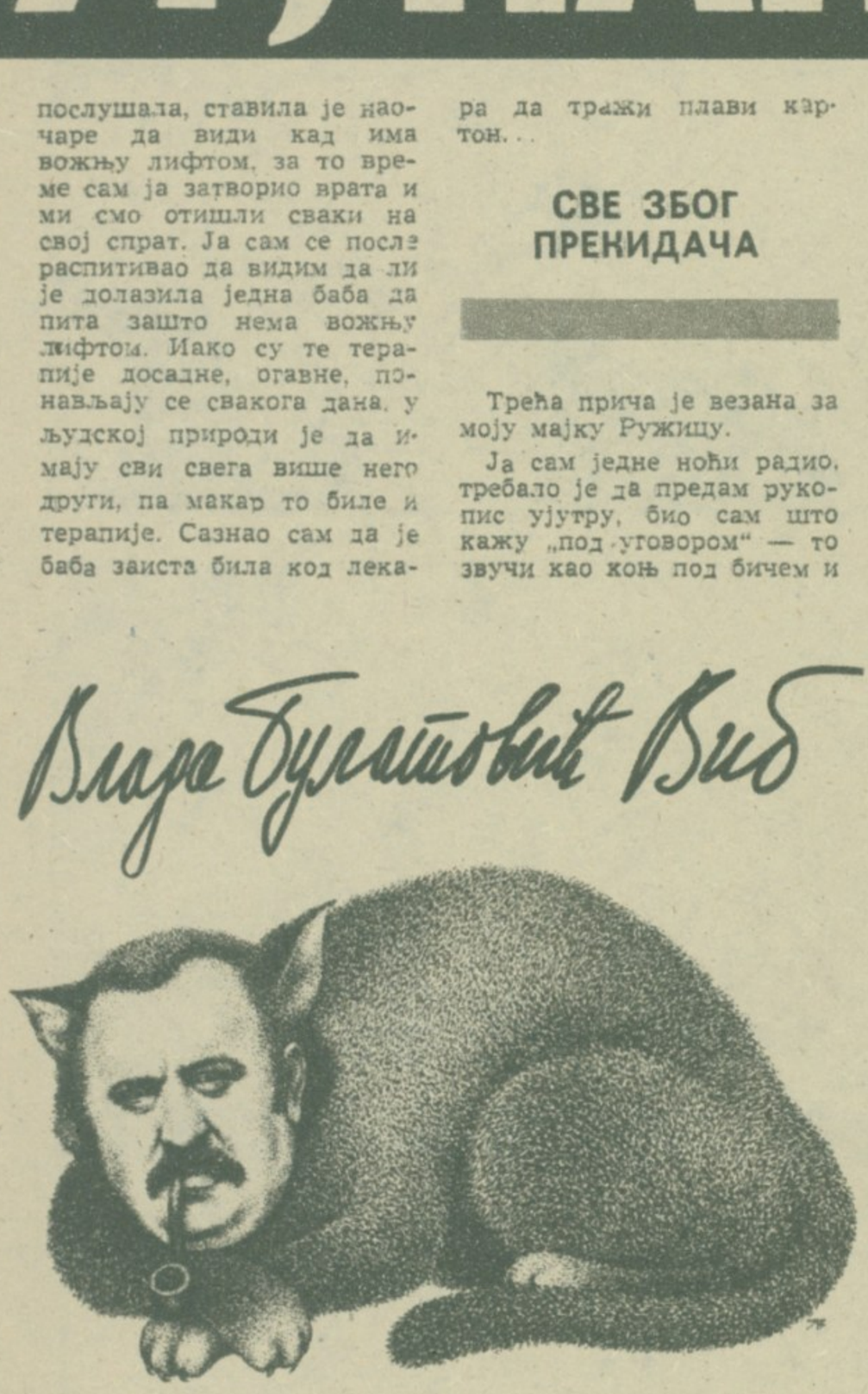
Ја сам то рекао својој мајци, она више није гасила светлост, ја сам ту ноћ остао и урадио посао, ујутру се мама спаковала и отишла у Крагујевац. Она која се готово сваког дана јављала телефоном двадесет дана се не јавља, нема је да дође, ја видим да је нешто озбиљно, видим мајка ми се наљутила. После двадесет дана дође моја мајка и каже мени:

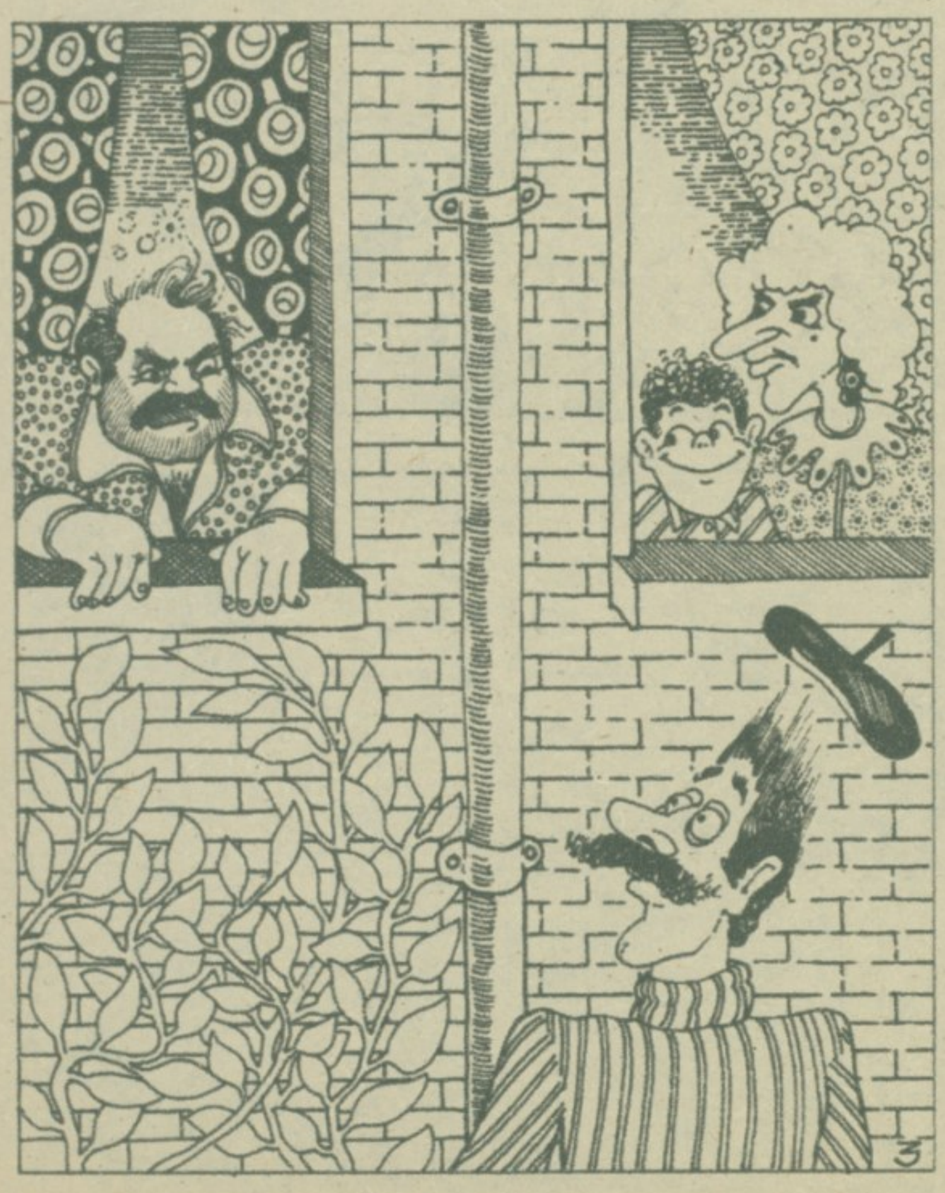
— Знаш, Владимире, дошла сам само због Јелене и Мирка (то су моја деца), иначе, много сам се наљутила, а и Драгутин (мој отац) ми је рекао да је оно што си ми рекао „немој да дрндаш вуну" много безобразно.

И ја, видевши да се иза тога крије подвала мога оца да моју мајку натера против мене, почнем да се смејем. Било ми је толико смешно што је мој отац рекао да је „немој да дрндаш вуну" увреда да сам отишао код мога комшије и кума који станује изнад мене, чија је жена из Крагујевца, а ту му је била и ташта. Ташта његова познаје моју мајку и док се ми смејемо што је моја мајка Ружица рекла да је „немој да дрндаш вуну" увреда, ташта мог кума каже:

— Па имала је и право Ружица да се наљути! Јер, она је била учитељица и добијала је дрндану вуну, није морала сама да је дрнда, и шта има њој ти, Владимире, да кажеш да она дрнда вуну! **М. К.**

Влада Булатовић Виб

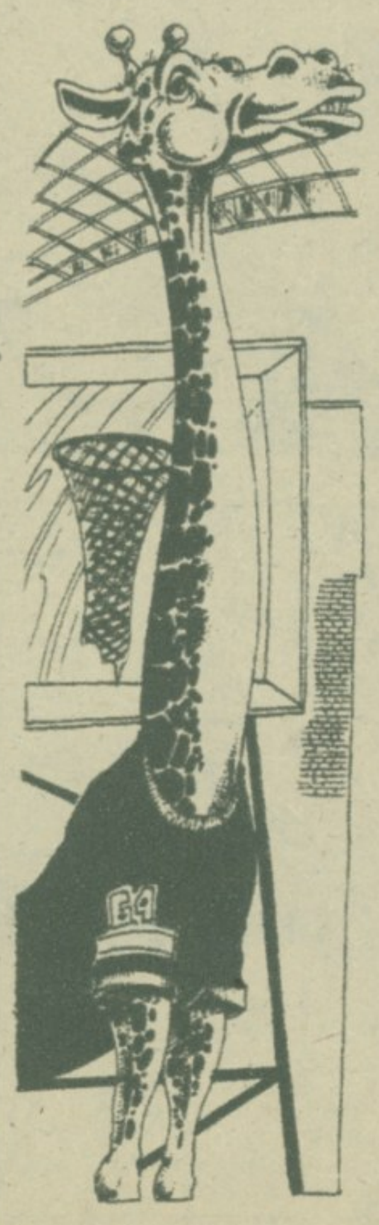
ПОМОЗИМО ЗООЛОШКОМ ВРТУ

О ЖИРАФИ

Ученици београдске Основне школе „Перо Поповић — Ага" су за куповину жирафе сакупили 3.747,30 динара. Највише је сакупило III/2 са учитељицом Цветом Ђурашковић — 1.500,00 динара а за њима следе: I/1 (учитељица Милица Ђук) 550,00, II/1 (Радмила Ерић) 523,00, I/2 (Марија Митровић) 271,50, II/2 (Мирјана Шербецијa) 230,00, III/3 (Јока Кокеза) 110,00, V/1 (разредни старешина Дивна Вукомановић) 278,80, VI/2 (Раденко Ђиковић) 160,00 и VI/1 (Вида Ракинић) 125,00 динара.

Ученик III/2 ове школе Урош Милосављевић је о будућем становнику ЗОО врта спевао и песму:

О жирафи много се прича
и стално стижу нове вести.
Не дајте да се преувелича,
неће имати где да се
смести!

Гледао сам на Те Ве како
долази на свет
жирафа-лане.
То вам изгледа баш овако:
дигне се, тресне, дигне и
— стане!

О жирафи — шта да се
каже?
Није биљка, риба ни
птица.
Ако се лични опис слаже
не треба да си свезналица!

А зна се да жирафа има:
висину, папке, пеге,
рокчиће
и да се љубазно клања
свима
што знају на шта жирафе
личе.

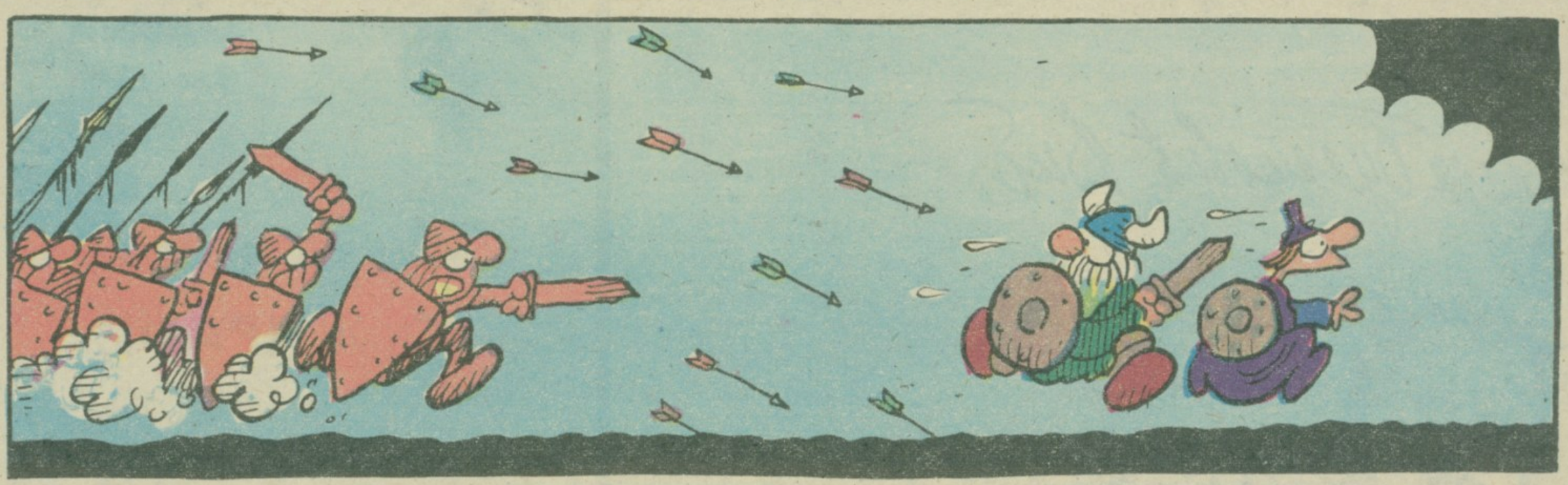
Кад додаш врат у сав тај
попис
(а он је дужи од ове
песме)
онда ћеш добити лични
опис
који жирафа да мења
— не сме!

Урош Милосављевић

DIK BROWNE ХОГАР СТРАШНИ

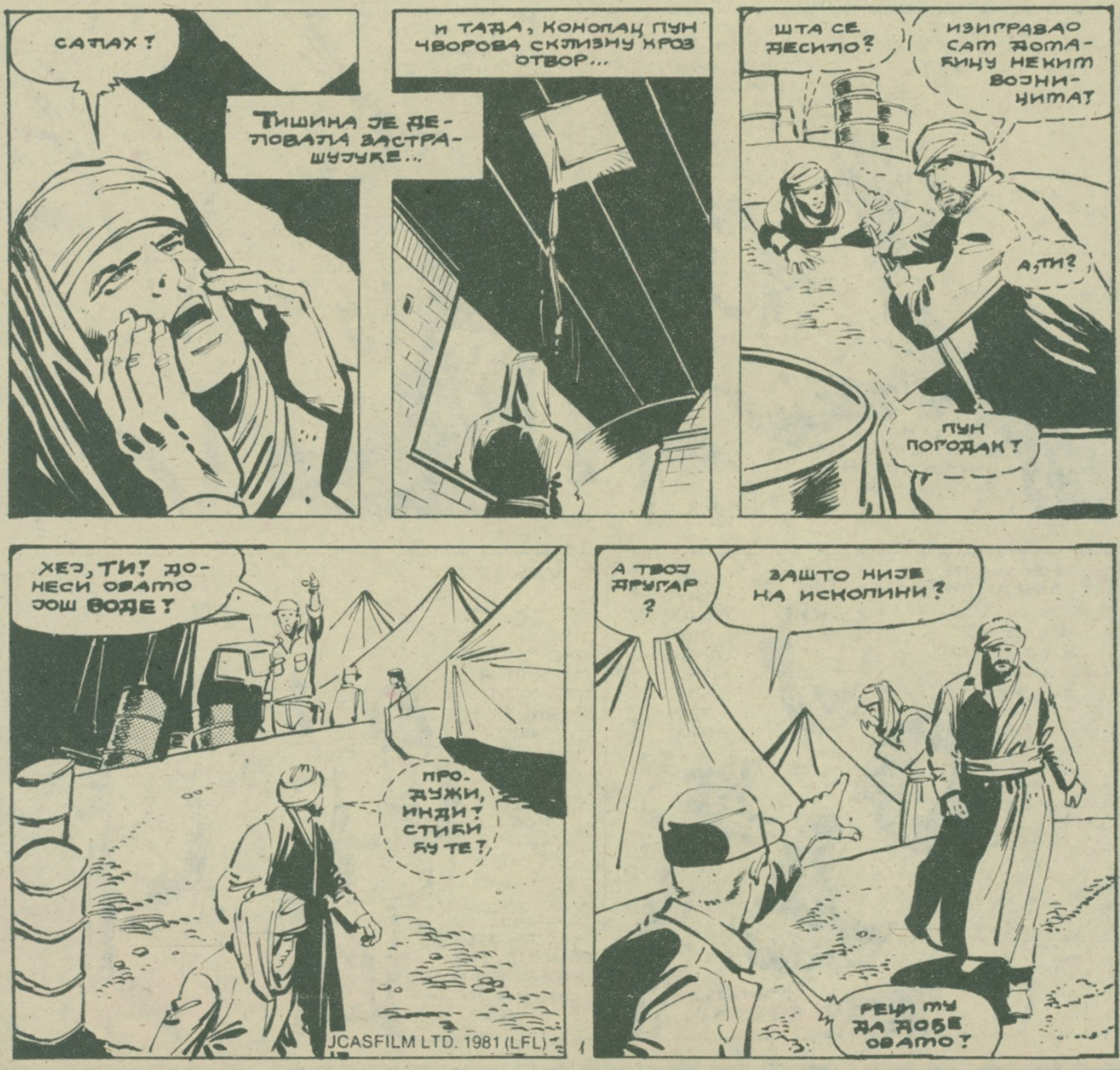

ОТИМАЧИ ИЗГУБЉЕНОГ КОВЧЕГА

ТАЈНА БУНАРА ДУША

III ДЕО

JCASFILM LTD. 1981 (LFL)

ДОК ОНИ РАСПРАВЉАЈУ О "РЕЦЕПТИМА," ЈА ЋУ ДА СЕ СКЛОНИМ У ОВАЈ ШАТОР...

ГЛАС МУ ЈЕ ГОТОВО ЗАМРО...

ТЕРИОН?

ТЕРИОН? МИСЛИО САМ ДА СИ МРТВА?

ЧИНИ МИ СЕ ДА И ЈЕСАМ? ВУКЛИ СУ МЕ НАОКОЛО КАО ДРОЊАВУ ЛУТКУ?

ИСПАЛИО ЈЕ ДОБРО ШТО СУ МЕ ПРИМОРАЛИ ДА СЕ САКРИЈЕМ...

ДА ЛИ ТИ ИКАД МАЊКАЈУ РЕЧИ?

ЈЕСУ ЛИ ТЕ ПОВРЕДИЛИ?

НЕ, ТО НЕ! САМО СУ ПИТАЛИ ЗА ТЕБЕ...

О, ИНДИ, ВОДИ ТЕ ОДАВДЕ! ОН ЈЕ БАВО!

КО?

ФРАНЦУЗ... БЕЛОК?

2

ЧЕКАЈ!

ТЕРИОН, МОРАМ ДА ТЕ ОСТАВИМ ЗАСАД! ЗНАМ ГДЕ ЈЕ КОВЧЕГ!

ИНДИ, ОДВЕЖИ МЕ!

АКО ТЕ ОДВЕДЕМ, ПОЧЕЋЕ ДА НАС СВУДА ТРАЖЕ!

РЕКЛА САМ ДА МЕ ОД...

...МММ?

ЗНАШ, НЕМАШ ПОЈМА КОЛИКО МИ ЈЕ ДРАГО ШТО ТЕ ВИДИМ? НЕ ВОЛИМ ОВО...

...АЛИ ЧИТАВА СТВАР ЋЕ ПРОПАСТИ АКО НЕ ОСТАНЕШ ОВДЕ!

НИСУ ТЕ ДИРАЛИ ДВАДЕСЕТ ЧЕТИРИ ЧАСА...

...ПА, НЕБЕ НИ САДА!

ДОБИ БУ ПО ТЕБЕ НА ВРЕМЕ!

И ПОСЛЕ ПОЉУПЦА У СРДИТО ЧЕЛО, ИНДИ ИЗИБЕ...

У ДИНАМА, ИЗВАН ЛОГОРА...

ЈЕСИ ЛИ СИГУРАН?

ЈЕСАМ, САПАХ? И БЕЛОК БИ ТО УТВРДИО ДА ЈЕ ИМАО ПРАВЕ ПОДАТКЕ!

ПОГЛЕДАЋЕТО СА ОНЋ УЗВИСИНЕ!

ДОБРО! ДОСТА ЈЕ ДАЛЕКО ОД ЛОГОРА!

РЕЦИ ЉУДИМА ДА ДОНЕСУ ОПРЕМУ! ОДРЕДИО САМ МЕСТО КОПАЊА!

ПОСТАВИЋЕТО СТРАЖАРА ИАКО СУ НЕМЦИ ПРЕДАЛЕКО ДА БИ НАМ СМЕТАЛИ?

ОСТАЋЕМО СВИ ДОЛЕ?

ТОТУЦИ, НА ПОСАО!

У ТЕБУВРЕМЕНУ, НЕМАЧКИ КОМАНДАНТ ДИТРИХ И ЊЕГОВ ПОМОЋНИК ГОБЛЕР ВОДЕ СА БЕЛЮКОМ ОШТРУ РАСПРАВУ О ПРЕДМЕТУ ЊИХОВОГ ИСТРАЖИВАЊА...

ФИРЕР ЈЕ НЕСТРПЉИВ! ОН ЗАХТЕВА СТАЛНЕ ИЗВЕШТАЈЕ И ОЧЕКУЈЕ НАПРЕДАК! НАВЕЛИ СТЕ МЕ ДА ВЕРУЈЕМ...

УПОЗОРИО САМ ВАС ДА НЕ ЖУРИТЕ СА ИЗВЕШТАЈИМА БЕРЛИНУ! АРХЕОЛОЗИ НЕ РОБУЈУ РАСПОРЕДУ ВРЕМЕНА!

ПРЕМА ПОДАЦИМА КОЈЕ ИМАМО, НАШИ ПРОРАЧУНИ СУ ТАЧНИ!

БУДИТЕ СТРПЉИВИ!

МОЖДА ДЕВОЈКА МОЖЕ ДА ПОМОГНЕ, ХЕР БЕЛЮК?!

ЗАР НИЈЕ ОНА ПОСЕДОВАЛА ОРИГИНАЛ ГЛАВЕ ТОЛИКЕ ГОДИНЕ?

АКО СЕ ДОБРО ПОДСТАКНЕ...

РЕКАО САМ ВАМ ДА НЕ ЗНА НИШТА БИТНО!

ИЗНЕНАЂЕН САМ ВАШОМ ПРЕОСЕТЉИВОШЋУ! ТО НИЈЕ У СКЛАДУ СА ВАШИМ УГЛЕДОМ!

АЛИ, ТО НЕ ТРЕБА ДА ВАС БРИНЕ!

ИМАМ САВРШЕНОГ ЧОВЕКА ЗА ТАКАВ ПОСАО!

ГОБЛЕРЕ!

У РЕДУ ЈЕ! МОЖЕТЕ ДА УБЕЛЕТЕ!

ХАЈЛ ХИТЛЕР!

АХ, ТОТЕ, ИМАМ НОВ ПОСАО ЗА ВАС! НАДАМ СЕ ДА ВАМ СЕ РУКА ДОВОЉНО ОПОРАВИЛА!

ВЕРУЈЕМ ДА НИСТЕ НАМЕРНО ОДАБРАЛИ ТАКАВ НАЧИН ДА ДОБЕЛЕТЕ ДО КОПИЈЕ МЕДАЉОНА!

ОВАЈ НОВИ СУСРЕТ ЋЕ ПОПРАВИТИ ШТЕТУ!

ТИЧЕ СЕ МЛАЂЕ ФРОЈЛАЈН КОЈУ ПОЗНАЈЕТЕ!

За то време...

...инди и копачи открили су дуго времена затрпан кров...

Па да видимо шта...

Салах, види! Нашли смо!

Бунар душа!

Ковчег мора да је у оном каменом сандуку на олтару! Али, какви су оно зелени отпаци на поду?

Изгледа као тепих, индиј!

Да ми то мало осветлимо...

Кланк!

Забога!

Инди се сав нажежио...

Египатска кобра! Веома је опасна!

Змије! Зашто баш змије?

Брзо вакље! И дајте нафте!

Спустите доле уже!

Добро! А сад спустите сандук у очишћен простор!

Салах, ти беш за мном...

Понеси још једну посуду нафте!

А сада проспи нафту према олтару!

Отворићето пут до ковчега!

ХАЈДЕ, БРИШИТЕ!

ИНДИ ЈЕ ЗАПАЛИО НАФТУ, И ЗМИЈЕ СУ ОТПУЗАЛЕ У ТАМУ...

СРЕДИЛО СМО ИХ! ХАЈД'МО САД, САПАХ! ИМАМО ВРЕМЕНА САМО ДОК НАФТА НЕ ИЗГОРИ!

ПРИХВАТИ ТУ СТРАНУ ОПТАРА, ДА ВИДИМО МОЖЕМО ЛИ ПОМЕРИТИ ПОКТЉУПАЦ!

АЛИ И ПОРЕД ПУЦКЕТАЊА ПЛАМЕНА, ИНДИ ЈЕ ТОГАО ДА ЧУЈЕ СИКТАЊЕ ЗМИЈА...

ЗА ТО ВРЕМЕ, У ЛОГОРУ, ТЕРИОН ЈЕ ДОБИЛА ПОСЕТУ...

ОХ!

НЕ ПЛАШИТЕ СЕ, ГОСПОБИЦЕ РЕВЕНВУД?

ЖАО МИ ЈЕ ЗБОГ ОДНОСА НЕТАНА ПРЕМА ВАМА?

ЧИЈА ЈЕ ТО БИЛА ЗАМИСАО?

БЕЗ ХРАНЕ, БЕЗ ВОДЕ... ШТА ТРЕБА ДА ОЧЕКУЈЕТ ОД ВАШИХ ПРИЈАТЕЉА?

ОНИ НИСУ МОЈИ ПРИЈАТЕЉИ!

ИПАК... КАДА БИСТЕ ИМАЛИ ПРИКЛАДНИЈУ ОДЕЋУ...

МАЛИ ПОК-ЛОН...

ЛЕПА ЈЕ...

ВОЛЕО БИХ ДА ВАС ВИДИМ У ЊОЈ!

У РЕДУ!

ТОЖДА, АКО САРАЂУЈЕТ...

АКО ПОТИШТЕТЕ НА БЕКСТВО, НЕМАТЕ НИКАКВЕ ШАНСЕ! НА ТРИ СЕДМИЦЕ ХОДА НАТИЗИ СЕ САМО ПУСТИЊА!

ДОИСТА СТЕ ДИВНИ!

ЖЕЛИТЕ ЛИ ПИЋЕ?

ШТЕТА ШТО ЋЕ ТОТ УСКОРО ДОЋИ...

А НЕДАЛЕКО ОДАТЛЕ...

ПОКЛОПАЦ ЈЕ УКЛОЊЕН, ИНДИ! ШТА..?

САПАХ, ТУ ЈЕ! ОНО ЗА ЧИМЕ СМО ОДУВЕК ТРАГАЛИ! ТУ ЈЕ!

ЧИНИЛО СЕ ДА ЈЕ ВАЗДУХ ОДЈЕДНОМ ПОСТАО НАБИЈЕН ЕЛЕКТРИЦИТЕТОМ КАДА СУ ДВОЈИЦА ЉУДИ ПРОВУКЛА ДУГЕ ДРВЕНЕ ШОТКЕ КРОЗ ЗЛАТНЕ АЛКЕ ЗА НОШЕЊЕ И ПАЖЉИВО ИЗВУКЛА ИЗ ОЛТАРА БЛАГО КОЈЕ ЉУДСКЕ ОЧИ НИСУ ВИДЕЛЕ ХИЉАДАМА ГОДИНА...

...ИЗГУБЉЕНИ ЗАВЕТНИ КОВЧЕГ!

КОВЧЕГ ЈЕ ПАЖЉИВО СМЕШТЕН У ДРВЕНИ САНДУК...

У РЕДУ, ТОМЦИ, ДИЖИТЕ!

УПОЗОРИ СВОЈЕ ЉУДЕ, САТАХ, ДА НИКАКО НЕ ДИРАЈУ КОВЧЕГ!

НЕ ГУБИ ВРЕМЕ, ИНДИ! ВАТРА СЕ ГОТОВО УГАСИЛА!

ЗМИЈЕ? ЗАШТО ПОСТОЈЕ ЗМИЈЕ?

ПОЖУРИ, САТАХ!

ТИСЛИТ ДА СТО ДОВРОДОШЛИЦУ ВЕК ИСЦРПЛИ? ОВЕ КЕ МЕ ПОЈЕСТИ?

АЛИ КАДА ЈЕ ИНДИ НАГЛО ЧИТНУО КОНОПАЦ...

...ОН ЈЕ ПАО У БУНАР...

ШТА...?

ШТА ТО, ДОКТОРЕ ЏОНС, РАДИШ НА ТАКО ГАДНОМ МЕСТУ?

ЗАШТО СЕ, ДРУГАРИ, НЕ СПУСТИТЕ ДОЛЕ?

ПОКАЗАЋУ ВАМ!

НЕ, ХВАЛА! ОВДЕ НАМ ЈЕ САСВИМ УДОБНО!

СТРАЖА ЈЕ ОПАЗИЛА НЕКУ НЕУОБИЧАЈЕНУ АКТИВНОСТ! И ОПЕТ, ДОКТОРЕ ЏОНС -ШТО ЈЕ КРАТКО ВИЛО ТВОЈЕ, САДА ЈЕ МОЈЕ!

АХА! АЛИ МОЖЕШ ЛИ ДА ГА ЗАДРЖИШ? ЈЕСИ ЛИ ИЗНЕО ИДОЛ ИЗ ПЕРУА?

ИМАО САМ СРЕЋУ ДА ИЗНЕСЕМ СВОЈУ ГЛАВУ! ИНДИЈАНЦИ СУ ИСПАЛИ УСКОГРУДИ У ЧИТАВОЈ ОВОЈ СТВАРИ!

ЗНАЧИ, НЕ ЗНАШ ДА ИЗАБЕРЕШ ПРИЈАТЕЉЕ, ЗАР НЕ, БЕЛОЧЕ?

ХА! ГОТОВО ДА МИ ЈЕ ЖАО! ГДЕ ЋУ НАЋИ ПРОТИВНИКА ТАКО БЛИСКОГ МОМ СОПСТВЕНОМ НИВОУ?

ЗНАМ ДА МЕ ПРЕЗИРЕШ! ГА ИПАК, ТИ И ЈА СМО ВЕОМА СЛИЧНИ!

НАШИ МЕТОДИ НЕ РАЗЛИКУЈУ СЕ КОЛИКО ОЧЕКУЈЕШ, ИНДИ!

ПОСТАЈЕШ ГАДАН!

ЈА САМ САМО СЕНКА ТВОГ ОДРАЗА... ТРЕБА МНОГО ДА СЕ ПОТЕРИШ СА СВЕТЛОСТИ ДА БИСТО ПОСТАЛИ ИСТИ!

ВАШЕ ВРЕМЕ ЗА УРЕЂИВАЊЕ ЈЕ ИСТЕКЛО, ДОКТОРЕ ЏОНС! ТОТ!

МИ ОДЛАЗИМО!

У БЕРЛИНУ НАС ЧЕКА НАГРАДА!

ДОИСТА, ЗАВРШИЛИ СМО ОВДЕ... СА СВИМЕ!

АЛИ НЕ ЖЕЛИМО ДА ВАС ОСТАВИМО САМОГ НА ТОМ СТРАШНОМ МЕСТУ, ДОКТОРЕ ЏОНС!

САМ СВОМ САМОГ!

НЕ!

ТОТ!

ИНДИИИ!!!

ПРИПРЕТИВ-ШИ СЕ ЗА УДАР, ИНДИ СТЕЖЕ ЗУБЕ...

ТУ-УТП!

УУУХ!

РЕНЕ БЕЛОК ЈЕ БЕЗ МИЛОСТИ ПОСМАТРАО ПРИЗОР...

АХ, ТОН АТИ, КАКАВ КРАЈ! ПОСТАЋЕШ ТРАЈНА ДОПУНА ОВОГАР-ХЕОЛОШКОГ НА-ЛАЗИШТА!

И, НАЦИСТИЧКИ ВОЈНИЦИ ВРАТИЛИ СУ ТЕШКУ КАМЕНУ ПЛОЧУ НА СВОЈЕ МЕСТО...

НАОЧИГЛЕД УЖАСНУТОГ ИНДИЈА НАЦИСТИ СУ У БУ-НАР ГУРНУЛИ ЊЕГОВОГ ОР-ТАКА И БИВШУ ТЪУБАВ-МЕ-РИОН РЕВЕНВУД...

... И БУНАР ДУША ЈОШ ЈЕДНОМ ЈЕ ЗАТВОРЕН- ЗАНАВЕК ...

НЕ ПАНИЧИ! ЗА ТО ИМАМО ДОСТА ВРЕМЕНА!

УЗМИ БАКЉУ! ТО ЋЕ ОДВРАТИТИ ЗМИЈЕ!

ОСИМ ТОГА, ОДУВЕК СИ ЖЕЛЕЛА ДА УПОЗНАШ ПРАШУТУ!

ЈЕ ЛИ КАСНО ДА ПРОТЕНИМ ТИШЊЕЊЕ?

ОВО ЈЕ НАЈРУЖНИЈИ САН КОЈИ САМ УСНУЛА!

ИНДИ?

ТЕРИОН, ШТА ГОД ДА ТИ СЕ ДЕСИ, БУДИ СПРЕМНА ДА БЕЖИШ!

ШТА ТИТЕ ХОЋЕШ ДА КАЖЕШ?

ОВИ КИПОВИ МОГУ ДА НАМ БУДУ ОД КОРИСТИ!

ЗАШТО ДА СЕ ВЕРЕТО КАД ЈЕ ОТВОР ЗАТВОРЕН?!

ТИ САМО ПАЗИ НА ЗМИЈЕ! ХОЋЕШ?!

ИНДИ ЈЕ ПОЧЕО ДА ГУРА СВОМ СНАГОМ...

ДОБРО, АЛИ БУДИ БРЗ!

ОНЕ СЕ ПРИМИЧУ!

...И КИП ЈЕ ПАО...

ТЕРИОНЕ СКЛОНИ СЕ!

КРРЕШШШ...

... ПРОБИВШИ РУПУ У ЗИДУ БУНАРА ДУША ДО ДРУГЕ ДВОРАНЕ...

ХАЈДЕ! БРЗО!

ГРЕШИШ! ПОЗАДИ ЈЕ НАЈГОРЕ МЕСТО НА КОЈЕТ СИ БИЛА!

КАКАВ СМРАД! ОВО ЈЕ НАЈГОРЕ МЕСТО НА КОЈЕТ САМ ИКАД БИЛА!

ЗНАШ ШТА, ИНДИ, ДА САМ ТОГЛА ДА БИРАМ, ОВДЕ СИГУРНО НЕ БИХ ДОСПЕЛА!

МЕРИОН И ИНДИ ПРОБИЈАЛИ СУ СЕ КРОЗ ДРЕВНЕ ДВОРАНЕ...

ЗНАШ ЛИ ГДЕ СМО?

ГДЕ?

НАПОЉУ? ГЛЕДАЈ! СУНЦЕ!

НЕШТО КАСНИЈЕ...

УСПЕЛИ СМО! САД ТРЕБА ДА ОД НЕМАЦА УЗМЕМО КОВЧЕГ!

КО ЈЕ ОНАЈ У УНИФОРМИ?

ПОМОЋНИК КОМАНДАНТА ЛОГОРА - ГОБЛЕР!

ПРИЂИТЕ ДА ЧУЈЕТЕ О ЧЕМУ ПРИЧАЈУ!

НАПУНИ ЛЕТЕРЕ КРИЛО ГОРИВОМ!

ТРЕБА ДА ПОНЕСЕ ВАЖАН ТЕРЕТ!

ЈАВОЛ, МАЈН ХЕР!

НАТЕРАВАЈУ ДА КОВЧЕГ ПРЕНЕСУ У БЕРЛИН!

КАДА ГА УТОВАРЕ, И МИ ЋЕМО БИТИ У ТОМ АВИОНУ!

НАЈЕДНОМ...

ДО БАВОЛА!

ВАС ИСТ..

12

ЗА САТ БРЖИ...

КЛЕНГ!

?

ЗНАЧИ...

... АМЕРИКАНАЦ ЈЕ ЈОШ ЖИВ!

АЛИ, НЕКЕ ДУПО...

ТЕРИОН?

НЕ БРИНИ, ИНДИ!

БУП!

А САД БРЗО ДА СЕ ПОПНЕМО...

ВИ...

ИНДИ, ПАЗИ!

... АЛИ, НЕМАЦ ПАДЕ, ИСПАЛИВШИ ХИТАЦ БЕЗ ЦИЉА...

БАМ!

ПА ИПАК, БОЉИ ЦИЉ НЕ БИ НАШАО НИ ДА ЈЕ ОСТАО ПРИ СВЕСТИ...

ТРЕНУТАК ЗАТИМ...

АВИОН!

БУУМ!

САБОТАЖА!

МОРАТО ОДМАХ ОДАВДЕ ДА УКЛОНИТО КОВЧЕГ! НАТОВАРИТЕ ГА НА КАМИОН! ИДЕТО У КАИРО!

ГОСПЕРЕ, ХОЋУ ЈАКУ ЗАШТИТУ!

ДА, ГОСПОДИНЕ!

У ЛОГОРУ, САЛАХ ЈЕ КРЕНУО ДА ПРИКУПИ СВОЈЕ ЉУДЕ...

НАЈЕДНОМ...

УХХ?

ИНДИ? ТЕРИОН? ТАКО ТИ ЈЕ ДРАГО ШТО СТЕ ЖИВИ?

И НАТА?

КАКО ТО ДА ВАС ДИТРИХ И ЊЕГОВИ ТОЊЦИ НИСУ НАЈУРИЛИ КАДА СУ ВАС ЗАТЕКЛИ КРАЈ БУНАРА?

БРЗ ЈЕЗИК?

УБЕДИО САМ ИХ ДА СИ НАС ОБМАНУО ГЛУПЕЦИ НЕТИНА?

УОСТАЛОМ, МИ СМО САМО БЕЗАЗЛЕНИ АРАПИ?

А КОВЧЕГ?

ПРЕБАЦИЋЕ ГА КАМИОНОМ У КАИРО?

ГДЕ ЈЕ САДА?

ДОБИ? ПОКАЗАЋУ ТИ?

ТОТ И ГОБЛЕР ЋЕ БИТИ ИЗА КОВЧЕГА?

ДИТРИХ И БЕЛОК ЋЕ СЕ ВОЗИТИ У КОЛИМА ИСПРЕД?

СВИ СУ НАОРУЖАНИ?

ПАЖЉИВО, БУДАЛЕ? НЕ СМЕ ДА СЕ ОШТЕТИ?

У РЕДУ? ПОКРЕТ?

ВАС ДВОЈЕ ПОЖУРИТЕ У КАИРО И ОБЕЗБЕДИТЕ ПРЕВОЗ ЗА ЕНГЛЕСКУ...

...А ЈА ЋУ СЕ ВЕЋ НЕКАКО ДОЧЕПАТИ ТОГ КАМИОНА!

КАКО?

НЕ ЗНАМ! СМИСЛИЋУ НЕШТО ЧИМ ПУТ!

НАЋИ ЋЕМО СЕ У ТВОЈОЈ ГАРАЖИ, САПАХ!

ОК, ИНДИ... ЧУВАЈ СЕ...

ДОЋИТЕ, МЕРИОН!

НЕШТО КАСНИЈЕ...

СТАНИ, ПОПОВЕТ!

ТЕРЕН ПОСТАЈЕ СВЕ ТЕЖИ...

АКО КРЕНЕМ ПРЕЧИЦОМ, МОЖДА ЋУ ИХ ПРЕСТИЋИ...

ГЛЕДАЈТЕ!

ТО ЈЕ ЏОНС! ЖИВ ЈЕ!

ЈУРИ ЗА КОВЧЕГОМ!

КРАЈ ПУТА, ДРУГАР! ТРЕБА МИ КАМИОН!

...ТУ ТИ ЈЕ МОЈ КОЊ!

УПО-МОЋ!

ДЕЛУЈЕШ ИСЦРПЉЕНО, ФРИЦ!

БУП!

МАЛО СВЕЖЕГ ВАЗДУХА НЕ ТИ ДОБРО ДОЋИ!

ОПЕТ ИМАМ КОВЧЕГ! АЛИ, ХОЋУ ЛИ ГА ЗАДРЖАТИ? ТРЕБА ДА СЕ НЕКАКО ОТРЕСЕМ ПРАТЊЕ...

ПЕЊЕМО СЕ У БРДА! МОЖДА...

ПАЗИТЕ! КАМИОН УБРЗАВА!

БРЖЕ, КАПЛАРЕ! ПОКУШАВА ДА НАС ГУРНЕ С ПУТА!

ОСТАНИ ИСПРЕД ЊЕГА!

МОЖДА БЕ ТОТ ПРИАО КАМИОНУ И ЗГРАБИТИ ГА!

ПОЖУРИ, ВУДАТЈУ! АКО СЕ МА ШТА ДЕСИ КОВЧЕГУ, СВИ СТО МРТВИ!

ФИРЕР НЕ ОПРАШТА ГРЕШКЕ!

16

НАСТАВАК У СЛЕДЕЋЕМ БРОЈУ

ПОПАЈ

By Bud Sagendorf

А-ХА! ЕВО ГА... ЖУРИ У ГРАД!

ПУФ

РАЧУН ЗА СТРУЈУ И ГРЕЈАЊЕ ВАМ ЈЕ СТО ДВАДЕСЕТ СТАРИХ ХИЉАДА!

?

УКУПНО: ДВЕСТА 'ИЉАДА ЗА ДЕСЕТ КОНЗЕРВИ СПАНАЋА!

ЕВО ВАМ ТРИСТА 'ИЉАДА...

САЛИВА ТИ ЈЕ САД К'О НОВА, ПОПАЈЕ!

!

САЛИВА

А САД ДА ЧУЈЕМ ТЕБЕ: **ДАКЛЕ, ЗАШТО МЕ ПРАТИШ?**

САМО ПРОВЕРАВАМ...

...ХОКУ ДА ВИДИМ КАКО ОДРАСЛИ ПРОВОДЕ ВРЕМЕ...

ВИДЕО САМ, И НЕ ДОПАДА МИ СЕ!

МНОГО, БРАТЕ, КОШТА...

?

?

4-18

BUD SAGENDORF

© 1982 King Features Syndicate, Inc. World rights reserved.

КУПАТИЛО — МЕСТО ГДЕ ЈЕ ХЛАДНО И МОКРО

ЧУВАЈ СЕ„ ВОДА!

ПЛЕМЕНИТА ЛЕДИ МЕРИ ВОРТЛИ МОНТЕГЈУ ОДГОВОРИЛА ЈЕ ПОНОСНО ЈЕДНОЈ ДАМИ ИЗ ФРАНЦУСКОГ ВИСОКОГ ДРУШТВА КОЈА НИЈЕ МОГЛА ДА СЕ УЗДРЖИ ОД КОМЕНТАРА УГЛЕДАВШИ НАСЛАГЕ ПРЉАВШТИНЕ НА ЊЕНИМ РУКАМА: — АХ, МАДАМ, А ТЕН ДА МИ ВИДИТЕ НОГЕ!

Реклама за сапун „перг" уз купање малишана на прелазу из 19. у 20. век

Прву каду у Сједињеним Америчким Државама употребио је становник Синсинатија по имену Томпсон 1842. Пошто су лекари надугачко и нашироко продискутовали о благодетима и опасностима које вребају купаче у кади, коришћење овог егзотичног изума за одржавање личне хигијене званично је забрањено у Бостону 1845. Шест година касније када је свечано инсталирана у Белој кући за америчког председника Миларда Филмора.

Ова веома скраћена историја америчке каде појавила се у листу „Њујорк Ивнинг Мејл" 1917. и већина читалаца спремно ју је „прогутала" на неописиво изненађење аутора хумористе Х. Л. Менкена. Многи лењи новинари преузели су причицу и објавили је као аутентичну информацију. Тако се раширила заблуда позната под називом „Велика обмана с кадом" — Менкен је одмах признао да је текст плод његове злонамерне маште што је, како му се чини, било и прилично очигледно.

Обичај купања далеко је старији него што је Менкен злурадо измислио мада је модерна када, данас најнормалнији део сваког купатила, релативно нов изум. Редовно купање је током многих векова час улазило у моду, час бивало потпуно заборављено. Будућност је ипак светла јер, судећи по свему што знамо о здрављу и хигијени, када је осуђена да занавек остане с нама.

Турска купатила била су веома популарна и у Њујорку 19. века.

Краљ није изузетан

У многим цивилизацијама купање је од памтивека било саставни део верског обреда. Стари Египћани купали су се пре сваке молитве у дубоком уверењу да и душа и тело треба да буду савршено чисти при општењу с боговима. Крштење код хришћана такође је ритуал купања који симболизује спирање „првобитног греха". Побожни Индуси, прали се у кадама или не, једном годишње обавезно се купају и то искључиво у водама свете реке Ганга.

Каду су ипак измислили стари Грци и најстарија за коју се зна направљена је пре око три хиљаде шест стотина година. Пронађена је у рушевинама легендарне палате коју је још легендарнији Дедал саградио за краља Миноса у Кнососу на Криту. Фрапантно је што та древна када необично личи на данашње. Поврх свега, налазила се у просторији опремљеној савршеним водоводним и канализационим инсталацијама и цевима од теракоте међусобно беспрекорно спојеним које су се изливале у камене колекторе.

Краљичине одаје на горњем спрату такође су имале пространо купатило, а уз њега и тоалетно одељење осликано делфинима у живахним позама. Када је начињена од теракоте и с унутрашње стране још се виде трагови насликаних стилизованих трски којима је била украшена.

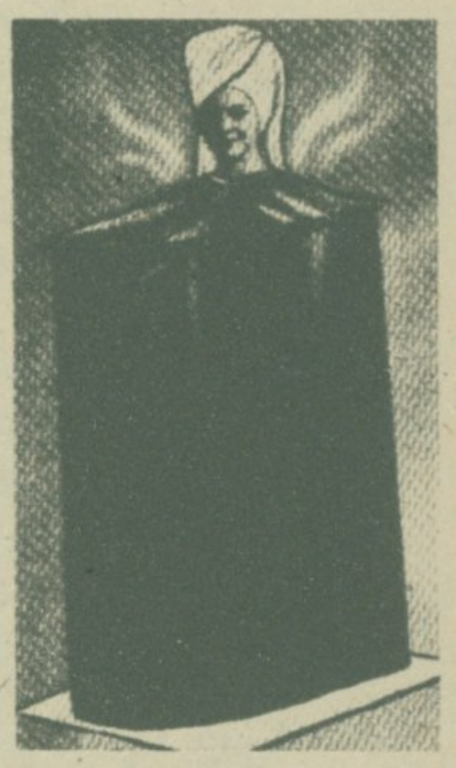
Могло би се помислити да је краљевска палата и у погледу хигијене била велики изузетак. Сер Артур Еванс, који је откопао Миносов двор, пронашао је у његовој близини гостионицу с великом просторијом пуном када од теракоте, очигледно намењених уморним гостима. И ово купатило имало је текућу воду и прописну канализацију. Гостионица је имала још нешто: у предњем дворишту, код улаза, налазила се када величине метар и осамдесет са метар и тридесет, дубока око пола метра. Око ове каде-базена била је уграђена клупа, па су путници намерници којима се журило могли да поседе и оперу бар руке и ноге. Вода је из каде отицала скривеним канализационим цевима.

Из афричног песка у фрижидер

Кад су се власти над свим и свачим докопали Римљани, од Грка су прихватили и каду, али су отишли још даље и од купања направили читав друштвени догађај. Богати становници Рима нису се задовољавали само обичном хигијеном у интимности својих домова већ су навалили да подижу јавна купатила, такозване терме, циновских димензија у скалду са сјајем циновског царства.

Тринаест аквадукта (водовода) снабдевало је Рим водом. У четвртом веку град је имао једанаест јавних и око девет стотина приватних купатила. Чувене Каракалине терме могле су одједном да приме хиљаду и шест стотина особа, а Диоклецијанове три хиљаде и двеста!

Касније су терме никле широм Римског Царства и постале центри за рекреацију и провод. Уз купатила су се налазила игралишта, гимнастичке сале, позоришта, баште, дворане, понекад и библиотека. Римске терме биле су права ремек-дела архитектуре и инжењерске вештине. Зидови су обично облагани мермером, високе засвођене таванице украшаване мозаицима живих боја. Вода је текла из сребрних славина, а топлоту у просторијама одржавала је пара и врео ваздух који је циркулисао испод подова и кроз шупље зидове. Како су се на све стране налазиле мермерне статуе и украси, терме су више личиле на раскошне храмове него на јавна купатила.

Сауна на склапање за лепшу кожу, замена за оне праве скандинавске.

Ниједан Римљанин никад није ишао у јавно купатило да би се на брзину окупао, обукао надвоје-натроје и пожурио за својим нео-

дложним послом. Понашање у термама представљало је прави ритуал, а Римљани, први грађани света, ионако нису имали неодложна посла.

Терме су почињале с радом кад откуца тринаест сати, што значи да је у то време вода била топла и купке спремне. Посетилац је пре свега гимнастицирао у сали или мало играо лопте, колико да се угреје како не би добио топлотни удар чим крочи у купатило. Затим је прелазио у благо загрејани tepidarium да мало поседи и добро се изнојн пре него што уђе у apodyterium где су га свлачили и утрљавали му у кожу омиљено уље. Ако је неко био веома прљав, посипали би га афричким песком и из све снаге стругали.

Следило је поштено знојење у просторији званој calidarium, односно врућe купатило, затим једно кратко али темељно у одаји по имену laconicum, ужасно врелој јер се налазила над самим котлом који је загревао читав комплекс терме. После овога на купача би изливали бокале воде, прво вреле, па млаке и, најзад, хладне и на ред је долазио strigilis, метална направа која је у стручним рукама тако рибала да би с коже скинула и последњу трунку прљавштине. Ово је истовремено била и одлична масажа. Крај хигијенског процеса одвијао се у базену с леденом водом званом frigidarium после чега је Римљанин могао да заседне и на миру поприча с пријатељима.

Немојте помислити да су грађани Рима овакве ритуале сматрали тортуром. Ни случајно, с обзиром да је просечан Римљанин ишао у терме сваког дана, обично пре главног обеда. Било је доста људи који су кроз читав процес терми пролазили и по пет-шест пута дневно и нико их није сматрао жртвама манније претеране чистоће!

Куга с унусом греха

Рим је пао, Римљане су заменили варварски уљези који су срушили аквадукте, и нестале су терме — идеална комбинација модерног кафе-бара, бање и места за дружење и решавање важних државних проблема. Јавна купатила задржала су се ипак у Источном царству одакле су их преузели Арапи. Чувено турско купатило или амам потомак је римских терми преко Константинопоља. Одатле су их донели крсташи и прва турска јавна купатила отворила су врата публици у Француској још у 12. веку да би убрзо постала места на злу гласу, добрим делом захваљујући и цркви, која је прво јавна, а затим и купања уопште, окарактерисала као грех. Свети Бенедикт је, (док још није проглашен за свеца, што се обично дешава посмртно) на пример, тврдио да здравим особама, нарочито младим, купање треба дозвољавати веома ретко. Свети Гргур Велики био је ширих погледа на свет и сматрао је да је седмично купање корисно.

Али, црква је, као и увек, поступила веома лукаво: док су се током доброг дела средњег века припадници највише европске аристократије хвалили и клели да се у животу ниједном нису окупали и док је енглеска краљица Елизабета I представљала дичан изузетак „купајући се једном месечно било да јој је то требало или не", у многим монашким редовима по манастирима часни оци одржавали су личну хигијену на прилично завидном нивоу.

И данас се чувају нацрти одличних водоводно-канализационих инсталација постављених у манастиру Крајстчерч у енглеском граду Кентерберију 1150. године. Кад је куга која је харала Европом 1349. захватила и ту област, страдали су готово сви житељи Кентерберија осим калуђера дотичног манастира које су спасле заразе управо завидне хигијенске мере.

Турско купатило које је постојало у Лондону. На слици је просторија за „хлађење".

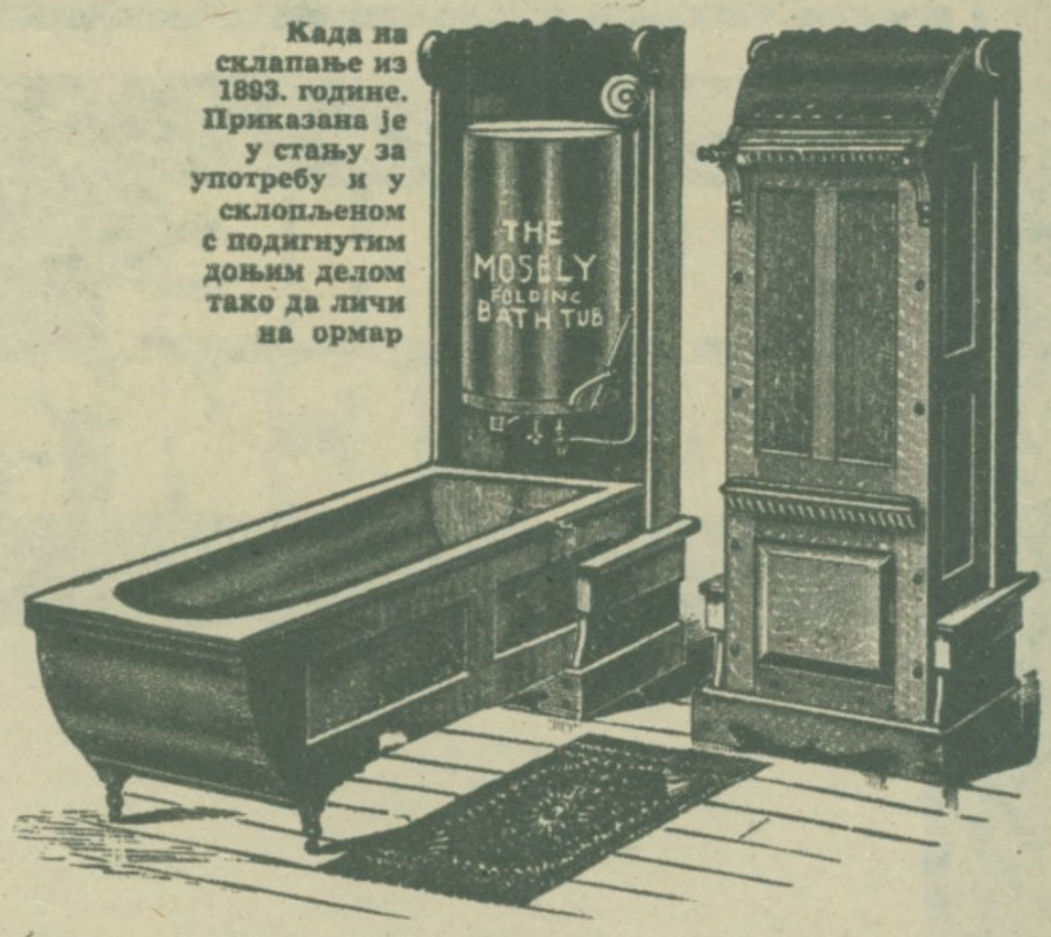
Ноше освајају срца

Мудар је био и папа Клемент VIII који је у 16. веку дао да му се у тврђави Сант' Анђело изгради комфорно елегантно купатилце док је ван његових зидина цвала уметност и нова мисао, а улицама без икаквих канализација слободно текле отпадне воде свих врста и порекла. Пошто ни у кућама није било уређаја за одвод загађених текућина, људи су се сналазили на једини могућ начин: бацали су их крсз прозор.

Сачуван је опис таквог призора из главног града Шкотске Единбурга у доба краљице Ане, што значи крајем 17. века: пошто би зарудела зора, уз узвик „Чувај се, вода!" кроз широм отворене прозоре послуга би празнила ноћне судсве пуне зна се чега. Није да нису постојали градски чистачи, али и да их је било на хиљаде, не би успели да улице доведу у иоле пристојно стање. Ужасне епидемије заразних болести десетковале су у прљавштину огрезло становништво.

Кроз цео средњи век, уз врло мало часних и углавном у строгој тајности чувених изузетака, презирање купања и чистоће у редовима племства сматрано је знаком праве отмености и силног богатства. Да би се ипак пригушио аристократски смрад, порасла је потреба за миомирисима и уљима што је, заједно с апетитом према зачинима, довело (грешком) до откривања Америке.

То исто нерасположење према купању — а све под паролом да је купатило једино место где је истовремено и хладно и мокро — учинило је да многе и данас славне палате и дворови нису имали ни честитог тоалета, а камоли купатила. Многи људи данас одбијају да поверују како ни у Лувру, ни у Версају, чувеним резиденцијама иначе веома шик француских владара, није било ни једног јединог тоалета. Од

Када на склапање из 1893. године. Приказана је у стању за употребу и у склопљеном с подигнутим доњим делом тако да личи на ормар

дворана се с правом очекивало да се „олакшају" пре него што ступе у краљевску палату, а низови густо поређаних статуа и ниша у огромном вртном шеталишту често су корисно служили да се непредвиђена потреба задовољи на миру.

Ноћни судови освојили су срца Европљана много пре када, нарочито кад је из Кине у 16. веку пристигао порцулан. Пре тог значајног догађаја прављене су од теракоте, стакла или украшеног метала. Луј XIV је имао два прекрасна ноћна суда од сребра украшена краљевским грбовима, а у бојеве је са собом носио специјалну позлаћену ратну ношу. Порцуланске ноше послужиле су уметницима као надахнуће и два века касније постале су, онако фино намалане, колекционарски трофеји.

Туш царује, у кадама се трна

Крајем 18. столећа купатила су се стидљиво помолила из вековне помрчине. Два владара учинила су на том пољу поприличну услугу човечанству: Наполеон Бонапарта, скоројевић и дошљак који није крио да ужива у свакодневном купању и британска краљица Викторија, истина на много дискретнији начин. Њен двор није баш одисао чистоћом, али је пуританска владарка имала чак и покретно купатило које је пратило њен екипаж на сваком дужем путовању.

А онда је у 19. веку купатило на челу с кадом доживело бум поставши, тако рећи, главна просторија у добростојећим домовима. Морало је да буде што огромније и луксузније да би, мада није претерано често употребљавано, приказивало дубок џеп власника. Зидови су му били скроз обложени стаклом, каде велике и од најфинијег мермера с мноштвом скулптура и рељефа, а ту и тамо блистало је уметнуто драго камење. За људе који нису себи могли да дозволе такав луксуз постојала су покретна купатила која су се изнајмљивала на одређено време. Године 1838. у Паризу је било преко хиљаду купатила за изнајмљивање.

Пошто се историја у неку руку понавља, и данас богаташи полажу много на своја скупоцена купатила где све шљашти од мермера, порцулана и злата, док су њихова скромнија сабраћа, силом прилика, изабрала мању али крајње функционалну просторију, евентуално и две или три. Последњих деценија каде владају суверено али формално — из стварне свакодневне употребе их је истиснуо туш који је у нашем брзом пословном животу битно скратио ритуал купања не одузимајући ништа на хигијени. Узгред, туш троши упола мање воде од прописно напуњене каде. Сједињене Америчке Државе су првак света у броју када по глави становника — дом средње имућног Американца не може се замислити без бар три каде — мада та иста земља вероватно држи и светски рекорд у употреби туша.

Неки предузимљиви људи сетили су се како ће на занимљив и нов начин да употребе каду за купање и организовали су трке када. Каде су, наравно, опремљене моторима за чамце, а најчувенија трка одржава се једном годишње на писти код града Ванкувера у канадској држави Британској Колумбији. Најбржа када с ручним управљачем која држи рекорд стазе превалила је пут дугачак 58.8894 километара за двадесет и четири часа!

Б. Дожић

ЦИНЕ, ГДЕ СИ?

ПРОШЛО ЈЕ ВИШЕ ОД СТО ШЕЗДЕСЕТ ГОДИНА ОД ОТКРИЋА БИЉКЕ ЧИЈИ ЦВЕТ МОЖЕ ДА БУДЕ ТЕЖАК И ДО СЕДАМ КИЛОГРАМА, А СВЕТ О ЊОЈ ЈОШ НЕ ЗНА ГОТОВО НИШТА.

У средишту овог горостаса је отвор кроз који може да прође човечија глава.

Године 1818. Стемфорд Рафлез, истраживач, државник и оснивач Сингапура, искрцао се на западној обали Суматре у Индонезији. У пратњи свог личног лекара Џозефа Арнолда, природњака и бившег хирурга у Краљевској морнарици Велике Британије, Рафлез је кренуо ка унутрашњости острва у потрази за необичним примерцима биљака. Није ни слутио да ће доћи до једног од највећих открића у области ботанике.

Рафлезова експедиција била је успешна још на самом почетку. После више дана проведених у прекрасној шуми, у којој су ова два истраживача на сваком кораку наилазила на све занимљивије примерке, стигли су у долину прекривену густим растињем. Изненада, испод једног жбуна угледали су нешто налик на цвет, али џиновских размера. Био је то заиста највећи цвет на свету и Рафлез га је назвао **рафлезија арнолди** (Rafflesia arnoldii) према свом имену и имену лекара Арнолда.

Невероватно је, али истинито, да ми и данас, после толико година од Рафлезовог открића не знамо готово ништа о овој необичној биљци. Она је, у ствари, једна врста паразита јер живи на две врсте пузавица и налази се само у тропским шумама на острву Суматри. Много тога што је у вези с рафлезијом збуњује ботаничаре и ко зна да ли ће наћи одговор на бројна питања која их муче јер се шуме у којој ова биљка живи из године у годину смањују.

Почетком ове године Ендру Мичел, природњак, кренуо је у потрагу за овом ретком биљком у жељи да је проучи и свету открије тајну о њој. У Индонезији је срео доктора Виљема Мајера, истакнутог ботаничара и ванредног професора на Кентаки универзитету. Он је управо из истог разлога обишао Суматру уздуж и попреко, али без икаквог резултата. На западној обали овог острва, тамо где је Рафлез пре више од сто шездесет година открио први примерак биљке-џина, царовало је све друго тропско растиње, али од рафлезије ни трага. Мајер је ипак открио неколико места, идеалних за раст ове биљке, али није стигао да их сам истражи, па је тамо упутио Мичела.

У пратњи Тома Моса, такође истраживача, Мичел је одлетео за Паданг, град на западној обали Суматре, и тамо се снабдео храном и возилом којим је требало да крстари по тропској шуми у којој на сваком кораку вреба опасност. Сутрадан су стигли у мало село у подножју шумовите планине. Месни водич им је рекао да зна где би рафлезија могла да се нађе и Мичел и Мос су се упутили тамо. Само неколико часова касније искусни водич је викнуо да је открио пузавице са пупољцима рафлезије. Са пузавице су заиста штрчале луковице величине лоптице за голф које ће кроз неколико месеци нарасти до величине фудбала и тек онда се отворити и претворити у цвет. Разочарани јер на видику није било ниједног цвета, а то је био циљ њиховог пута, Мичел и Мос су се спремали за повратак. Већ су почели да праве план како да се врате на исто место кроз два-три месеца, кад су испод жбуна на једном узвишењу угледали нешто црвенкасто. Мичел је појурио и тамо, на своје одушевљење, угледао прекрасан цвет пречника 90 цм и дебљине 2 цм. Пут се на крају ипак исплатио.

Научници се сада увелико баве проучавањем овог горостаса међу цветовима и вероватно ће нам ускоро открити нешто више о биљци чији цвет не мирише већ смрди на покварено месо и зато око њега непрестано зује муве и други инсекти. Али је зато леп и прелеп.

С. И.

Око цвета су ројеви мува јер их привлачи мирис меса на који се осећа рафлезија.

КРОЗ ПУСТИЊУ И МОЧВАРУ

Трка почиње (слика доле), али један такмичар (лево) пронашао је воду у мини ховеркрафту уместо испод њега!

Средњошколци, извиђачи, чланови разних клубова у Енглеској просто су полудели за једним новим спортом. То је вожња ховеркрафтом. Наравно, мини димензија и по могућству што шаренијих. У Великој Британији већ је основан и Савез љубитеља мини ховеркрафта који организује националне и међународне трке у три класе, као и у класи за почетнике и јуниоре од 12 до 16 година. Чланови овог клуба имају могућност да купе већ готове лебделице, како се код нас још зову, али оне су и доста скупе. Међутим, већина заљубљених у овај спорт сама прави и склапа ховеркрафте јер делови могу да се купе.

Ове лебделице су, у ствари, џиновски ховеркрафти у малом. Као и њихов старији брат и они се крећу на ваздушном јастуку који се ствара између ховеркрафта и површине тла помоћу снажне елисе коју покреће мотор до 250 кубних центиметара. Ваздушни јастук даје лебделици потребан узгон и што је тле равније (мирна површина воде, бетонска писта) ваздушни јастук је нижи, а тиме је потребна и мања снага за стварање узгона. Врста тла при том није важна. Мини ховеркрафт може исто тако добро да се креће површ воде, мочваре, ливаде, друма, пешчане пустиње, снежног покривача или леда и то брзином од 80 километара на час.

Ховеркрафт је, иначе, изум новијег датума. Конструисао га је Енглез Кристофер Кокрел 1953, па није ни чудно што су трке мини ховеркрафтима стекле популарност прво у Великој Британији, а кад се зна да је вожња лебделицом више него узбудљива може се очекивати да ће овај спорт ускоро освојити свет, баш као јахање на таласима, једрење на дасци, ски рол ...

С једном „ситном" разликом: тркачи на ховеркрафтима поред храбрости морају имати и дубок џеп.

С. И.

ТРЕНУТНИ ХИТ МЕЂУ БРИТАНСКИМ ТИНЕЏЕРИМА ЈЕСУ ТРКЕ МИНИ ХОВЕРКРАФТИМА!

Стартује се са копна у воду. При брзом јуришу преко обале (доле), лебделица готово полети.

Наравно, такмичари доживљавају и разочарања, као овај коме је неопходна помоћ да би стигао до обале.

песма недеље

ПРЕСТАР ЗА РОКЕН РОЛ, ПРЕМЛАД ДА УМРЕМ

(TOO OLD TO ROCK'N 'ROLL, TOO YOUNG TO DIE)

Изводи: Џетро тал (Jethro Tull)

The olde Rocker wore his hair too long,
wore his trousers cuffs too tight.
Death's head belt buckle-yesterdays dreams
The transport caf'prophert of doom
Ringing no change in his double-seven seams, in his post-
ware-babe-gloom.

Now he's too old to Rock'n 'Roll but he's too young to die.
Yes he's too old to Rock'n 'Roll to yong to die...

He once owned a Harley Davidson and a Triumph Bonneyillle.
Counted his friends in burned out spark plugs
And prays that he always will.

But he's the last of the blue blood greaser boys
All his mates are doing time
Married with three kidsdup by the ring road
Sold their solys straight down the line
And some of them own little sports cars and meet the tennis
club do's

For drinks on a Sunday work on Monday
They've thrown awuy their blue suede shoes.

Now they're too old to Rock'n'Roll too young to die
Yes, they're too old to Rock'n'Roll too young to die

So the old rocker
out his bike to make a ton before
he takes his Leave
Upon the Al by Scotch
Corner just like it just to be.
And as he flies-tears in his eyes-his wind-whipped
words echo the final take
As he hits the trynk road doing
around 120 with no room left to brake

And he was too old to Rock'n'Roll
And he was too yong to die.

Тринаест година групе Џетро Тал

ЖИВОТ ЈЕ МУЗИКА

Успети и опстати у рок бизнису привилегија је само неколицине бендова који, ето, трају више од једне деценије: неупоредиво је већи број оних који покушавају па се, са или без успеха, брзо растурају тражећи нове прилике за доказивање. Такав случај, срећом, није и са групом Џетро Тал (Jethro Tull) која с изванредним успехом постоји и ради већ тринаест година.

Вођа групе Џетро Тал је Јан Андерсон, певач, флаутиста, композитор, текстописац, аранжер и продуцент, човек многоструког талента, сјајан сабеседник и прави шармер на сцени. Највише захваљујући њему Џетро Тал из године у годину улазе у музичку трку свежи и пуни инспирације, увек неочекивани, изненађујуће бодри и спремни да поново одушеве публику. Чланови у групи Џетро Тал често су се мењали, долазили су и одлазили музичари, али је увек остајао Јан Андерсон са својим верним помоћником, гитаристом Мартином Баром да почне нову фазу из које се рађала увек нова и садржајнија музика.

— Живот је као музика — каже Јан Андерсон у једном од својих интервјуа. — Има лепих, има и ружних ствари, има догађаја који се памте годинама, али и оних које пожелим одмах да заборавим. Турнеје, плоче, гостовања, концерти, сусрети са новим људима и земљама, све то део је ове професије у којој успевају само најупорнији. Јер, без упорности се ништа не постиже: и ја сам претрпео много критика, доживљавао многа разочарења, али сам смогао снаге да не одустанем и идем даље, са новим сарадницима и новим надама.

— Где сада видим себе и своју групу? Биће објективан: можда више нисмо популарни као некад, али сада имамо фанатичнију публику, плоче су нам много боље, наши концерти су прави спектакли за чула. Лично, осећам да сам способан да још много година радим и драго ми је што на концертима примећујем много младих људи: они су моја најбоља публика.

— И не мислим да смо престари за рокенрол јер је то музика која ће вечно бити млада. Бар ја тако мислим.

БЕРЗА ПЛОЧА

Продајем следеће ЛП плоче: Black Sabbath vol. IV, The Cars, Fleetwood Mac, »Rumors«, „Излог јефтиних слаткиша" групе Булдожер, Janis Joplin's »Greates hits«, The Doors »13«, Bob Dylan »Street lagel«, The Who »Who are pou«, Rory Gallagher »The best years« по цени од 100 динара. Затим продајем албуме Џимија Хендрикса по цени од 500 динара. Продајем још педесетак страних албума и њихове цене се крећу између 100 и 1000 динара.

Младо Ерцеговић
Аљиновићева 14/IV
58000 Сплит, тел. 587-221

МУЗИЧКА ПОШТА

Зовем се Светлана Јовановић и имам 14 година. Живим у Суботици. Редован сам читалац вашег листа, па вам се јављам у жељи да ћете ми помоћи. Волим рок музику а највише ми се допада београдска група ИДОЛИ. Волела бих да се дописујем са њима па бих вас замолила да објавите адресу њиховог гитаристе Владе Дивљана.

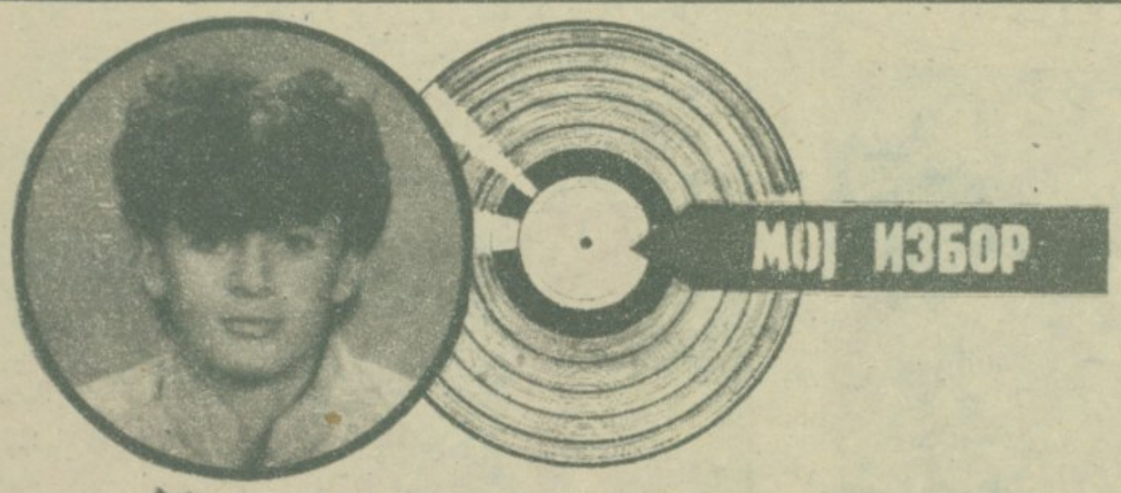
Драга Светлана, испуњавамо ти жељу и објављујемо тражену адресу:

Владимир Дивљан,
Кнез Данилова 36
11000 Београд

ШКОЛА ГИТАРЕ

1. Акорди — 2. Теорија
3. Мелодије 150 динара.
Плаћате поштару
Виши курс — 100 динара
Васиљевић Милун
пост рестант
11001 Београд

Зовем се Рајко Бановић. Имам 17 година и живим у Бачкој Паланци. Редован сам читалац „Политикиног забавника“ и најрадије читам хит-страну. Шаљем вам избор од десет песама које најрадије слушам.

ДОМАЋЕ:

1. БОЖА ПУБ
— Ђорђе Балашевић
2. МОЈА ГОГА
— Музеј Сарван
3. КЕНОЗОИК
— Идоли
4. КАО ТИ
— Парни ваљак
5. ИЛОНА
— Ђорђе Балашевић

СТРАНЕ:

1. Smoke On The Water
— Deep Purple
2. SAILING
— Rod Stewart
3. SGT PAPPERS LONELY HEARTS CLUB BAND
— Beatles
4. HOLLY ROLLER
— Nazzareth
5. KASHMIR
— Led Zeppelin

1. Певач групе ЈАПАН зове:
   а) Дејвид Боуви
   б) Дејвид Саливен
   в) Дејвид Есекс

2. Група „Шарло акробата“ издала је:
   а) два албума
   б) један албум
   в) ниједан албум

3. Нови бубњар групе ЛЕБ И СОЛ зове се:
   а) Раша Ђелмаш
   б) Ивица Видовић
   в) Драгољуб Ђуричић

4. Албум који је прославио Мајка Олдфилда зове се:
   а) Цеваста звона
   б) Омадаун
   в) Пластична звона

5. Како се зове певач групе КЛАСИКС НУВО:
   а) Дејвид Гилмор
   б) Сал Соло
   в) Стинг

6. Како се зове гитариста групе СМАК:
   а) Радомир Михајловић
   б) Зоран Михајловић
   в) Драган Јовановић

7. Београдска група ПИЛОТИ издала је до сада:
   а) један албум
   б) два албума
   в) три албума

8. Гитариста групе DAER STREITS зове се:
   а) Марк Кнопфлер
   б) Скот Горхам
   в) Јан Хантер

9. Љуба Нинковић, гитариста групе ТУНЕЛ некадашњи је члан групе:
   а) Тајм
   б) YU групе
   в) С времена на време

10. Певач групе КВИН зове се:
    а) Брајан Фери
    б) Фреди Меркјури
    в) Фил Лајнот

ТАЧНИ ОДГОВОРИ:

16, 26, 3в, 4а, 5б, 6а, 7б, 8а, 9в, 10б.

Зовем се Љиљана Путник и шаљем вам цртеже Дејвида Боувија и басисте Које из београдске групе „Дисциплина кичме“. Надам се да ће вам се допасти...

Имам 14 година и веома волим да цртам. Зато сам одлучила да вам пошаљем свој рад, Битлсе, у који сам уложила много труда у нади да ћете га објавити.

Иначе редовно читам „Политикин забавник“. Обожавам кошарку а што се музике тиче, слушам све што и моји вршњаци.

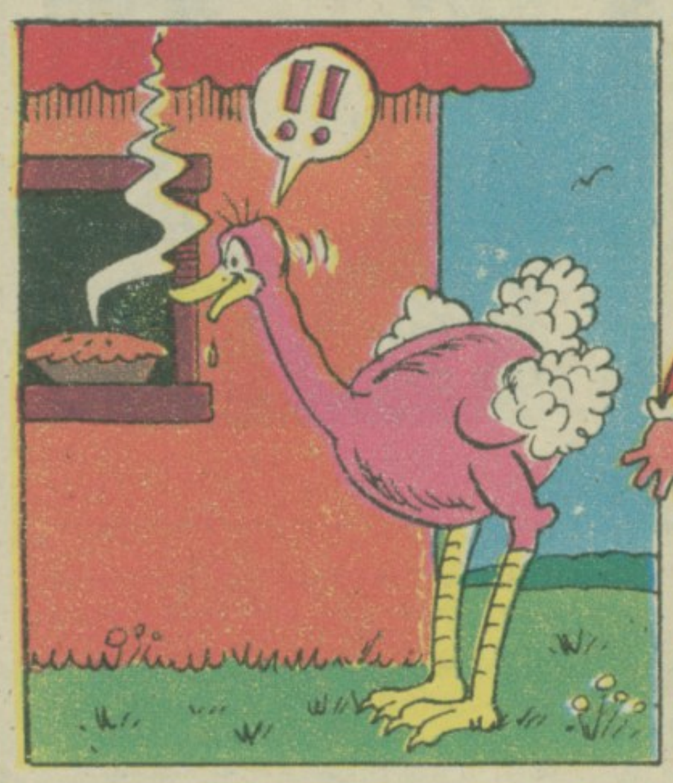
Драган Ћапа,
Ђуре Јакшића 25
23300 Кикинда

БИМ И БУМ

ПЕЊИНАРИ

СВАКОГ МЕСЕЦА 10 + 990награда
за чланове PEZ клуба
Награде у јулу су:
супер награде: 10 мајица 990
фигурица PEZ прасенце
Награђене бројеве PEZ чланских
карти објавићемо 30 јула у
ЗАБАВНИКУ
ПОСТАНИ И ТИ ЧЛАН!
пошаљи 5 омота бомбона PEZ
и попуњен купон на адресу:
PEZ КЛУБ, 61111 Љубљана пп 38

Купон испуни (штампаним словима) исеци и налепи на дописницу

Презиме и име

Улица и кућни број

Место становања

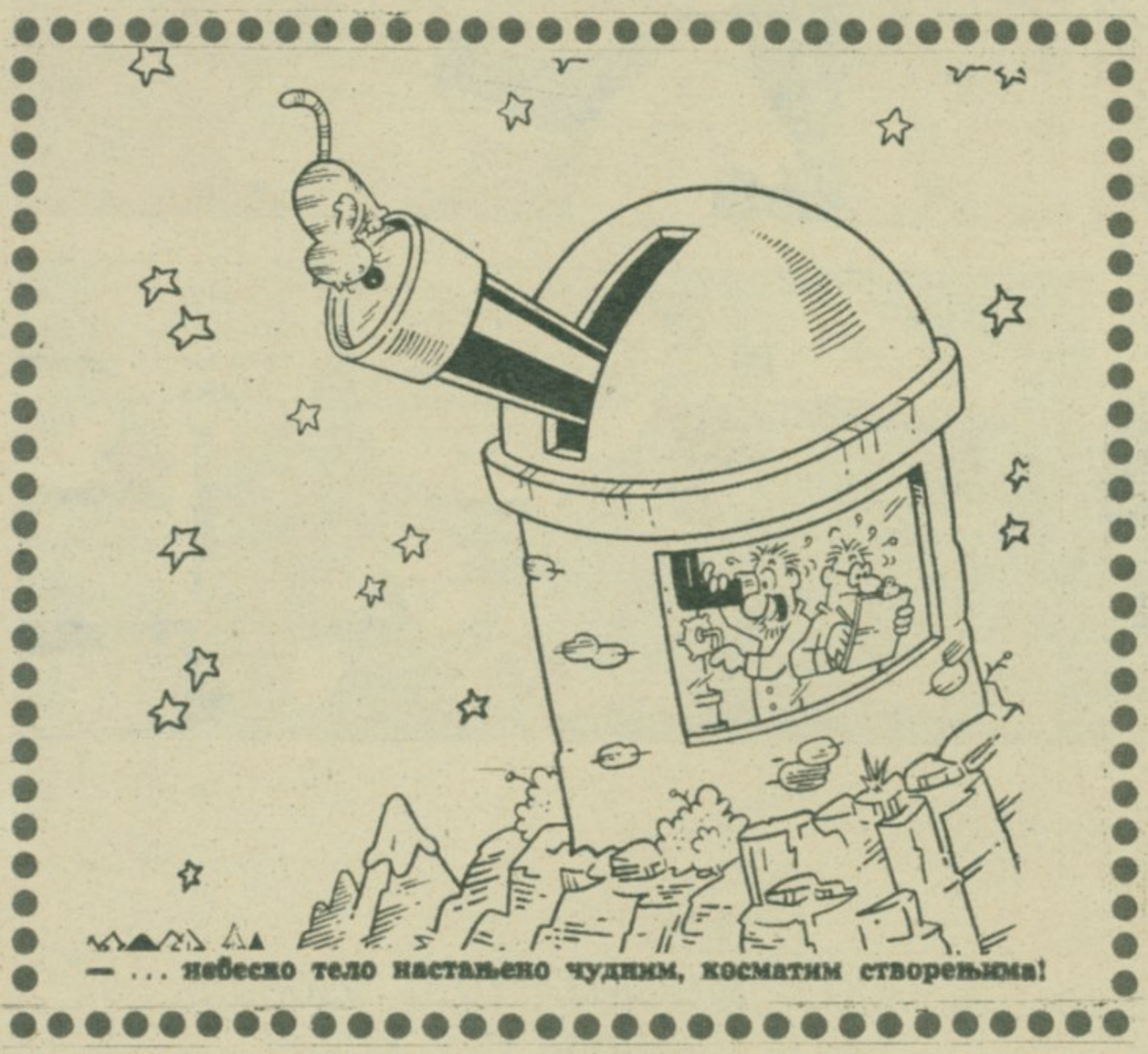
поштански број

Датум рођења

МАЧАК ХАРАЛАМПИЈЕ

— ... небеско тело настањено чудним, косматим створењима!

ПРОВЕРИТЕ

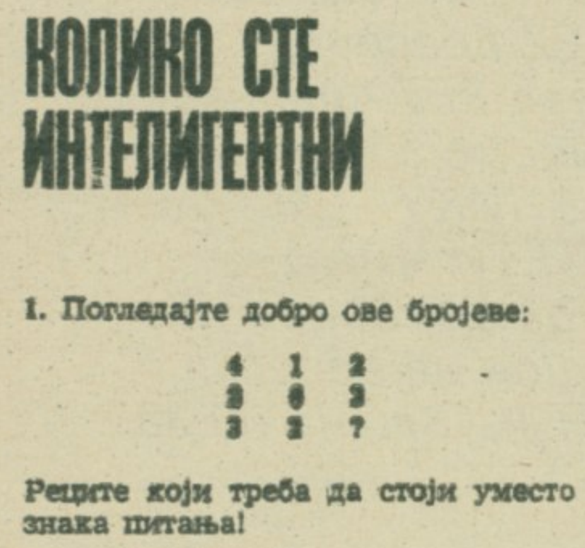
КОЛИКО СТЕ ИНТЕЛИГЕНТНИ

1. Погледајте добро ове бројеве:

4	1	2
2	0	3
3	1	?

Рецките који треба да стоји уместо знака питања!

2. Који од понуђена четири троугла треба да стоји као трећи у низу?

1 2 3 4

3. Упишите број који недостаје у заградама:

16	(96)	12
10	( )	15

РЕШЕЊЕ:

1. Број 4 — збир бројева у суседним кућицама је 9; 2. Трогао пој број 1; 3. Број 75 — бројеви на зарадама се помноже и добијени резултат зумтат се појели са два.

Хумор

— Мислим да није ни потребно да закључаваш врата — све смо понели!

САМО ЗА ВАС

ТРИКОВИ БИГ ЛАЛЕТА

ЛЕТЕЋА КАРТА

За овај трик потребне су вам исте карте и један шпил. Пре него што почнете да изводите трик морате једну од карата да припремите: селотејпом ћете залепити на њу кончић дуг око један метар. Други крај кончића завезаћете за дугме од кошуље или каиш од панталона. Тако припремљену карту ставићете у џеп ако трик изводите стојећи или на крило ако седите. Узимате шпил и растворите га на столу. Веома је важно да знате где се налази иста онаква карта какву већ држите код себе. Неком од ваших другара који се јавио да изабере карту једноставно наметнете да узме баш ону карту коју сте припремили. То ћете постићи што ненаметљивије, наравно ,уз већ припремљени текст и смех. Реците му да добро запамти ту карту. После тога карте ставите у неку већу и тежу чашу или неки суд и измакнете се од ње око један метар, колико вам је кончић дугачак. Тада почните да изговарате неке магичне речи правећи рукама покрете какве обично изводе мађионичари. Истовремено се удаљавајте од чаше како би затегнути конац повукао ону припремљену карту коју сте, док сте стављали шпил у чашу, неприметно спустили заједно с њим.

Запамтите да конац мора да вам буде исте боје као и одело, а да сви присутни морају да стоје испред вас у не много осветљеној просторији.

ЗА МАТЕМАТИЧАРЕ

ТАЈАНСТВЕНИ БРОЈЕВИ

За ову игру потребна су два играча и две коцкице. Један од играча бациће прво једну па другу коцкицу и запамтити бројеве (други играч не сме да види како су се коцкице окренуле). Већи добијени број помножиће са два и додати јединицу. Добијени резултат поново ће помножити, сада бројем 5, па ће на тај резултат да дода број са друге коцкице. Овај коначни резултат саопштиће другом играчу који треба да погоди који су бројеви били на коцкицама. Ништа једноставније од тога: од саопштеног броја одузећете број 5, добићете двоцифрени број чије су цифре оне које су биле на баченим коцкицама.

Претпоставимо да су се коцкице окренуле на четворку и тројку. Значи, већи број је 4; 4x2+1=9, 9x5+3=48, 48—5=43; тражени бројеви су 4 и 3!

ОБУЦИТЕ СПОРТ-БИЛИЈА

ИШЧИЛИН КУТАК

НАОЧАРЕ КОЈИМА СЕ ВИДИ КРОЗ ЗИД

СВЕЧАНО ОДЕЛО

РАДНО ОДЕЛО

СПОРТ-БИЛИЈА НАЛЕПИТЕ НА КАРТОН ПА ИСЕЦИТЕ

ОДЕЛА НЕ ТРЕБА ЛЕПИТИ НА КАРТОН

ПИЦАМА ОД ФРОТИРА

БИЛИЈЕВА ТОРБА

ЛЕЖЕРНИ КОМПЛЕТ

ЈАКНА

КАПА

ВЛС 82

ФАНТАСТИЧНА ПРИЧА

ИСПИТ

ИСПИТ

— КРОЗ ОВАКАВ ТЕСТ ПРОЛАЗЕ СВА ДЕЦА ОД ДВАНАЕСТ ГОДИНА — РЕКАО ЈЕ ОТАЦ. НА ТЕБЕ ЈЕ РЕД ИДУЋЕ НЕДЕЉЕ.

ИСПИТ

ИСПИТ

ХЕНРИ СЛЕЗАР

У кући Џорданових никада се није говорило о испиту све док њихов син Дики није напунио дванаест година. Госпођа Џордан је ту тему први пут поменула у његовом присуству баш на дан његовог рођендана и узнемиреност коју је при том показала навела је њеног мужа да оштро одговори:

— Немој уопште да размишљаш о томе. Он ће добро проћи.

Седели су за доручком и дечак је радознало подигао поглед с тањира. Имао је живе очи, праву плаву косу и нервозне, брзе покрете. Није схватио због чега је изненада завладала напетост али је знао да му је данас рођендан и изнад свега је желео слогу. Негде у мајушном стану налазили су се поклони увијени у шарену хартију, увезани сјајним тракама, и чекали да их он отвори, а у малој кухињи у зиду аутоматски шпорет сигурно је припремио нешто слатко и топло. Желео је да тога дана буде срећан. Влажне мајчине очи и намргођено очево лице покварили су му расположење пуно узбудљивог ишчекивања с којим је поздравио јутро.

— Какав испит? — упитао је.

Мајка је гледала у столњак док му је одговарала:

— Постоји некакав државни испит интелигенције кроз који пролазе сва деца од дванаест година. На тебе је ред идуће недеље. Ништа нарочито, не треба уопште да бринеш.

— Тако нешто — одговорио је отац устајући од стола. — Иди да читаш стрипове, Дики.

Дечак је устао и отишао у део дневне собе који је још од детињства био „његов“ кутак. Узео је са гомиле прву књигу стрипова, али га шарене слике пуне акције уопште нису интересовале. Одшетао је до прозора и тужно зурио у капљице које су прскале по стаклу.

— Зашто је баш **данас** морала да падне киша? — рекао је. — Зато није могла да причека до сутра?

Његов отац, завађен у фотељу с државним новинама у рукама, љутито је превртао стране.

— Зато што пада, то је све. Од кише расте трава.

— А зашто, тата?

— Зато што је тако.

Дик је набрао обрве:

— Од чега ли је зелена? Мислим, трава.

— То нико не зна! — одбрусио је отац и одмах зажалио због своје грубости.

Нешто касније опет је био његов рођендан, боље рећи завладало је нормално рођенданско расположење, као и ранијих година. Мајчино лице је блистало док му је додавала рођенданске поклоне, а отац је успео да се насмеши и чак да га помилује по коси. Дики је пољубио мајку и озбиљно се руковао са оцем. Затим су погашене свећице и исечена рођенданска торта. Тиме је церемонија била завршена.

Сат касније Дики је седео крај прозора и посматрао како сунце крчи себи пут кроз облаке.

— Тата, — упитао је — колико је удаљено Сунце?

— Седам хиљада километара — одвратио је отац, тек онако.

Дики је седео за доручком и опет је видео да су очи његове мајке влажне. Није му падало на памет да те сузе повеже с испитом све док отац није изненада почео о томе да говори.

— Па, Дики, — рекао је мрштећи се на неки необичан начин — ти данас имаш састанак.

— Знам, тата. Надам се . . .

— Е, па, главно је да ништа не бринеш. На хиљаде деце сваког дана пролази кроз овакав тест. Држава жели да зна колико си паметан, Дики. Све је само због тога.

— У школи имам одличне оцене — рекао је Дики неодлучно.

— Ово је нешто друго. Ово је . . . специјалан тест. Дају ти оно да попијеш, знаш, и онда уђеш у собу где се налази један апарат . . .

— Шта да попијем?

— Није то ништа. Има укус ментола. То је само да би били сигурни да су одговори истинити. Није да држава мисли како ти нећеш говорити истину, али с напитком су сасвим сигурни.

Дикијево лице показивало је збуњеност и лаку сенку страха. Погледао је у мајку и она је брзо променила израз лица упућујући му осмех.

— Све ће бити у реду — рекла је.

— Наравно да ће бити — сложио се отац. — Ти си добар дечак, Дики, и лепо ћеш проћи. Онда ћемо се вратити кући и прославити. Слажеш ли се?

— Да, тата.

Ушли су у Палату просвете петнаест минута пре заказаног времена. Прешли су преко мермерног пода великог предворја са стубовима, прошли испод засвођеног улаза и ушли у аутоматски лифт који их је одвезао од четвртог спрата.

Млад човек у униформи без икаквих ознака седео је за углачаним писаћим столом испред собе број 404. У руци је држао велику тврдо укоричену свеску и проверио је списак до слова Ц. Затим је Џордановима дозволио да уђу.

Соба је била хладна и званична као судница. Имала је дугачке клупе и металне столове. Унутра се већ налазило неколико очева и синова, а жена танких усана и кратке црне косе делила је листове папира.

Господин Џордан је попунио упитник и вратио га чиновнику. Потом се обратио Дикију:

— Сад ће ићи брзо. Кад прозову твоје име, ти устани и уђи кроз она врата тамо на крају собе. — Прстом је показао врата.

Невидљиви звучник је закрчао и изговорио прво име. Дики је видео како прозвани дечак устаје, невољно оставља оца и полако иде према вратима.

У пет до једанаест прозвали су Џордана.

— Срећно! — рекао му је отац не гледајући га. — Доћи ћу по тебе кад испит буде завршен.

Дики је пришао вратима и притиснуо кваку. Соба је била слабо осветљена и једва је назирао лице човека у сивој униформи који га је поздравио.

— Седи — рекао је човек благо показујући му високу столицу крај писаћег стола. — Зовеш се Ричард Џордан?

— Да, господине.

— Твој број је 600—115. Попиј ово, Ричарде.

Подигао је са стола пластичну шољу и додао је дечаку. Течност у шољи имала је густину сурутке, а укус је слабо подсећао на обећани ментол. Дики је сасуо течност у грло и човеку вратио празну шољу.

Седео је ћутећи и осећао се поспано док је човек ужурбано писао по листу хартије. Овај је затим погледао на сат, устао и пришао Дикију. Стао је на неколико центиметара од дечаковог лица, извадио из џепа униформе предмет налик на патент-оловку и уперио Дику у очи танак млаз јаке светлости.

— У реду — рекао је. — Пођи са мном, Ричарде.

Одвео је Дика у други крај собе где се налазио компјутер са безброј скала и дугмади и преко пута њега један једини дрвени наслоњач. На његовом левом крају лежао је микрофон. Кад је дечак сео, мајушна главица микрофона подигла се тачно до висине његових уста.

— Сад се сасвим опусти, Ричарде. Биће ти постављено неколико питања. Прво озбиљно размисли о сваком и тек онда одговори у микрофон. Апарат ће бринути о свему осталом.

— Да, господине.

— Сад те остављам самог. Кад будеш хтео да почнеш, само кажи „Сад"! у микрофон.

— Да, господине.

Човек је слегао раменима и удаљио се.

Дики је рекао: — Сад!

На компјутеру су блеснула светла и машина је почела да ради. Један глас је рекао:

— Настави овај низ бројева: један, четири, седам, десет . . .

Господин и госпођа Џордан седели су у дневној соби. Нису разговарали. Нису нагађали. Као да нису ни размишљали.

Било је готово четири када је зазвонио телефон. Жена је покушала да га прва дограби, али муж ју је предухитрио.

— Господин Џордан?

Глас с оне стране жице био је одсечан, безбојан званичан глас.

— Да, на телефону.

— Овде Државни секретаријат за просвету. Ваш син Ричард М. Џордан, деловодни број 600—115, завршио је државни испит. Жалимо што морамо да вас обавестимо да његов коефицијент интелигенције прелази границу одређену Прописом 84, Одељак 5, Новог закона.

На другом крају собе жена је гласно плакала не знајући ништа осим оног што је прочитала на лицу свог мужа.

— Можете да нас обавестите телефоном — наставио је глас из слушалице — да ли желите да се о његовом телу побрине држава или вам више одговара приватан аранжман. Цена државног износи десет долара.

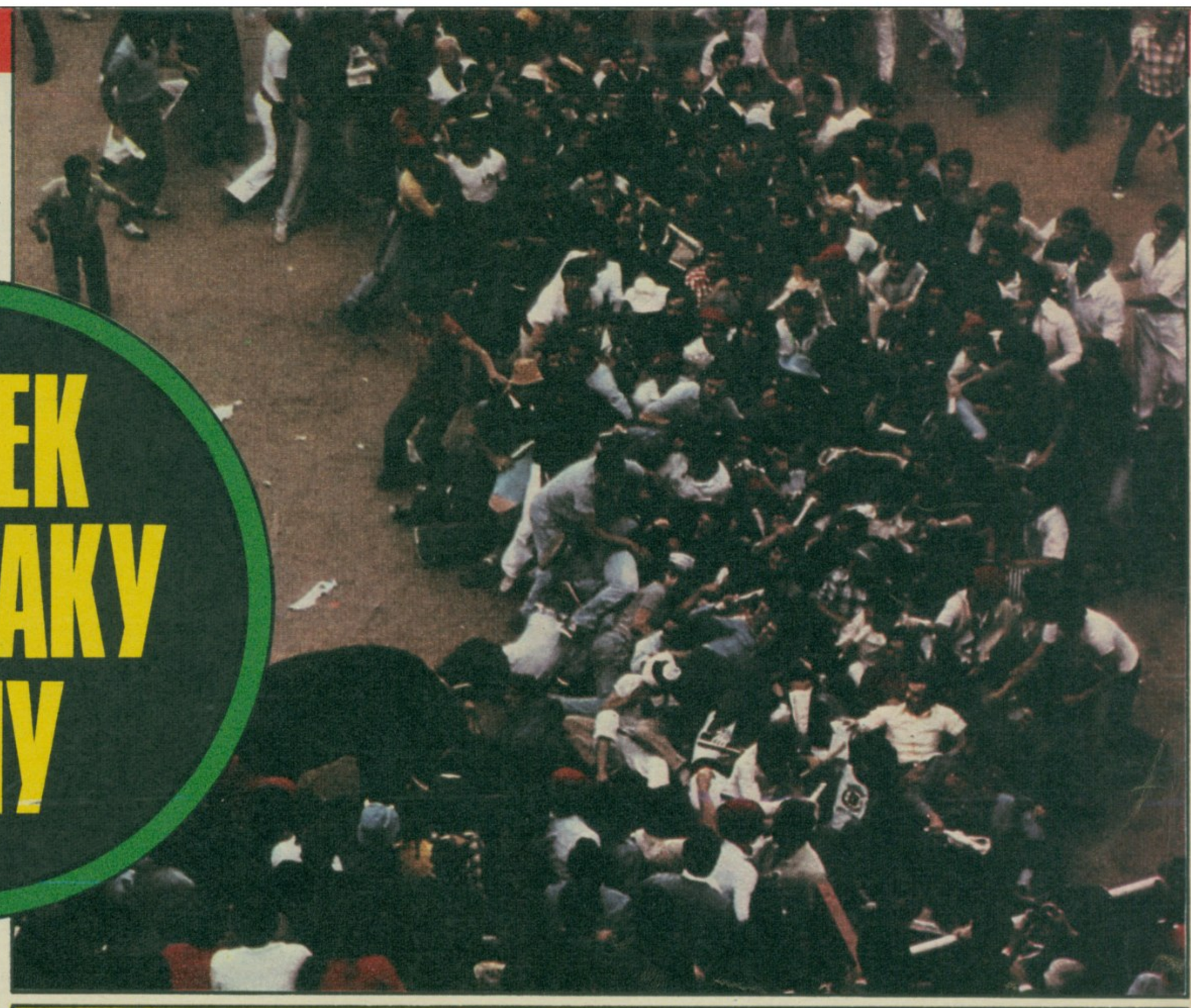
аутор ВеМак	ДЕЛО ЏОРЏА ГЕРШВИНА	КИШОБРАН	ДЕСИТИ СЕ, ДОГОДИТИ СЕ	ПРЕХЛАДА	ГРУБ, НАПРАСИТ, ОСОРАН	НАШ ГЛУМАЦ РАТКО	ИВАН ДОНЧЕВИЋ	ТОТАЛИТАРИСТ	НАША ГЛУМИЦА („СЛАВИЈА")
РАЗВЛАЧИТИ НА СВЕ СТРАНЕ									
ДИПЛОМАТСКИ ПРЕДСТАВНИК									
ПРЕДМЕТ ГЛЕДАЊА							ЗНАК ЗА ТЕТОВО		
ВРСТА ЛОВАЧКОГ ПСА (МН.)							АНТУН НАЛИС / ЈУНАЧКИ СПЕВ		
ОСТРВО НА ЈАДРАНУ					МЕСТО НА ГЛАВИ ВЕЗ КОСЕ / ЗЕМЉА У АФРИЦИ				
„ДИНАР"		ГРАДИЋ У ХРВАТСКОЈ		ПОКЛАЊАТИ		БОЈА У КАРТАМА / ДЕО ПРСТА			
МАКАР КОЈИ, ИКОЈИ							ПОКАЗНА ЗАМЕНИЦА / ЗНАК ЗА АЗОТ		
ЛИЧНА ЗАМЕНИЦА			ВРСТА ЕКСПЛОЗИВА „ТРЕМОЛО"						
ФРАНЦ. РЕЖИСЕР АЛЕКСАНДАР							ЗНАК ЗА РЕНИЈУМ		
ДРОБ, ИЗНУТРИЦА							ПРВАК / НЕОЧЕКИВАН		
„ПРИМЕР"			КОВРЏА, УВОЈАК КОСЕ						
ПОСТЕЉА КРЕВЕТ						ОСОБА КОЈА ШТЕДИ		АКТИВНИ ВУЛКАН У ЈАПАНУ	
ПРВА СЛОВА АЗБУКЕ			ТОРБИЦА / АУСТРИЈСКИ ПИСАЦ БРИСТ						ТОРКВАТО ТАСО
ФИЛМСКА ГЛУМИЦА АЛИДА					ОБЛИК ПИСМЕНЕ АНКЕТЕ / СРЏБА				
ЦРНОГОРСКО КОЛО				ГОРЊИ ДОМ ПАРЛАМЕНТА / ДРЖАВА У ЕВРОПИ					
Р									ГРАДСКО ПРЕВОЗНО СРЕДСТВО
ГРАД У ХОЛАНДИЈИ	ПРИПРАВНИК / ВРСТА РАДНИКА								
ШВЕДСКИ ТЕНИСЕР БЈЕРН					ЗНАК ЗА ШАБАЦ / „УЈЕДИЊЕНИ НАРОДИ"			НАЈВЕЋА ПРИТОКА САВЕ	
„РАДИЈУС"		МАРКА ФРАНЦ. АУТОМОБИЛА	ГРАД У АНГОЛИ / ИСКЛИЈАЛО ЖИТО						
НАШ КАНТ-АУТОР, ДЕДИЋ						ИСТОРИЈСКО МЕСТО У ХРВАТСКОЈ	Р. М. / ЛИЧНОСТ ИЗ ШЕКСПИРОВЕ ДРАМЕ		
ФИЛИСКИ ГЛУМАЦ ОРСОН					ПОРЕЧЈЕ / ЗНАК ЗА АМПЕР				
ИМЕ И ПРЕЗИМЕ ФРАНЦУСКЕ ГЛУМИЦЕ									
ПТИЦА СЕЛИЦА					ПРОНАЛАЗАК АЗБУКЕ ЗА СЛЕПЕ, МУЈ				

РЕШЕЊЕ ИЗ ПРОШЛОГ БРОЈА

ВОДОРАВНО: М, испостава, Станковић, поставити, аскетизам, стар, тама, трлити, иц, а, ун, костим, о, посматрач, У, порасти, фротири, т, уранити, Садат, ниво, лавина Ам, Ера, а, П, а, екстеријер, стимуланс, Из, учинак, нос, ино, а, ч, ЗА, Алида Вали, нотица, ар, Иван, шити.

НАЈВЕЋА УЛИЧНА КОРИДА НА СВЕТУ

ЧОВЕК ПО СВАКУ ЦЕНУ

Разјарени бикови јуре младе Шпанце улицама Памплоне

КО ЖЕЛИ ДА ПОСТАНЕ »МУШКО« У ПАМПЛОНИ ТАЈ МОРА ДА ТРЧИ ЕНСИЕРО. СВАКОГ ЈУТРА ДОК ТРАЈЕ И СВАКЕ ГОДИНЕ.

Бело окречене куће блистају на летњем сунцу, високо у брдима Наваре, у подножју самих Пиринеја. То је чувена Памплона. Преко године то је миран шпански град са око 150.000 становника који се баве понајвише трговином, гајењем поврћа и туризмом. Ипак, једном годишње, у јулу, девет дана и осам ноћи Памплона се буди из своје свакодневице, захваљујући чаробној речи која магично привлачи бројне туристе из земље и иностранства: „Фијеста".

Да напоменемо: сваке године у Шпанији се организује равно 112 оваквих свечаности, где се игра, пева, пије и гледају борбе са биковима, али најлуђа „фијеста" одржава се управо овде, у Памплони.

Почетак приче о Хозеу

По чему се приредба у овом граду у близини француске границе разликује од толиких сличних свечаности? Пре свега по одушевљењу људи који учествују у свечаности. Међутим, Памплона је јединствена у свету по томе што сваког јутра почетком јула улицама града протрче бикови за кориду и то од свог корала па све до арене — Трга бикова (Plaza de Toros). То не би било необично да заједно са њима не трче и многобројни храбри људи. Да би могли да учествују у овој опасној уличној кориди потребно је само да су довољно брзи, окретни и, изнад свега, храбри. Неустрашиви, као што је, рецимо, био Хозе Ксавиер Валенсиа, 22-годишњи младић из Памплоне . . .

. . . Док је затворених очију лежао у белом гвозденом кревету Војне болнице у Памплони сећао се свега што му се догодило претходног дана. На себи је имао неку врсту народне ношње коју облаче сви који желе да трче заједно са биковима улицама Памплоне: беле панталоне, бела кошуља, црвена беретка, око врата црвена свилена марама, опасан црвеним појасом а на ногама црвене еспадриле.

И протеклих година Хозе је трчао са биковима и све се увек добро завршавало. Чуо је како трубачи пролазе улицама и објављују почетак трке са биковима, такозвани „енсиеро". Као и осталим младићима Памплоне и Хозеу је на звук труба срце брже закуцало што траје све док и последњи од шест бикова нестане иза јаке дрвене ограде на Тргу бикова. Само два часа касније у излозима многобројних фотографских радњи Памплоне већ могу да се виде најдраматичнији тренуци јединствене у свету трке бикова и људи и њихове борбе. Често се на тим фотосима могу видети опасни рогови на само центиметар од тела неког храброг Шпанца.

Пут којим опасне животиње пролазе од корала до Плаца де Торос дуг је тачно миљу — 1609 метара. У пуном трку бикови достижу брзину и од 80 километара на час (?!) и ниједан човек не може да издржи да их прати и зачикава читавим путем. Зато се шпанске јуноше деле на мање групе, које прате бикове у етапама, по сто метара највише. Једна група, на пример, трчи на делу стазе код Војне болнице, друга код Градске већнице, трећа трчи кроз Улицу Естафета — један прави теснац од кућа, чија су врата и прозори забарикадирани дебелим даскама, тако да биковима и тркачима не остаје никакав излаз лево или десно — а последња група трчи са биковима у кругу саме арене.

Рачуна се да 20.000 људи, и више, сваког јутра са оближњих прозора, балкона, кровова, посматра храбре тркаче. За једно добро место туристима се наплаћује и до 3.000 динара прерачунато у наш новац.

Чему све то?

Све је ово знао наш Хозе, а знао је такође да је одабрао ђаволски тешку деоницу за трку са опасним животињама. Наиме, ако бикови (сваки је тежак између 500 и 600 килограма) не савладају оштру десну кривину испред Градске већнице према Улици Естафета и оклизну се, свако ко им се нађе на путу може зачас да страда. Изгуби ли животиња из вида своје малобројно стадо, претвара се у пола тоне чистог беса која мисли само на то како да нападне људе који је изазивају на све могуће начине.

Упркос томе, многи момци из Памплоне, баш као што је то учинио и Хозе, трче испред или упоредо са разбеснелим биковима. Зашто? Често се то питају и сами момци јер нема никога ко се свега овога, ипак, не плаши. Међутим, одговор је врло једноставан: ко жели да постане човек у Памплони, тај мора да трчи енсиеро. Сваког јутра док траје. И сваке године.

Тог јутра улице су биле претрпане светом. Полицајци у сивим униформама чврсто су затворили пролаз ка Естафети. Два минута пре осам сви они који су стајали напред више нису могли да издрже. Уплашили су се, ухватила их је страшна паника, толика да су се неки од њих и „унередили", и нешто око осам часова они су пробили полицијски кордон и уз хистеричну вику јурнули напред, пре него што су се животиње и појавиле. Слика је иста сваког дана, живци не издрже.

Али, Хозе је остао да стоји, чекајући, сав напет од узбуђења. Осврнуо се око себе и видео унезверена лица људи, беле фасаде кућа. Онда је изненада угледао џиновске црне бикове, напред избачених глава, са о-

громним роговима и грбом мишића на раменима. Хозе је у десној руци имао савијене новине и ништа више. Помолио се и јурнуо напред. Разјарени бикови тутњали су улицом и све више му се приближавали. Још десет метара, још седам, још пет...

И Кордобес је запрепашћен

Читав дан за време „фијесте“ музичка капела пролази кроз Памплону и свира „из све снаге“, храбрећи тако учеснике трке са биковима. Ту могу да се виде врло ретки инструменти: старе сеоске обое, флауте, цимбала и некакве трубе чудног облика.

Главни трг, Плаца де Кастиљо, центар је свечаности. Ту се, као на некаквом ходочашћу, скупљају сви они силни странци жељни авантуре који су читали Хемингвеја. Све су то, помало, авантуристичка лица, храбре особе, у џинсу и раздрљеним кошуљама, понајвише „мушкарчине“ са великим брковима и још дужим брадама. Ту су старији, који су „фијесту“ већ одавно „прочитали“, и они млађи, који тек треба да прочитају књигу репортажа „Смрт поподне“.

Интересантно да само три или четири одсто становника Памплоне иду на завршну свечаност која је шпанску „фијесту“ и учинила тако познатом: на чувену кориду. Очигледно, Шпанци врло добро знају зашто више не иду тако масовно на кориду и зашто, не баш скупе, карте радије препуштају странцима. Борба са биковима постала је бизнис као и сваки други с „намештањима“, режијом и мрцварењем животиња.

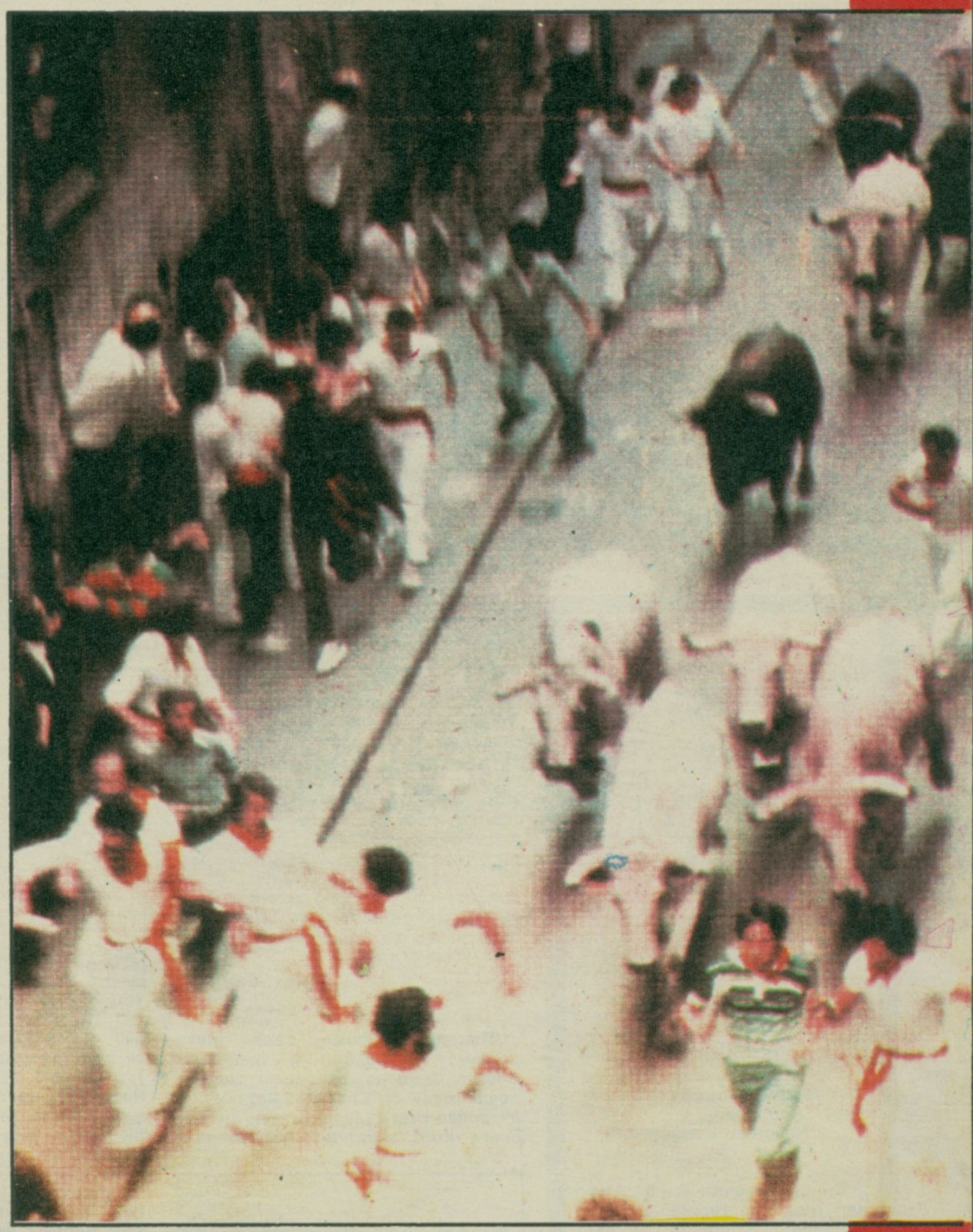
Што се тиче легендарних тореадора они су, углавном врло једноставни, гладни и поносни људи. Због тога су обично и препуштени на милост и немилост менаџера. Тако је, на пример, познато да најчувенији међу јунацима кориде Ел Кордобес није могао да поверује кад су му рекли да је Земља округла?!

...Али, оставимо чувене тореадоре и вратимо се бројним, незнаним „уличним тореадорима“ из Памплоне, међу којима је био и наш Хозе. У болници се сећао свих детаља претходног јутра: како је брзо хтео да трчи Улицом Естафета и како је већ могао да осети дахтање животиња. И како га је један од бикова пристигао и како су се оклизнули на песку и пиљевини. Пали су, већ је био сасвим близу разјарене животиње, видео очи гледалаца разрогачене од страха. Покушао је да устане и још једном се оклизнуо, а бик је пао свом тежином преко њега. Јасно је чуо како му кости пуцају. Бик је, ипак, успео незграпно да устане и напао га и најзад му зарио рог у стомак...

Хозе Ксавиер Веленсиа тог јутра је био један од двадесетак теже повређених Шпанаца у Памплони. Било је то 1981. године. Кад је недавно једна шпанска новинарка упитала Хозеа шта ће радити у јулу, одговорио је без двоумљења:

— Поново ћу окушати срећу!

М. Ш.

Чак и деца учествују у крвавим уличним окршајима животиња и људи

Наравно, много је угодније посматрати на пристојној удаљености од централних догађаја. Али, и ту се некад створи опасна гужва

У ЗДРАВОМ ТЕЛУ ЗДРАВ ДУХ

СВЕ У САВЕЗУ

Имам 12 година и желео бих да сазнам како могу да се упишем у бициклистички клуб „Авала“?

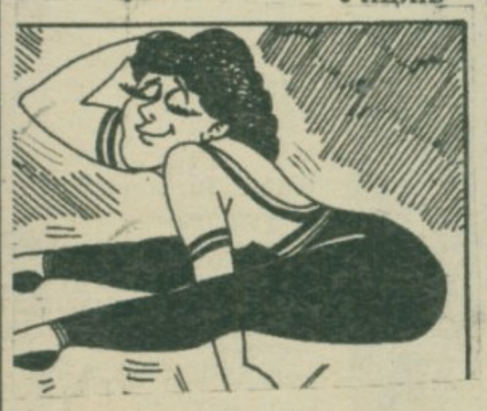
Небојша Капларевић,
Београд

Бициклистички клуб „Авала“ има просторије у Синђелићевој улици 13. За сва подробнија обавештења обрати се Бициклистичком савезу Београда на телефон 346-039.

КО ТО ТАМО ВЕЖБА

Редовно пратимо емисије „У здравом телу здрав дух“ у којима се појављује једна жена која изводи вјежбе. Интересује ме како се зове?

Милан Подлогер,
В. П. 8940
Улцињ

У емисијама „У здравом телу здрав дих“ вежбе је изводила глумица Даница Максимовић.

Заїонетни Фишер

У многим књигама и часописима читао сам о чувеном америчком шаховском велемајстору Роберту Фишеру тако да безмало знам све о његовом детињству и успону до титуле светског првака коју је освојио у мечу са Борисом Спаским 1972. Међутим, ево већ десет година нема га нигде на шаховским бојиштима и врло ме интересује где се сада налази, шта ради и да ли има намеру да се поново, као активан учесник, врати на црно-бела поља. Надам се да ћеш ми ти бар нешто од свега тога одгонетнути!

Зоран Симић,
Ниш

Шаховски геније, како многи називају ћутљивог и ћудљивог Бобија Фишера, већ десет година, после меча са Спаским који му је и донео титулу једанаестог првака света није званично сео за шаховску таблу. И наслов првака изгубио је без борбе, пошто се до одређеног рока није сложио с одлуком ФИДЕ (априла 1975) да брани титулу у борби против садашњег шаховског „краља“ Анатолија Карпова. Фишер је захтевао да се призна старија одлука ФИДЕ према којој он, ако после 36 партија резултат буде нерешен, задржава титулу светског првака. Касније је тражио да се меч игра до 10 победа с тим да се прекине ако резултат буде 9:9, Таквим предлогом Карпову би било потребно да добије меч са два поена разлике. Наравно, Шаховска федерација СССР није се сложила и шампион се, по свој прилици, дефинитивно повукао са црно-белих поља.

Где је Боби Фишер, шта ради и кад ће се вратити на шаховско борилиште, многи питају, неки покушавају да дају одговоре али је, изгледа, све на оном народном рекла-казала. Боби Фишер је остао неодгонетнута загонетка. Штета, углас узвикују сви који воле овај узбудљив спорт за паметне главе.

По амфору у Грчку

Ове године ћу ићи на летовање у Грчку, па ме интересује на којој дубини могу да се нађу амфоре?

Мирјана Марковић,
Уб

Амфоре су глинене посуде у којима се у античка времена држала вода, вино, уље а њима су се осим Грка служили и други народи. На којој дубини могу да се нађу, зависи од тога где је потонуо брод чији су део терета биле. То може да буде и 20 али и 300 метара. Све у свему, не надај се претерано да ћеш изронити коју: вађење амфора је пре свега посао за професионалне рониоце или изванредно опремљене аматере а осим тога питање је да ли их уопште на дну Егејског и Јонског мора има и где. И на крају, додали бисмо да је вероватноћа да ћеш пронаћи неку амфору у грчким морима исто толика колико и да ћеш је наћи у нашем: осталом, већи број ових посуда пронађен је недавно управо код нас и то недалеко од Задра.

Истина или...

Надам се да ћеш ми одговорити да ли је роман Карла Маја „Винету“ рађен на основу истинитих података?

Алмаса Абдулаховић,
Градачац

Сви романи Карла Маја, па и „Винету“, чист су плод ауторове маште што им није сметало да стекну светску славу.

Не наїињи се кроз їрозор

Да ли је истина, како тврди мој друг, да је најдужа железничка линија на свету саграђена крајем прошлог вијека. Ријеч је, колико ја знам , о транссибирској жељезници.

Зорка Лалевић,
Колашин

Најдужа железничка пруга на свету је транссибирска железница — 9337 километара! Твој друг је делимично у праву јер је овај колос од пруге заиста грађен крајем прошлог века: градња је започета 1892. а последњи метри монтирани су 1905. године. Транссибирска железница полази од Свердловска (Урал), преко Омска, Новосибирска, Краснојарска, Иркутска до Бајкалског језера, затим иде преко Чите, Хабаровска, све до Владивостока, на обали Тихог океана. Путовање које траје данима на кратко се прекида на 97 станица.

А најдужа железничка нон-стоп линија налази се у САД и повезује Њујорк са Мајамијем на Флориди (2216 км). На деоници од Ричмонда до Џексонвила воз се уопште не заустављa пуних — 1060 километара.

Цитадела

Прочитала сам роман „Цитадела“ који је написао Арчибалд Кронин. Није ми јасно значење речи цитадела која се помиње само једном и то на последњој страници књиге: „...на небу пред њим, у гомили светлих облака оцртавали су се бедеми неке цитаделе“. Шта значи ова реч питала сам многе људе, али сам добила различита објашњења па сада не знам које је од њих тачно.

Јасмина Радојчин,
Багљаш
Зрењанин

Цитадела, од италијанског cittadella, је мала тврђава која се налази у већој а служи као главна упоришна тачка целог одбрамбеног система. Постоји још једно тумачење ове речи и, по њему, цитадела је тврђава за одбрану вароши.

За сада само удружење

Веома ме интересује уфологија (проучавање непознатих летећих објеката), па бих желео да сазнам да ли у нашој земљи постоји школа за уфологију? Молим те да објавиш адресу.

Горан Ђорђевић,
Брзи Брод

Како уфологија није успела да се избори за статус науке, то ни код нас, па ни у свету, не постоје одговарајуће школе. Проучавањем НЛО се за сада баве неке институције и удружења. У нашој земљи уфологија је углавном у жижи интересовања само неких аматерских друштава. Адреса једног од њих је УФО-НЛО секција Звеза ШОЛТ, Штудентско насеље, бок 7, 61000 Љубљана.

За десет добро очуваних маркица нудим добро очувану лутку Лу и постер репрезентације Југославије у кошарци, приде и две салвете. **Снежана Николић, 23272 Нови Бечеј, Светозара Милетића 4**

За један постер Битлса нудим постере Здравка Чолића и Драгана Кићановића, пет добро очуваних прилога из Цициног кутка, четири разгледнице, слику Бруса Лија, налепницу, две металне значке, миришљаву гумицу и хемијску оловку. **Милена Драгићевић, 15316 Бања Ковиљача, Маршала Тита 140**

Кад има ђара има и листа

Да ли у нашој земљи постоји неки лист намењен филателистима?

Душко Маљковић,
Товарник

Савез филателиста Србије, Сремска 6, Београд, пуних тридесет година издавао је часопис „Филателист". Међутим, ове године први број још није изишао, из данас доста спомињаног разлога — нема новца. У Савезу се надају да ће до краја године успети да прикупе потребна средства. Београдско филателистичко друштво „Југославика модерна" издаје часопис „Колекционар" чији примерак кошта 50 динара. Претплата за целу годину је 240 динара. На који начин можеш да се претплатиш на овај часопис сазнаћеш ако се писмом обратиш Друштву: пиши им на поштански фах 277, 11000 Београд. Савез филателиста Хрватске, Хапелићева 2, Загреб, издаје годишњак „Филателија". Уколико желиш да се претплатиш на њега, обрати се на адресу Савеза.

Ликер од трешања

У једном од „Забавника" у чланку под насловом „Јагоде за цара" поменули сте кирасо. Желео бих да знам шта је то, зашто служи и где може да се набави?

Горан Поповић
Омладинска 8/2
Краљево

Кирасо је ликер од трешања а код нас га производи „Мараска" из Задра. Цена му се креће, зависно од продавнице, око 200 дин.

Опасна сусетка

Интересује ме због чега коприва пече?

Лидија Станковић,
Београд

Већ и сам латински назив коприве, Urtica, недвосмислено показује да је реч о врсти која жари. Наиме, Urtica је изведена од речи uro а она значи који пече. У нашем поднебљу коприва није нимало ретка: врло често расте на ђубриштима покрај куће.

Цела биљка покривена је густим длачицама опремљеним убојитим оружјем: жарним ћелијама. Свака длачица је шупља и на врху има мало главичасто задебљање. Кад се сломи, а ломи се лако, оштре ивице преосталог дела длачице пробијају кожу и у раницу убризгавају садржај цевчице. Ова течност има сложен састав а чине га хистамин, ацетилхолин, мравља киселина које и има највише. Број жарних ћелија је веома велик и износи 100 хиљада на 1 грам масе.

Тропски сродници коприве жаре много јаче. На пример додир лапортеје која расте у југоисточном делу Азије може код мање отпорних људи а посебно деце да изазове чак и смрт. Врста лапортеје која расте у североисточној Аустралији жари тако јако да човек од бола губи свест. Болови које проузрокује трају месецима.

Жарне длачице коприве имају заправо одбрамбену улогу: представљају својеврсно заштитно средство али не баш против сваког. На коприве су потпуно „имуне" неке врсте животиња, да поменемо само домаћу стоку и пужеве. И поред тога што се ове биљке треба чувати, било би неправедно не истаћи нека њена корисна својства. Тако су млади и-

зданци и листови коприве богати витаминама А, С и К и минералним солима због чега се и користе у исхрани. И то не било све: још у прошлом веку служила је као сировина за добијање пређе. Рибари је користе као бактерицидно средство: да би спречили труљење уловљене рибе, стављају је у њену утробу, наравно пошто су из ње извадили црева. У народној медицини постоји веровање да прање косе чајем справљеним од корена коприве веома благотворно утиче на кожу главе. Да ту нема истине, зар би разне познате козметичке куће правиле шампоне од коприве?

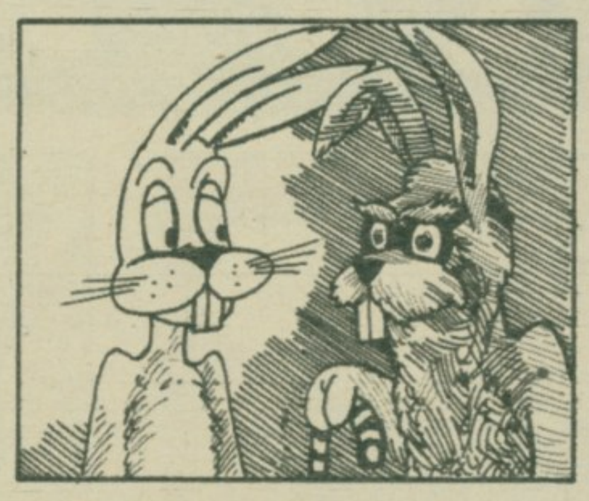
Године бих многе поживео ја...

Пишем ти први пут и надам се да моје писмо неће завршити у кошу. Желела бих да ми кажеш колико година живи зец.

Марија,
Београд

Симпатични дугоушко, чест гост дечјих прича, велика је штеточина и права напаст за баште, поља и младе шуме. Због тога није ни чудо што га човек ни тренутка не оставља на миру. А оно што пропусти човек обилато користе лисице, вукови, јастребови, вечити и неумољиви непријатељи зечева. Објашњење је прилично једноставно: зечица се коти најмање четири пута годишње и од краја марта до августа на свет може да донесе и 20—30 младих!

Да би преживео, зецу је приро-

да подарила многе особине од, рецимо, брзих и дугих ногу, преко крзна које има боју земље, изразито развијеног чула слуха до невероватне способности да надмудри непријатеља. Ловци кажу да је стари зец често лукавији и од саме лисице, стари препреденјак уме да надмудри и искусног човека с пушком. Е, ако зец избегне све опасности, може да доживи старост од седам до осам година.

„У првој половини 19. века", пише немачки научник Брем „у мојој домовини је један зец био озлоглашен од ловаца, а мој отац га је познавао осам година. И увек је овој лукавој глави полазило за руком да се спасе Тек за време једне јаке зиме убио га је мој отац из заседе..." Да није било заседе и упорности Бремовог оца овај зека би, вероватно, постао рекордер.

А кунић, варијанта питомог зеца, може још дуже за поживи. Чувена Гинисова књига рекорда забележила је да је најстарији живео пуних 18 година...

НАЈУСПЕШНИЈИ НАЧИН ЗА РАЗВОЈ ТЕЛА!

Аутор Петар Челик, шампион Југославије и Европе у обликовању тела (на слици). Написао је три брошуре:
1. **РАЗВОЈ МИШИЋА РУКУ**
2. **РАЗВОЈ МИШИЋА ГРУДИ**
3. **РАЗВОЈ ЛЕЂНИХ МИШИЋА**

Цена по комаду износи 100 динара, а цена за све три брошуре износи 250 динара. Плаћа се поштару приликом преузимања. Брошуре су обима 36 страна, илустровано са 6 колор и тридесетак црно-белих фотографија. Наручите на адресу:
ПЕТАР ЧЕЛИК, фах 97/II, 21400 БАЧКА ПАЛАНКА

ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК

Први број Политикиног забавника изашао је 28. фебруара 1939. године

В.д. директора НО „ПОЛИТИКА"
Драган Марковић

Главни и одговорни уредник
Раде Шошкић

Одговорни уредник
Вера Смиљанић

Ликовно-графички уредник
Александар Мартиновић

Издавачки савет:

Владимир Антић, Добривоје Арсић, Ариф Бозаџи, др Радослав Ђокић (заменик председника), др Радомир Животић, Зорица Ивановић, Љубисав Лилић, Каћа Милетић, Бранислава Митровић, Мирјана Моравчевић, Раденко Павловић, Ружица Петровић, Радомир Ристић, Снежана Стаменковић, Јелисавета Суруџић (председник), Зорица Ђеран, Светлана Шухартовић. Чланови савета из редакције: Владимир Гајтовић, Светлана Ивановић, Александар Мартиновић, Вера Смиљанић, Раде Шошкић.

Редакција:
Диего Варагић, Радана Весовић, Олга Вукадиновић, Душан Глушац, Бојана Дожић-Стојовић, Светлана Ивановић, Мина Илић, Соња Јашовић, Мирјана Крстуловић, Иван Лончар, Мирјана Маринковић (уредник стрипа), Петар Милатовић, Весна Минић, Ненад Мирковић, Зора Меденица, Нада Невајдић, Вито Недељковић, Биљана Орловић, Љубомир Патрногић, Зоран Петканић, Радоје Савић, Весна Софреновић, Недељка Сташић, Миленко Тодоровић и Милош Томић.

Секретаријат:
Јованка Војводић, Олгица Стаменић, Даринка Тодоровић и Зорица Филиповић.

Издаје и штампа НО „ПОЛИТИКА" — ООУР Издања за младе „ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК", Македонска 29, 11001 Београд. Поштански фах 124. Телефони: 324-471, централа 324-191 и 325-761. Рукописи, фотографије и цртежи се не враћају. Огласна агенција: Македонска 35/1, тел. 322-711. На основу мишљења Републичког секретаријата за културу СР Србије број 413-2973-02 од 22. I 1973. године не плаћа се порез на промет.

Цена једног примерка 20 динара.

ПРЕТПЛАТА ЗА НАШУ ЗЕМЉУ:
Тромесечна 220,00 динара, полугодишња 440,00 динара и годишња 880,00 динара.

ПРЕТПЛАТА ЗА ИНОСТРАНСТВО:
Тромесечна 440,00 динара, полугодишња 880,00 динара и годишња 1.760,00 динара.

Претплата се врши на жиро-рачун број 60801-601-29728 уз обавезну назнаку НО „Политика" ООУР „Продаја" — претплата на лист „ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК".

ПРЕТПЛАТА ЗА ИНОСТРАНСТВО У СТРАНОЈ ВАЛУТИ ГОДИШЊА:

САД	$	65.—
СР НЕМАЧКА	DM	115.—
ШВАЈЦАРСКА	Šfr.	107.—
ФРАНЦУСКА	Ffr.	267.—
ШВЕДСКА	Škr.	271.—

Уплате из иностранства слати на девизни рачун НО „Политика" код „ИНВЕСТ БАНКЕ" — Београд, број 60811-620-63-257300-00054, уз обавезну назнаку ПРЕТПЛАТА НА ЛИСТ „ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК".

WALT DISNEY

МИКИ

ЕВО ТИ ДОГЛЕД, УЈКА МИКИ! МИСЛИМ ДА ЈЕ ВРЕМЕ...

ВЕЋ СЕ ЈЕЖИМ ОД СЛИКЕ КОЈУ ЋУ УГЛЕДАТИ!

ЕВО ЈЕ! ДОЛАЗИ...

НА ПРВИ ПОГЛЕД, СВЕ ЈЕ У РЕДУ...

НЕ ВИДИМ ЈОШ НИШТА!

Copyright © 1982
Walt Disney Productions
World Rights Reserved

ДИВНО, МИЋО! КОЛА СУ БЕЗ ИЈЕДНЕ ОГРЕБОТИНЕ! САД СМО СИГУРНИ...

ТРАС!

ВЕТАР ЈЕ ЗАЛУПИО ВРАТА ГАРАЖЕ БАШ ПРЕД МОЈИМ НОСЕМ!

3-7